

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
14
35 A
22

S. ROSÆ VITERBIENSIS VIRGINIS VITÆ HISTORIA,

Summatim deſcripta, & in duos libros digeſta nunc iterum typis tradita; atque Eminentiſs. Reverendiſſimoque Card. IMPERIALI, nuper Ferrariæ Legatione perfuncto dicata.

à P. Antonio Georgio Giannellò,
SOCIETATIS IESV.

FANI Typis Franciſci Gaudenzii, 1697.

SVPERIORVM PERMISSV.

Eminentiss. ac Reverendiss. Principi D.
IOSEPHO RENATO
IMPERIALI S. R. E. Card. Amplissimo
nuper Ferrariæ Legatione perfuncto,

Antonius Georgius Gianellus, e Societate IESV Felicitatem.

D animum post gravissimas Legationis curas inter flores aliquantulum relaxandum evocare te, Princeps sapientissime, minimè vereor: neque enim in hortis Epicuri germinant, aut Adonidis, & Hesperidum, a quibus maiorē semper in modum abhorruisti; sed in lectissimo cœlestium vir-

tutum viridario, a quo maximè afficeris, ubi pulcherrima regnat ROSA, non a cruore Veneris fabuloso, sed a cruentati amore CHRISTI purpurea.

Flagitii equidem insimularer, si unus ego in tanta de felicissima Legatione tua omnium gratulatione, plausuque conticescerem, cui non insincera diuturnæ benevolentiæ prodidisti signa; qui Patruo tuo maiori Eminentissimo Laurentio (quē ego, vel omnium judicio, cum Heroum immortalis Gloriæ laude conjungo) omnem fortunam secundum DEVM debere me fateor; qui in Societate IESV, in quam tot officia tua, & merita; de qua tanta benemeren-

di cupiditas tua constat, vitam dego.

Flores igitur sunt, Sanctæ ROSÆ Viterbiensis Virginis mores egregii hoc in volumine, quod tibi eius in secunda editione dico observantiæ in te meæ monumentum publicum, atramento meo qualitercumq; expicti, quos tu (pace modestiæ tuæ dicam) similitudine exprimis, quò excelsiori e loco, eò spectabiliores. Quam sæpè tibi hic tuæ agnoscendæ sunt virtutes! Religionis præcipuè conservandæ, quo in hac Legatione excelluisti, studium singulare, quo perfecisti, ut si per Ducis coniugis Renatæ olim favorem, & opem Ferrariæ,

prius quam illa reſcipiſceret; ipſius virori interitum * hæretica pravitas vix non attulit; liberè pronunciare poſſimus, Religionem Ferrariæ per Legati RENATI operã, atq; induſtriã ſuũ integrũ præſetuliſſe Florẽ: cum celeberrimum inibi theatrum licentiæ, unde Corporis Eccleſiæ ſanitas, nempè vera Religio, ſenſim emarceſcit, execrandam arcem, an haram? conſecrari in templum, ad Numinis, & Sanctorum cultum juſſeris; perilluſtre ad excolendam Pietate, ac Litteris juventutem Seminarium aperiri. Et verò Te ea in Vrbe morum tuarum eſſe, ac provexiſſe puritatem, index eſſe poteſt ipſa

* Calviniſm. ab an. 1536 uſque ad 1554.

Civitatis mundities, quam curasti in plateis, & viis, quæ antea ab salebris, & luto penè imperuiæ, lapide iussu tuo stratę amabile nunc, nedum commodum, præbent iter: index esse potest iussa a Te ex Ferrariensi Ditione universa deficiens, & adulterina exulare pecunia citra pauperum damnum probata illis æquatũ: index esse potest intaminata justitia, Clementiæ tamen lege moderata. Quid autem de Liberalitate dicam? Miseirs, & egentibus visus es parens, eorum inopiæ recreandæ unicè memor. Quid de Fide in Supremũ tua? Quid de maxima in administranda publica re solicitudine? Quid

deniq; de eximia in omnes Humanitate, ut omnium Vir horarum, benignas Aures absque temporis delectu cuicumque præbueris? His profecto virtutibus, etiamsi nullum vallum ingruenti in fines Pado obiecisses; sua nihilominus prædia Ferrarienses (ausim dicere) munita satis habuissent. Hę virtutes a natura potius tibi insitæ atque hæreditariæ Gentis tuæ videntur, quām advenisse: ita etenim Vritano Principatui, quem a Fisco, postquam illū quadraginta aureorū millibus a Divo Carolo Borromęo per ipsius retrocessionem, ut juris periti aiunt)recuperaverat, cētumoctoginta millibus Maiores tui

tui clarissimi coemerunt, & ipsi & nati, & Parentes tui præfuere, ac præsunt, ut piam dominandi rationem, qua adeò inter Dynastas præstitit, videatur ipsemet Divus Carolus in eos transfudisse. Qua de re hæc tãtummodo dicta sint mihi, ut adulationis notam effugiam: siquidem, me silente, & subditi unanimes Imperio vestro beati; & contermini Principes admiratione suspensi clamant. Quæ imperandi ratio & Proavis tuis Genuẽsis Reipublicæ tã egregiè procuratæ (non unum enim, aut alterum solum Summũ Ducem, præter plurimos Senatores Domus tua recenset) dulce imitamentum fuit; & Pro

nepotibus-

bus, eiusdem maturo tempore procurandæ laudabile erit rudimentũ: Tibi, qui cum Dignitatũ crevisti gradibus(nam Equitibus Rhodiis ab ineunte ætate adscriptus; Præsulũ Ordini vix ex Ephebis egressus a Clemente X. Pontifice Maximo ipso primo ingressu Cameræ Clericus adscitus; & haud multo post consilii præstantia, e sacris Congregationibus non uni, expectationi exitu respondente, adhibitus; ab Innocentio XI. ærario præpositus ab Alexandro VIII. inter eos, quos primum Purpura donavit, Cardinalis, ac post paulo Ferrariæ Legatus iussus; ab Innocentio XII. quem in præsentia deces-

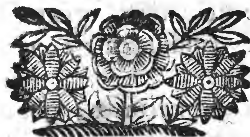
sorum

ſorum ſuorum omnia comple-
cti decora, nemo negaverit, in
Legatione confirmatus, auctuſ-
que in rei benè geſtæ præmi-
um redditibus Eccleſiaſticis; ac
delegatus pro Epiſcopo per bi-
ennium cum ſemianno fuiſti,
eum tibi in orbe Terrarum prę-
ſagire videtur imperandi locũ,
unde non alius, præterquam
ad regnandum cum Superis re-
linquatur.

Excipe interim ea, qua maxi-
moperè celebraris, comitate
libellum hunc illuſtrari tui No-
minis claritate exoptantem,
haud immemor, Te a Diva
ROSA, cuius virtutum odorem
ſuaviſſimum diſpergere longe
gentium ille parat, quoties

Viter-

Viterbiũ devenisti, læta, quod sperandum est, fronte exceptũ, cum illam, ante omnia, post ipsum ex itineris curru descensum, statim adoratum in eius adires Reliquiis; & in Beatam immortalitatem, vive diutissime, vale.

AD

AD LECTOREM
PRÆFATIO.

Rogatur, ne omittat.

Um varia sint, o pie Lector, ingenia hominum; varia etiam illis par est apponi fercula: quare ipse, ut brevitatis velificer studiosis, narrare strictim Vitæ Sanctæ ROSÆ Viterbiensis Virginis Tertii Ordinis Divi Francisci sum conatus, acta virtutum, Cælestiaque prodigia ita describens, ut quædam sola attributa missa faciam, quæ coniectura assequatur, quisquis leget: &, cum sit a se ipsa venusta Historia, a phaleris nudam tibi exhibeo, veniam non desperans, si, quod Poeta Cæsaris, & Agrippæ laudum præco; modestiæ gratia timuit, re vera mihi contigat, eam. Horat. l. 1. od 6.

Culpa deterere ingeni.

Illud confirmo tibi, nihil me hic recensurum, quod a Vitæ eius Historicis non desumpserim, qui aut ex eius Consecrationis Actis, aut ex authenticè scriptorum monu-

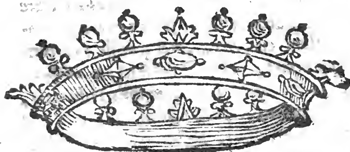
mentis

mentis excerpsere. Addidi, in eius e Vita excessu æra Campana, quæ erant gemina Templi Sanctæ MARIÆ in podio, per se insonuisse; quia id Viterbij cognovi ex P. A. Carriddo, cum esset Moderator Clericorum Regularium, qui ægrotantium administri vocantur, & nuc ei Parœciæ præsunt: postea idem rogatus a me per literas de fundamentis, quibus ea fama niteretur, his verbis ex Italico in Latinum idioma fideliter translatis ad me Roma rescripsit datis ad sex-
2. Iulij *tum nonas Iulij Millesimi sexentesimi nonagesimi secundi*: Anno (inquit) Millesimo sexcentesimo septuagesimo tertio quidã Senex Familiæ Servorum Beatæ Virginis nostram domum venit; vocansque ad colloquium Patrem Achillem eo tempore domus Præpositum ab eo petiit, ut campanas videret; ac memini, me quoque illuc ivisse: invenit ille memoriam caracterum Gothicorum in maiore campana, quæ nunc refusa fuit novissimè; & fusa fuit anno millesimo centesimo nono & minor campana erat minùs antiqua: dictus Religiosus Vir narravit, lectum a se in cuiusdã eius temporis Parochi scriptis memoriæ causa servatis, utrãque per se sonum dedisse; atque adiecit, illud Tẽplum fuisse Cænobitarum Ordinis Servo-
rum

rum Beatę Virginis in ipsa prima eorumdem institutione. *Sic Epistola, cuius auctoris caracterem coram Tabellione publico duo idonei Testes agnoverunt. Praterea quadam pracipua interservi, qua mihi descripta misit super Sancta Virginis domo cum miraculis in ea editis, tum Maiorum suorum tempore, tum suo Ioannes Antonius Gnazza Civis Viterbiensis, humani, divinique Iuris peritus, cuius tunc adolescentuli parentes Monasterij Sancta ROSÆ Virginibus illam vēdidere (erat enim ex Matris eius bonis) quādo (iuxta pradictum a Diua parenti sua) in unum coagmentanda erat corpus cum eodem Monasterio: affirmavitque iure iurando, duobus Testibus advocatis Libellioni auctoritate Apostolica cohonestato, se ea, qua circa domum illam enarravit, vel vidisse suis oculis ipsummet, vel a Maioribus exaudisse. Nec adieci quidquam prioribus Historicis, cuius veritatem perspicuam diligenter non perquisierim. Porrò Historiam in duos divisi libros, quorum altero Vita, Cælestesque ROSÆ Mores, eiusque viventis mirificè facta comprehenduntur; altero autem eiusdem è Cælo descensus. res admirabiles post mortem patrata, deque ipsius Sanctitate hominum opinio, non sine aliquo materiarum ordine, ut confusioni occurratur. Quia verò editionem*

V. cap. 9. L. 1.

nem primam plurima typorum menda potuerant in legentium offensionem, tenebras gestorum Sanctæ splendori offundendo, committere; ad hanc obliterandam, mendis repurgatam oportuit iterum prælo subijcere. Tu interim, religiose Lector, gratum, acceptumque habe animum, quo tibi prabetur libellus ab eo, qui sua in Sanctam Virginem observantia, eiusdemque dilatandi cultus desiderio in illum pro modulo conscribendum, non parvum studium, nec exiguum operam contulit. Vale.

IOANNES VINCENTIVS IMPERIALIS SOCIETATIS IESV IN PROVINCIA ROMANA PRÆPOSITVS PROVINCIALIS.

C*Vm librum*, cui titulus Sanctæ ROSÆ Viterbiẽsis Virginis Vitæ Historia *a P. Ant: Georgio Giannello nostræ Soc: Sacerdote conscriptũ aliquot eiusdẽ Soc: Theologi recognouerint, & in lucẽ edi posse probauerint, potestate Nobis, a P. T. GONZALEZ Præposito Gen: ad id tradita, facultatẽ concedimus, ut Typis mãdetur, si ita ijs, ad quos pertinet, videbitur. Cuius rei gratia, has litteras manu nostra subscriptas, Sigilloq; nostro munitas dedimus. Romæ die 28. Aprilis Anno* 1696.

B Locus ✠ Sigilli

Ioannes Vincentius Imperialis.

nem primam plurima typorum menda po- tuerant in legentium offensionem, tenebras gestorum Sanctæ splendori offundendo, committere; ad hanc obliterandam, mendis repurgatam oportuit iterum prælo subijcere. Tu interim, religiose Lector, gratum, acceptumque habe animum, quo tibi prabetur libellus ab eo, qui sua in Sanctam Virginem observantia, eiusdemque dilatandi cultus desiderio in illum pro modulo conscribendum, non parvum studium, nec exiguam operam contulit. Vale.

IOANNES VINCENTIVS
IMPERIALIS SOCIETATIS IESV
IN PROVINCIA ROMANA PRÆPOSITVS
PROVINCIALIS.

C*Vm librum*, cui titulus Sanctæ ROSÆ Viterbiēsis Virginis Vitæ Historia *a P. Ant: Georgio Giannello nostræ Soc: Sacerdote conscriptū aliquot eiusdē Soc: Theologi recognouerint, & in lucē edi posse probauerint, potestate Nobis, a P. T. GONZALEZ Præposito Gen: ad id tradita, facultatē concedimus, ut Typis mādetur, si ita ijs, adquospertinet, videbitur. Cuius rei gratia, has litteras manu nostra subscriptas, Sigilloq; nostro munitas dedimus. Romæ die 28. Aprilis Anno 1696.*

B Locus ✠ Sigilli

Ioannes Vincentius Imperialis.

S. ROSÆ

Viterbienſis Virginis Vita.

LIBER PRIMVS,

Eius viventis mores, & excedentia humanum faſtigium geſta complectens.

CAPVT I.

Sanctæ ROSÆ ortus, educatio, infantia.

Iterbii in Vrbe Hetruriæ
perilluſtri(Provinciç enim
quod Patrimoniũ appellant, caput eſt) Pontificię
ditionis ad Cimini montis
radices Faliſcos inter, &
Romam, ab eis millia paſſuum circiter
octo diſſita; ab iſta quadraginta, anno
poſt Virginis partum milleſimo ducenteſimo*, GREGORIO Nono Pontifice *1240
Maximo, imperante Friderico Secundo
Schiſmatico, qui Viterbienſes in ſervitutē
fraudibus aſſeruerat, ROSA verno tempore

pore, sed incerto mense, ac die ex Ioanne, & Catharina Viterbiensibus (quo cognomine, ignotum) piis, tametsi non copiosis genitoribus, patrimo Patre, etiam claro genere nato, ortum duxit: revera ROSA, quæ inter silvescentis tunc ab Hæreticorum, & Schismaticorum flagitiosa consuetudines Civitatis vepres effloruit in Paræcia Sanctæ MARIÆ, quam dicunt *in podio*, a clivo, ubi Templum Paræciæ situm est. Simul atq. in lucem est edita, sacro Fonte fuit expiata, indito illi nomine ROSÆ, vel a rosis, quæ tum floruisse inventæ sunt, vel à Sanctæ Mariæ rosarum Monasterio, cui parentes ROSÆ famulabantur; & cui eorũ domus erat confinis. Diù sterilitate laboraverat Catharina, sed tanto cum Divina voluntate consensu, ut si esset fecundissima; fœtu tamen Cæli munere concepto, cum a spe fœtus, quam longissimè aberat, prolis unicæ amplitudine nu merosa sobole felicissimis antecelluit. Qualis futura esset reliquo tempore ROSA, suboluit a cunis: nunquã vagire audita; semper taciturna, & ad modestiã composita visa matri nullo tempore lactis aviditate gravis fuit illud sugere arbitratu eius contenta: ocellos attollebat ad Cœlũ

Coret. c. 1. l. 1 vitæ

Coret. c. 36. l. 3.

voces, quas primas novit proferre; Sanctissima fuere, Nomina IESVS & MARIA: pediolos in gressus Beatæ Virginis, & Christi Domini, ac Divi Ioannis Baptistę paternę domus patroni effigies versus primùm explicuit; ante quas effigies genibus humi positis incumbebat ad preces. In obtemperãdo solers quàm maximè fuit: precationes balba lingua dicere; sacras exornare, & colere icunculas eius erant pueriles ludi. Dei cultu eam in primis crudiebant parentes, queis illa, cum de rebus Cælestibus loquerentur, libentissimas prębebat aures. Sępè ad sacras conciones eã mater educebat, quibus ROSA tam studiosè intererat, ut reversa domum audita iisdem verbis omnia redderet, Concionatorum exprimere, tum gestus, tum pronunciandi modum enitens; at lepore suo, atque oris gratia in admirationem audientes convertens, ampliorem ab ipsis, quã argumentationibus concionantes, fructũ referebat, ad quem referendum spectabat unicè actio hæc ROSÆ, ut eam meritò Sacra Rituum Congregatio in eius Festi officio commendet his verbis; *Facta perfectionis Magistra, cum vix loqui didicisset.* Et quamvis ROSÆ laus ista auditas orationes

S. prima verba primi gressus.

Integras recitat cõciones auditas.

Lect. 4.

orationes sacras ad verbum repetendi cū alijs Sanctitate conspicuis possit esse communis; præcipua tamen, & singularis ipsius fuit vehemens adeò audiendi divini verbi desiderium, quo flagrabat, ut, nisi ad illius Præcones eam genitrix adduxisset quiescere non posset. Vnde eam ad concionandi munus, quod admirabili modo in adolescentia obijt, proludere in infantia divinares. Eius animi candor eximius pulchritudinem quamdā spectabilē transmittebat ad corpus: in vultus gravitate placida, cordis moderatio; in oculorum verecundia, & verborum castimonia, Mentis Integritas elucebat: quanto autem cum aliorum usu, eiusdem Sacræ Rituum Congregationis hæc verba declarant, *Ad virginitatem, quam perpetuò coluit, intuentiū animos excitabat.* Familiaritas denique avium, quę semel ipsius in sinum devolantes panis, quem vix bima comedebat, micas in eiusdem vola in conspectu adstantium desumpsere, & sępè alias, quod præsertim Columbę factitabant, eas illa blandè excipiente, ac manu mulcente, innocentiæ ROSÆ non vulgari, & cogitationū celsitudini supra ætatem, supra consuetudinem, supra Hominis conditionem fidem facere visa est.

Off. lect. 4.

Aves, & Columbæ eius in sinum volant.

Materteram a mortuis trima excitat. Quam erecti fuerint hoc miraculo Viterbienses. ROSÆ in pueritia virtutes egregiæ.

FEbri vehementissimâ brevi confecta interierat eius matris soror; diemque integrum custodierant cadaver domestici, necsine doloris etiam familiarium externorum sensu, maximè cum ad sepulturã consueta pararentur: miserata lachrymas ROSA tũ trima præsens, ad extinctã, prius quàm efferretur, accedit; imponit feretro manum; illamvoce magna compellat, quæ statim ingenti cum omnium, vel stupore, vel gaudio oculos recludens, omninò incolumis exurrexit, ęquè admirans & gaudens; ac vitam postea, quam acceptã nepti retulit, annos ad plures produxit. Viterbij, tanti Miraculi rumore vulgato, Populus Friderici Secundi ministrorum pressus Tyrannide, non amplius veritus est subditus, coniunctusque S. Ecclesię permanere, Divini patrocinij fiduciam Miraculi perspicuitate concipiens, contra nequidquam Simone Cæsareo Viterbii Præside precibus obnitente: cognito enim, in

extinctã ad vitã revocat.

Viterbiensium motus.

 Sede

Sede Petri Innocentium Quartum recens collocatũ fuiſſe, eius tutelam, opemque per Legatos Civitas poſtulavit: nec recuſavit ille: nam Sutrium Rainerium Cardinalem Capoccium Viterbienſem cũ mandatis miſit, ut illinc de ſuo in eorum auxilium adventu certiores Cives ſuos faceret. Accepto hoc nuncio Viterbienſes, Pontificię Partis explicuere Vexillũ; correptiſque armis in Præſidem irruentes, eũ in arcem (ubi Epiſcopi Cathedra præcellens Baſilica nunc eſt, Divo Laurentio Martyri dicata) effugere cum ſuis coegerunt; eiuſque depopulati ſunt ædes. Hoc audito, Fridericus iter cum exercitu univerſo Viterbium verſus arripuit; & Caſtra propè poſuit: reſiſtere Viterbienſes, præ tanto exercitu exigui numero, ſed viuida ad bellandum virtute: quia ſanctæ Civis meritis freta non exiguis, quibus ſubſidiariis fractũs Cęſar ad eas anguſtias eſt redactus, ut & Simon Comes, & Cæſariani reliqui obſidione in arce cincti, propoſitis conditionibus, fuerint expoſcendi. Quam ob rem pudibundus, & copiis imminutis, exultantibus Eccleſię aſſeclis, abiit Imperator, tyrannide, quam ultra biennium

Viterbi. victoria

per

pertulerat, Viterbium soluens; tametsi Cæsarei deinde illud anno post natum Christum millesimoducentesimo quadragesimo septimo hominibus, & annona (fame, bello, pestilentia) exinanitum iterum sub iugum misere.

Sed ad nostram redeamus Virgunculam: Ecclesiasticas exercitationes omnes adibat libenter, ad Templum præsertim Diui Francisci propendens: sui contemptus cupiditate, abiectissima, hispidaq; veste nudos artus contexit; nec unquam, quoad vixit, vestē exuit: pedibus incedebat nudis, capite detecto, crinibus passis hyeme, atque æstate iuxtà: corpus assiduis afflictabat ieiuniis; eiusque erant precationes, rerumq. Cælestium iugis contemplatio epulæ iucundissimæ, Sacra de ea Rituum Congregatione asserente? *Divinæ contemplationi iugiter vacabat.* *quàm asperè se ipsa excipit.* *Off. lect. 4.*

CAPVT III.

Sanctitatem ROSÆ in pueritia magnam miraculis Deus ostendit.

MIracula inter, quibus ROSÆ sanctimoniam adhuc in annis puerilibus virescentis ingentē cōprobavit Deus, principem obtinuit locum illud, quod ad

coronam Virtutum Reginæ Charitatis enituit. Prosequebatur Pauperes amore singulari, quibus, quidquid habere posset, etiam Vitæ propriæ necessaria sibi subtracta tribuebat: eam ob rem pater, qui etiam haud multo minore vexabatur inopia, suspicans filiam rem familiarem effundere, ei eleemosinam interdixit: paruit mirum in modum illa: verùm in expiscandis rationibus, quibus charitati satisfaceret, quin parendi studio adversaretur argutissima, panem sibi ad nutrimentum attributum egentibus mediũ dispertiebat; & ne in vito parenti esset molestiæ, iis illũ porrigebat occultè: aliquando autem accidit, ut, dum fervidis media bruma cum Deo perfrueretur colloquiis, inopes quosdã querentes audiens, & miserans, gremio tecta panis frusta illis deferret: cum ecce tibi casu obviam fit illi pater: iubet eam, quod gestaret in gremio, detegere: statim ut illa detexit, apparuere versicolores rosæ recentes pulcherrimę, odorataeque: hoc prodigio permotus pater eleemosinas deinceps natę permisit. Quod consequitur etiã prophetica prænotione ROSAM tunc temporis claruisse testatur.

Panis frusta in Rosas mutata.

Adibat frequenter eius domum fæmina

Catharinæ com-

commater, ut vocant, quæ gallinā Sturnis concolorē, præ qua pretiosissima quæque videbatur pro nihilo habere, ei surripuit: quam ob rem eo est affecta mærore Catharina, ut clamoribus viciniam totam impleverit: hæc matris perturbatio magis ROSAM, quam gallinæ iactura, divexabat; & furti ream divinitus intellectam seorsum vocat, ut aliena restituat, amicè hortatur: illa verò auctorem furti animo obfirmato se negans hortatricem contumeliis onerat, quas ROSA silentio perferente, furtum, quod autumabat mendaciorum caligine abditum prava mulier, eiusdem gallinæ plumæ in dextera frontis parte illi continuò enascētes prodidere: crimen illa, cuius causa ostentum evaserat, vehementer exhorrescens, gallinam per ipsam ROSAM restituit, maiorem eam in modum exorans, ut quam fraude promerita fuerat, vultus deformitatem a se deprecaretur, qua miserā exaudiente, infamiæ plumæ ad ROSÆ famæ instrvendas alas e facie mulieri evolarunt. Paulo erat septenni maior, cum ad fontem Sanctæ Mariæ in podio haustū aquam cum urna fictili ROSAM miserat mater; coçvæ ROSÆ puellę aliæ eiusdem rei

Gallinæ surreptę plumæ in facie negantis natæ.

rei causâ illorsum ibant, quarum prior, utpote in maternis perficiendis mãdatis impigra, ipsa hauserat, cæteris tempus nugando fallentibus: inter hæc nescio quæ suam in lagenam offendens eã diffringit: tum verò vociferari illa; sibi a matris fuste metuere: clamantem audiens mater accurrit; puella, ne vapulet, culpâ in ROSAM conijcit, belluæ instar ferro petitæ in insontem fœmina impetum facit: & nefanda adeò conuicia in eam contorsit, ut peiora in meretriculam conijci nequaquã possent: verùm, cum ROSA toleranter (mirum, quantum) ac demisso animo ferens nihil responderet, furiata mulier in ROSÆ parentem maledicta convertit: atq; a verbis ad verbera ventum utrimque esset, nisi intercessisset ROSA, quæ lectis undique, compositisque lagenæ fragminibus integram illam furibundæ mulieri reddidit; eam pariter sibimet pœnitentiâ restitutam relinquens.

[...]pas fictile fractum integrũ reddit.

CAP.

Recipi in Sanctæ MARIAE rosarum Monasterium efflagitat, reiecta in suæ domus cellam secedit.

SAnctæ MARIÆ rosarum Monasteriũ sub institutoSanctiDamiani ex Ordine Sancti Benedicti eximia virtutum exempla prodebat Viterbii: in hoc admitti per parentes ROSA postulavit, ut vitiorum evitaret contagia, quibus mortalem vitam extra Cœnobij septa esse obnoxiam, ex gallinæ surreptæ, fictilisque vasis fracti occasione compererat: verùm exclusa est duabus ex causis, pusilla ætate, ac tenui re. Æquo libentique animo ferens repulsam, Asceterio non concesso suæ domus cubiculum mutavit, adeo arctum, ut vix ipsam cum paupere cubili, & parvulo altari caperet, cum ipsa etiam domus esset valde angusta (constabat enim duabus habitationibus tantùm, ampliore altera, quã aulam denominant: altera arctiore, supra quas erat horreum) arctiori conclavi contingua fuit cella, quam sibi ROSA vindicaverat vice carceris (ut aiebat) cavata intra crassum arcis murum (cuius muri adhuc cernuntur indicia) longa palmos *Qualis Rosæ cella.*

cir-

circiter decem, circiter quatuor & dimidium lata, aliquantulum lucis a fenestella palmari excipiens. Hoc habitu usque ad
20. duodecimum calendas Maias millesimi
Aprili. sexcentesimi sexagesimi primi, quo eius possessionem iniere Alcetriæ, Sanctę ROSÆ est servata domus; ac semper ei ab incolis veneratio est habita, nec exiguo equidem cum fructu; Laura enim Biellia, cuius propria domus illa erat, quæque illa utebatur, liberos tollere cũ minimè posset, eo quod statim, ut partum ediderat, illum infestarent veneficæ, damnum deploravit apud suarum confessionum Auditores, qui hortati eam sunt, ut, cum primùm se uterum gerere animaduerteret, in Sanctæ ROSÆ domicilia concederet; ibi pareret; susceptamque prolem ibidem aliquandiù detineret. Consilio usa est, cum oportuit, Laura: & ecce tibi anno millesimo sexcentesimo trigesimo secundo, continuò a partu, quo enixa est noctu fęminam; & parere in posterum desijt, strepitus excitatus est ingens: aperuitque se ipsa domus ianua, quamquam suis repagulis benè occlusa, quin tamen se adstantium oculis quidquam obijceret. Puella verò nata, Catharinę nomine in lustrali fōte accepto,

Sagænocere in Sanctæ ROSÆ domo nequiuere.

vitam

vitam diù duxit incolumis. Quo autem modo se id temporis habeat Sanctę domus, alterius erit loci edocere Lectorem. Ad Sanctam Virginem revertendum nunc est. Intra eam cellam piorum in operum exercitationibus tota erat: nec inde, nisi ad Parœciæ Templum, cuius unicā haud ignorabat viam, exibat summo mane, ut sacrosancto Altaris Holocausto interesset. Et, ut de instituta inibi ab ea asperrima vita aliquid proferamus; somnum super asseres nudos capiebat brevissimum; hebdomadas ipsas cibo abstinebat, flagellis in se tam crebrò, tamque immaniter sæviens, ut post verberationes non rarò in humum concideret, ac penè animo linqueretur: pro Sancta Ecclesia, eiusque supremo Pastore, qui Friderici Secundi urgente tyrānide Lugdunum confugerat, preces, lachrimasque fundebat assiduas, & pro sua potissimum patria, ut Numen divinum ab hæresi eam, atque a vitijs eximeret, quæ Schismatici Friderico addicti importaverant. Avocare natam ab domestica eremo, atque a rigidiore vita studuere genitores; attamen frustra: namque ipsa cruciatus, quibus torquere corpusculum cæperat, potiùs geminavit.

Oratio. Vitæ rigor. Ieiunia. Verberationes.

CAPUT V.

Gravis, & prolixus ROSÆ morbus; eius animi è corpere secessus, ac mirabiles visus in morbo.

ATtenuaverant adeò inediæ, asperrimique ROSAM verberatus, ut sceleti speciem ambulantis referret: eamque ob rem vehementissimā incidit in febrem, qua, ut vires deficiebant, invalescente, ne ipsa orbarentur, parentes non sine ingēti mærore timuerunt: at illa patientiæ servantissima valetudinis molestias voluntatis suę cum Divina consensione, ansaque tolerationis præbita solabatur. Pertinax autem morbus eam anno diutiùs tenuit, donec nonum ætatis incoharet annum, quo tempore sine ullo vitæ indice motu reliquit per triduum, ita ut ad Sponsi Cælestis thalamum excessisse crederetur: nō tamen excessus fuit ille ad perpetuos Spōsi amplexus, verùm a sensibus alienatio, qua corpus repetiturus animus ad supremi Regis Palatium, ac deinde ad infernum damnatorum ergastulum penetravit.

Tridui eius animi corpore excessus

Sensibus, elapso triduo, restituta, ad eorū

qui

qui circa erant, utilitatem conspecta minimè occultavit: nempe viros a se non paucos, qui plus quàm viginti annis, ante, quàm ipsa veniret in vitã, e vita exierant: ac nominatim eos, qui beatissimo Dei aspectu perfruebantur in Cælo, eosq; quos sempiternus ignis apud Inferos adurebat, lineamentis descripsit, adeò proprijs, atq. pręcipuis, ut si de facie illos ante novisset. Narrationi hortationem addidit feruidã, ut adstantes ad vitiorum correctionem, ac divinorum Pæceptorum custodiam permoveret. Domesticis, & quotquot eam invisendi causa adirent, ponebat ob oculos mentis damnum maximum, quod bona terrestria sibi adhęrentibus nimiùm afferebant: & contra, quam multi esset fructus, & lucri Servatoris Christi vestigijs ingredi. Iacebat in lectulo gratias Deo agens, quod tanta sibi in diuturna ægrotatione conferret officia, id tantum ęgrè ferens, quod secum humaniter nimis ageretur: cumq. per se nequiret ipsa suum in copus flagellis desævire, alijs, ut ipsam cæderent, supplicabat, ita sollicita de pænis, ut de commodis alij ægrotantes: cordis aures arrectas semper ad Cæli voces habebat, quo & crebra emittebat suspiria.

Quid interim viderit.

22 Iunij *Amoris diuini vi alienatur à sensibus.* Quarta feria, qui fuit decimus calendas Iulias anni millesimi ducentesimi quadragesimi noni noctu, dum cœlestibus delibuta delicijs in dulcedinis lachrymas liquaretur, amoris Divini vehementis repentina correpta vi alienata a sensibus est nec mora, festinè electo devolvitur; atq. ore prono, brachijs in Crucis morem protensis humi prosternitur, animo se cū divino Sponso confixam in Cruce sic prodens: mox in gemitus, ac singultus tam ingentes efferbuit, ut audita a matre sit, quæ properanter accedens, in lecto illam reponit, ac de gemituum, singultuumq; causa interrogat: cui illa, Mater, inquit, potiatur per me licet, cui arrident, huius

Quid terrenis de rebus, ac Cælestib senserit. „Terræ voluptatibus, ac divitijs; ipsa „enim libentissimè nuncium his remitto; „imò vel solius earum me nominis fasti„dium capit: pulchriora nimiò vidi ego, „dulcioraque sum experta. Ad nonum calendas Iulias, cum anxia mirum in modum esset, ac tristis, eo animi deliquio laboravit, ut in Vitæ, Mortisq. confinio putaretur. certè vultu extremis torqueri

23 Iunij *Christianam aciē in Syria diuinitus videt.* se denunciabat: mox paulatim exhilarare frontem, & subridens conspecta est, ac si extremis illis elapsa esset angustijs: tunc

enim

enim animo a sensibus avocato in Syria fuerat; narravitque pręsentibus, aspectā a se in proximo discrimine Sancti Galliæ Regis Ludovici Noni aciem in obsidione Pelusiaca; supplicem se obsecrasse Deum, ut Christi cultoribus opportunam opem sufficeret; nec reiactas ab eo preces: futurum enim esse, divinitùs cognoverat, ut post paulò veniret in Regis potestatem Pelusium; & quidem cum sanguine Christianorum minimo: eos, qui aderant, hortata est, ut exorarent ipsi quoque pro Sancti Regis victoria Cæli Regem. Quod pręd ictum a ROSA fuerat, profecti illinc post mensem confirmarunt nuncij, qui significabant, animum despondentes Fidei hostes terga fædè vertisse, vacuam oppugnatam Vrbem relinquentes propugnatoribus Fidei, effusa Christiani sanguinis ne gutta quidem. Ità beneficio pręstando pollicitationes ampliat suas DEVS.

prænūciat victoriam.

CAP.

CAPVT VI.

Eam Deipara Virgo Sanitati restituit; quæ illi præceperit, priùs quam ab ipsa decederet.

IN adversa valetudine Servatorem, cuius nil aliud Vita, nisi crux, & martyrium extitit, imitari gaudenti ROSÆ vix iam sufficiebant, ad eius diuturnitati obluctandum, vires: quam ob rem quintæ feriæ, quæ in nonum calendas Iulias incidit, nocte, sub initium feriæ sextę ieiunio, quod in Divi Ioannis Baptistæ tutelaris sui pervigilio servaverat, eneruata, virginibus, alijsq. pijs fæminis familiaribus ei pluribus inspectantibus, deficere sensim cæpit, atque ad extremum, vitæ, mortiq. interiecta languescere: verùm, ne morte restingueretur, Virginum Reginę pręsentia vetuit, quam ut fulgore cęlesti radiantem, tanquam Sole convestitam, summiq. pretij diademate, ceu Sideribus, vertice evincto aspexit accedentem ad se ROSA formosissimarum caterva Virginũ comitatam, erexit se quàm citissimè sessũ in strato; inque eius Ore splendidissimo, quod

23. Iun.

Inuisitur à Deipara.

quod etiam alias ei affulserat, intuendo, immobilibus oculis, ac tacitè immorata est diù: exinde ad circumstantes: Ecce Dei
„ mater, inquit, quæ ancillam ad suam
„ venit: obviam ei procedite; ac demissis-
„ simo obsequio nos quoq. Cæli Impera-
„ tricem veneremur. Nec plura, & ex inopinato delapsa in humum est; procumbensq. maxima eam cum animi submissione, modestiaq. excepit: ROSÆ officio pari comitate respondit sanctissima Virginum: namque ipsam amplexa est, ad profectum in Virtutibus, & Perfectione exhortans: dein invisere postridiè Divi Ioannis Baptistę, Divique Francisci delubra iussit, ac terti Ordinis Divi Francisci tunica in Divæ Mariæ in podio, ut vocant, a quadam pia matrona Sita nomine indui: prçterea in vitia, quorum in volutabro cives demersi iacebant sui, quin personas respiceret, invehi acerrimè; Religionis, Fideique causas tueri intrepidè; infensorũ Evangelio subire insectationes, minimè reformidare, cum ipsam ei non defuturã; tum ipsius Natum haud impar labori suscepto pretium soluturum. His enunciatis a conspectu abijt ROSÆ, quæ contra omniũ opinionẽ conf.stim ita sospes, & vegeta apparuit, ac si nunquã ægrotasset.

Eius ad Rosam verba.

Redditur sanitati.

CAPVT VII.

Sanctam Tertiariæ Divi Francisci vestem induit.

CVra opprimebatur Sancta, nisi magnæ Virginis iussa quàm primùm faceret: quare circumstantibus dimissis, noctem totam precationi impendit; & Catharinam parentem ante lucem excitavit a somno, ei significans opus esse sibi cũ supra memorata Sita verba habere; rogans insuper, ut quotquot mulieres, puellasque in vicinio liceret, invenire, domũ suam cogeret, quod rem haberet non parvi momenti, quam cum ipsis conferret: mater, quamvis ei videretur importunum tempus, filiæ tamen morem gessit: illas verò omnes ob singularem erga ROSAM benevolentiam eò libentissimè convolarunt, queis illa, & Sitæ in primis, oblatã sibi Beatissimæ Virginis speciem, quęque sibi ea mandaverat, àperuit, pro qua res gratias eius benignitati egere universæ; orto deindè die Divo Ioanni Baptistæ sacro, vestitu pulcherrimo, ac gemmis pretiosissimis, quas apud se a primarijs Civitatis

Civitatis fæminis commodatas habebat; exornavit sese, non luxus ostentandi ergo; sed ut ostenderet, illas postea exuens, quanti lacernam illam faceret, quam sibi indueret, speciosissimis eam, & quæ tāto in pretio habentur a Mortalibus, ornamentis anteferens, (Eiusmodi ornatum, & comitatum ei, cum se pridiè spectandā præbuit, Cæli Regina indixerat.) Rebus ita compositis; audivit a matre, tertij Ordinis vestem deesse, vel quia tempus, vel quia facultas eius comparandę non fuerat: respondit ROSA ad lecti pulvinar quęrēdam esse: ibi mater cinerei coloris tunicā reperit eius artubus penitùs accommodatam, ut suppeditata ei supernis ab Spiritibus fuisse sit credita, cum eam Deipara invisit: verùm, quia ubi tunica reperta est, cingulus ex torta cannab: minimè aderat, ROSA domestici Aselli funem, quo sese generosiùs abijceret, eius loco postulavit. Hac ratione inter genitricem, & matronā Sitam media egressa domo est, multis & nuptis, & innuptis prosequentibus, necnon & frequentissimo populo, qui partim videndi cupiditate, partim ex pietatis sensu confluxerat, & si omnes, ut eam ad sacrū illud connubium, tanquam ad triumphū

Habitus tertij Ordinis mirificè invenitur.

Intedentis ad sacrum Habitū, pompa.

pro-

progredientem spectarent: at ROSA, quò concinnata venustiùs, eo incedebat modestius, animoque submissiore, demissis oculis, gestu, habituque, qui terreno a fastu abhorreret. Præcursoris Christi Domini Templum, Diviq. Francisci religionis causa ingressa est: inde se ad sanctę Mariæ in podio deportavit, ubi cùm Sacro interfuisset, quod ritu solemni fuit peractum, Sitæ se sistens, ab ea corã Sacerdote, qui operatus ad aram fuerat, omnibus expoliata ornatibus est; recisis deinde eidem crinibus, tunicula illa cineracei coloris est induta. His exactis, devinxit se ROSA Cælesti Sponso perpetuæ Virginitatis, Paupertatis, & Obedientiæ Voto, Sanctæ Claræ constitutiones amplectens, atque instituto sese addicens.

(Votum verò ita integrum, & inviolatũ præstitit, ut Virginitatem perpetuò coluerit; in paupertate gloriata sit; genitoribus, tanquàm Præsidibus, in omnibus strictè parverit). Tum Christi Domini ☙ Cruce pendentis arrepta effigie eos, qui se comitabantur ad certandum strenuè cũ triplici nostri Generis hoste, Dracone tartaro, Mundo atq. Illecebris carnis eo est hortata fervore, ut ad fluxas res contemnendas,

Adrectè viuendũ hortatur

mnendas,

das, pœnitentiamque expetendam incitatus unusquisque fuerit, fletu abominati criminis teste madentibus oculis. At Sancta, cum gratias, quo maiore studio, magisq. ex animo potuit, Servatori suo, atq. ipsius Genitrici egisset, ad parvum suæ domus recessum eodem, quo exierat, comitatu est reversa: neq. illinc prodibat, nisi facta priùs a parentibus facultate: ibi decem tantummodò annos nata somno super asserem durum nudæ humo impositum perpaucissimo, reficeret se, an magis afflictaret, ambiguum est: solo esuriẽ pane, & aqua sitim sedabat, & summa cum parsimonia; ab innocentissimo corpore asperrimis verberatibus pœnas non debitas quàm sępissimè expetebat: mentẽ tamen supernarum rerum consideratione assiduè pascens Beatitatis æternę delicias ubertim pręlibabat, nihil ex ipsis convenientium se multitudine, qua eius quotidię fluctuabat domus, ei decerpente.

Vita in recessu domestico ducta

CAPVT VIII.

Ingens ad eam invisendam populi conventus; Oppositiones patris superatæ.

FAma, quę percrebuerat, prodigiorũ, quibus iam a trium annorum ętate erat ROSA admirabilis, viros, ac mulie-

mulieres ad eam undeunde convocabat: illa mærentibus levationi esse, egentibus præsidio; dirigere a recto tramite aberrãtes; erudire spectantium ad æternam salutem rerum ignaros, angusti pectoris mortalibus animos addere; tepentes in studio pietatis feruorem in pristinum revocare. Omnino omnibus peruia ROSÆ cella erat: nec exibat ex ea ullus, quin redire percuperet, ut consolationem referret. Attamen magis ipsi curæ erat, schismate nondum vitiates in Fide catholica confirmare; eosq. qui sese Sanctę Romanæ Ecclesiæ, eiusq. supremi Pastoris obtemperationi subtraxerant; atq. Hęreticis adhęrebant, ad eandem reducere. Inter hæc Inferorum Tyrannus, cuius Regno tantũ a ROSA damni inferebatur, eius persuasit patri, ut sibi, & paruæ rei Imperatoris persecutionem ab eo permittendo timeret, quod ad mores in priorem formam revocandos, & schisma regnans excidendum pertinebat: qua de causa indignatione ille exardescens Filiæ imperavit, ne tã multes omnis conditionis, & sexus in posterum ad colloquium admitteret; nisi pareret, paucos capillos, qui reliqui ei fuerant, se euulsurum; ad hæc, nisi cito citius

Schismaticos maximè conciliare Ecclesiæ nititur.

citius id fieret, colligatam verberaturum se extra modum esse. Respondit Virgun-cula id a Deo sibi, ac Deipara Virgine fuisse mandatum; in alijs rebus quàm maximè alacriter se audientem dicto eius futuram. Id verò tanta cum modestia, sub-missione, ac vi elocuta est ROSA, ut de-linito parentis corde, cum indignationis nimiæ pænituerit, atq. adstantibus Petro Capitosto Sanctę Marię in podio Curione, qui ROSÆ a confessionibus erat; quoq. ipsa divinæ Voluntatis utebatur interpre-te, alijsq. quam plurimis, dicta retracta-rit. Genua tunc statim ROSA submisit; & Christi Crucifixi manu signum præferens circumstantes rogavit, ut sublata dextera benè sibi precati se ponè sequerentur: hinc simul cum illis, alijsque, qui obvij sese comites addebant, sacras Ædes invisum perrexit, easq. prçcipuè, ad quas erat pro-pensior. Inter eundum ad periturarũ rerũ fastidium, atq. ad iniurias Deo criminibus factas lachrymis delendas, hortationibus inflammabat: in Templis autem preces pro Ecclesię temporibus calamitosis tanto cum ardore, conatuque fudit, ut animo defici videretur, thoracem sibi continenter cedens, & patibulati Dei effigiem sinu

Patrem ira suc-censum placat.

Quanto cum fer-vore ora ret.

constringens. Vt idem agerent ab se prosequentibus petijt, ijsq. suasit, ut alijs etiã pietatis operibus pro eadem re Deo oblatis preces roborarent.

CAPVT IX.

Conspiciendum se ROSÆ Christus Dominus exhibet sub specie Crucifixi, atque iterùm postea gloriosũ.

RE alia de nulla magis gloriabatur Sãcta, quàm de Christi Cruce; susceptosq. ab ipso Hominum causa cruciatus maximos, die, ac nocte amaras effundens lachrymas mente revolvebat. Quibus in exercitationibus dum detineretur quodã die, in cõspectum se eiusdedit Mundi Servator toto corpore lancinatus, recenti sãguine vulneribus diffluentibus, eodem ferme, quo in Cruce mortem oppetijt, modo: quo ex aspectu tanto dolore affecta est, ut *Ah Maria!* inclamans defectum animi passa sit; & in humum deciderit: exiguo post, spiritu resumpto, capillos vellere sibi cępit, ac saxo pectus percutere: „ Ecquis te (clamans) Deus mi, tot an„ gorum scopum, tot pęnarũ proposuit? „ Amor, ipse respondit, & paternæ Glo„ riæ, salutisq. Humanæ studium. Rursus

Christus Dom: ei sub effigie Crucifixi se exhibet.

ROSA

ROSA: Quis te adeò cruciatibus attrivit, ut merito tibi nomen debeatur *Viri dolorum*? & ipse, Crimina (subiecit) Hominumq. immanitas. Tanto plus ROSÆ mœror, ac dolor incrementi cæpit, & uberiores lachrymæ ex oculis manavere, quãto magis ad flagitia, & scelera infanda, quæ illa tempestate admittebantur, animo se, & cogitatione convertebat. Quam ob rem tota cęlesti amore inflammata, quo flagella mortalibus parata suspenderentur, genas unguibus diripere sibi, & corporis membra dilacerare sic, est aggressa, ut vi tormenti animi deliquio iterùm laboraverit: postea, revocato animo, inventoque, quod suus Amor Cruci affixus iã discesserat, sibi penitus crines avellit; seseque ictibus adeò contudit, ut pedibus insistere ampliùs non posset: Dei autem erecta subsidio; & Hominum à sceleribus ad eius gratiã perducendorum ardens cupiditate incredibili Christi in Cruce suspensi desumpsit effigiem, ac per vias Civitatis excurrit, ut ad pœnitentiam exciret universos: cumq. ad Sanctæ Mariæ in podio pervenisset, ante aram, in qua Sacramẽtum augustissimum servabatur, in genua prosiliens, oculos in lachymas liquans,

Iterum deficitur animo.

constringens. Vt idem agerent ab se prosequentibus petijt, ijsq. suasit, ut alijs etiã pietatis operibus pro eadem re Deo oblatis preces roborarent.

CAPVT IX.

Conspiciendum se ROSÆ Christus Dominus exhibet sub specie Crucifixi, atque iterùm postea gloriosè.

Christus Dom: ei sub effigie Crucifixi se exhibet.

RE alia de nulla magis gloriabatur Sãcta, quàm de Christi Cruce; susceptosq. ab ipso Hominum causa cruciatus maximos, die, ac nocte amaras effundens lachrymas mente revolvebat. Quibus in exercitationibus dum detineretur quodã die, in cõspectum se eiusdedit Mundi Servator toto corpore lancinatus, recenti sãguine vulneribus diffluentibus, eodem ferme, quo in Cruce mortem oppetijt, modo; quo ex aspectu tanto dolore affecta est, ut *Ah Maria!* inclamans defectum animi passa sit; & in humum deciderit: exiguo post, spiritu resumpto, capillos vellere sibi cępit, ac saxo pectus percutere: „ Ecquis te (clamans) Deus mi, tot an„ gorum scopum, tot pęnarũ proposuit? „ Amor, ipse respondit, & paternæ Glo„ riæ, salutisq; Humanæ studium. Rursus

ROSA

ROSA: Quis te adeò cruciatibus attrivit, ut merito tibi nomen debeatur Viri dolorum? & ipse, Crimina (subiecit) Hominumq. immanitas. Tanto plus ROSÆ mœror, ac dolor incrementi cæpit, & uberiores lachrymæ ex oculis manavere, quãto magis ad flagitia, & scelera infanda, quæ illa tempestate admittebantur, animo se, & cogitatione convertebat. Quam ob rem tota cęlesti amore inflammata, quo flagella mortalibus parata suspenderentur, genas unguibus diripere sibi, & corporis membra dilacerare sic, est aggressa, ut vi tormenti animi deliquio iterùm laboraverit: postea, revocato animo, inventoque, quod suus Amor Cruci affixus iã discesserat, sibi penitus crines avellit; seseque ictibus adeò contudit, ut pedibus insistere amplius non posset: Dei autem erecta subsidio; & Hominum à sceleribus ad eius gratiã perducendorum ardens cupiditate incredibili Christi in Cruce suspensi desumpsit effigiem, ac per vias Civitatis excurrit, ut ad penitentiam exciret universos: cumq. ad Sanctæ Mariæ in podio pervenisset, ante aram, in qua Sacramẽtum augustissimum servabatur, in genua prosiliens, oculos in lachymas liquans,

Iterum deficitur animo.

hæc

Tertiodefectu animi laborat. silice pulsans vehementer pectus, tertio relicta est animo. Interea dum humi iaceret, quidam in Templum ingressus civis, misericordia commotus eam excussit, ac reducere domum studuit: illa verò subito *Per Civitatem omnes ad pœnitẽtiã perciet.* feruore correpta per frequentissimas Civitatis vias regressa est clamitans, ut scelesti pœnitentia abolerent flagitia, quorũ acerbitas divinam Iustitiam ad ultionem provocaret; & signum corrigendarum culparum desiderij aliquod ederent. Quod quidem præstitit populus veniam cum lachrymis flagitans, ac divinorum pollicens perpetuam deinceps Mandatorum custodiam. *Hæreticorum in Rosam invidia.* Ex hac pia populi commotione, Hæreticorum odium redundavit in ROSAM implacabile: quorum furorem in cellæ se angustias recipiens evitavit: ibi verberatione se cruentavit asperrima, totum, si licuisset, cruorem effundere cupiens *Diestres manet iejuna.* Spõsi sui causa, cuius deinde tormenta ratione, animoq. lustrans triduum ipsũ iejuna omninò fuit, ne aqua quidem gustata flagellis præterea innocentes artus non rarò insectans. Verùm mærori, quem ex Christi dolorum contemplatione per- *Radians Christus* cipiebat, solatium allatum est alia eiusdẽ Christi Domini specie ei objata: nam e

Cælo

Cælo delapsus illi adstitit admirabili forma conspicuus, radijsq. circumdatus, tã officiosus, & comis, ut difficile dictu sit, quãta eius animum lætitia cumularit, illi significans, eam a se acceptam in spõsam ab eo die, quo pauperis Divi Francisci induerat habitum: illa contra ab ipso postulavit, ut pectus consecraret sibi una cũ suaveolentis Mentę fasciculo, quem a matre e domestico vase compactum afferendum curaverat, atq. inibi collocarat, utq. arctum conclave suum, & angulum illum domus dedicaret, illum cum Sanctæ Mariæ rosarum cœnobio, cui erat conterminus (quod cęnobium suum vocavit, cũ rem matri retulit) in unitatem coiturum, suæq. mortalitatis exuvias in eodem cœnobio servatum, atq. observatum iri prophetico more pręsentiens; morigerus ei fuit Sponsus amantissimus; & sublata dextera salutem, ac felicitatẽ impertiens eius sese oculis abstulit, eiusdem tamen, ex visi memoria, relicta mente lætissima. Memoratum fascieulum matri dono dedit, ut maxima cum cura servaret: postea immensæ iucunditati intus cohibendę impar per Civitatis plateas, vicosq. die, ac nocte discurrebat pios hymnos, & sacra canens carmi-

Dom: ei apparet.

Vaticinium de angulo domus cellę suę proximo de suarũ Reliquiarum cultu, & asceterio.

Dei laudes vulgò die ac nocte dec.

Cantat. carmina voce BeatũCęli Alitē sonante;quã percitæ ROSAM multæ matres, ac virgines ad concinendũ sequebantur,ita ut suavissimus inde concentus cęlesti harmonię tanquam imago resonare videretur.

CAPVT X.

Puellas erudiendas suscipit; concionatur palam: quid illi cum hæretico inter concionandum acciderit.

Scholam puellarũ instituit. VT Bonum latè diffundi expetit;ROSA,quę Bona maxima e Cælo possidebat, cupiens in alios transfundere ludum aperuit ad puellas aliquot Viterbienses suis moribus imbuendas. Quam ob rem illas monebat assiduè, ut rerum caducarum luxui vale dicerent, atque unum induerent Christum Iesum: *Quæ doceret.* &, ut erat ipsa pudicitia, demissione animi, modestia, obtemperatione, paupertatis Evangelicæ amore, asperitate vitæ, patientia, cęterisq. virtutibus optimè instructa, eximiaq. in Deum charitate incensa; ita ijsdem eas virtutibus exoptabat penitus informare hortans, ut Servatoris cruciatus extremos in animo frequẽtarent quotidiè. Illæ ROSAM mirificè dilige.

re, obſervare, eiq. obtemperare: cum illis ipſa ſingulis diebus ad concionandum exibat Crucifixi imaginem manu gerens; & Civitatem peragrans catholicam edocebat, confirmabatq. Fidẽ; Schiſmaticorũ errores, & pravam doctrinam refellebat: Criminis turpitudo, eiuſq. damna, ipſa edisserente, extabant; ab ipſa apoſtolicæ Fidei cultoribus ad emendationem morũ, Schiſmaticis ad eius amplectendam veritatem adijciebantur ſtimuli: voci pondus addebant lachrymę ex oculis fluentes, dũ ex ore omnibus cum pietatis viribus verba prodirent e ſacris Paginis, ſanctorumq. Patrum allata voluminibus, cum litterarũ ſtudijs nunquam operam dediſſet ROSA. Hac de cauſa Hęreticorum reſipuere multi; Schiſmaticorum ad Romani Pontificis obſequelam multorum erat reditus; ſceleſtiq. plurimi e vitiorum emergentes cęno ad bonam ſe frugem recipiebant. Non erat ROSA decenni maior, dum hæc ageret unico ſancti Spiritus afflatu, obduratis in pravitate Hęreticis infrementibus, quorum neſcio quis, dum ea in Verbi divini prædicationem in quadam Viterbii platea incumberet coram frequentiſſimo populo pari cum Religionis veræ Sectatorum, &

Modus contionã

Concionũ fructus.

Schismaticorum in sequentem intentione, ac fructu, in multitudinem sese mediam inservit; ipsam irridendo insequens, ipsiusq. sacra monita, in eam, perinde ac si non videret, irruens, magno cum impetu eius brachio se impegit: dolorem, ignominiamq. Sancta pertulit æquo animo; sed sibi deservientium res, & honorem tuens

Prædictio Rosæ de Heretico.

Dei ultionem prophetice denunciavit Heretico, ad eum vultu, ac sermone converso dicens: Intra triduum ea in te apparebit nota, ut hominum universorum digito sis ostendendus. Quod prorsus evenit: intra dies enim tres crines cuncti cum superciliorum, ac barbę pilis Hæretico deciderunt, ita ut neq. se ipse in speculo posset sine rubore inspicere; neq. ab aliis aspici sine risu.

CAPVT XI.

Cæco visum reddit; & dum concionatur, elevatur in aerem.

INgens populus ad eam audiendam, cum feruidas haberet conciones, undiq. confluebat: cum ut salubria monita, tum ut consolationem, opemque perciperet. Concionabatur autem semper suspensa in Cruce,

Cruce, sibi in corde impressi Christi Domini simulacrum manu præferens, pro suggestis in sacris Ædibus; in plateis, ubi densissima multitudo; in vijs tritis, quem concionandi ardorem Deus interdum miraculis commendavit. Quodam die, cum loqui ad populum desiisset, Viterbiensis quidam Andreas nomine ab annis non paucis cęcus, ei se sistit optatissimam ab ea lucem exposcens: oravit ROSA parùper; mox cęcum interrogat, an alacri Fide Christi Iesu omnipotentiam credat, quam cum se credere, ille respondisset; ipsa signans eum cruce e cęcitate eripuit: quo effecit, ut Hereticorum plures obductos nequitiæ tenebris oculos verę Fidei lumini reserarent. Alia vice prodigium post Hominum memoriam inauditum concionum eius laboris, Deo maximopere probati testimonium ipsi dedit, usq. ad hoc tempus, uni. In quadam Viterbij platea verbi Dei pabulum innumero populo super ęquati soli gravissimum lapidem dispendens, audiri, videriq, quod statura esset brevi, non poterat ab omnibus, quos videndi cupiditas incendebat, cum repente saxum, cui eius insistebant plantæ, elevari in aerem (novitati rei cunctis adstupentibus) visum

Cæco visum reddit.

Saxum ei concionanti substans in sublime effertur.

cum

cum ipsa est; atq. ita manere, donec a prę-dicatione destitit; ac tunc in locum pristinum, cum eadem descendere in prædicationis ROSÆ confirmationem clamans portento.

CAPVT XII.

Cum Hæreticis differit; eosque confundens in exilium pellitur.

CVm Hæreticis disceptavit rationibus utens robustissimis; Prophetarum, atq. Evangelii testimonijs eas confirmans, & sanè tanta cum pietate, ac feruore, ut ad angustias illos redegerit: qua de causa iracundia ringebantur, inanem sentientes fraudum suarum tutelā: spectantes huiuſmodi concertationes verę Fidei consectatores per quā ingenti cumulabantur gaudio Divæ plaudentes: adversarij contrà perturbati, & populi ROSÆ faventis tumultum suspicantes, si in eam manus inijcerent (postquam ipsam amentem esse persuadere turbis frustra contenderant) de earum seductione apud Presidem accusavere; utpote quæ easdem ab ipsarum Principis Friderici secundi Imperatoris obsequio abduceret: putavit eam Præses, nomine Majestatis, capite plectendam: verùm

Verùm tum quia ętas Virginis immatura erat; tum quia seditionem pertimescebat, solùm ut Viterbij catholica de Fide verba ne faceret, interdixit, animadversurum se in eam gravissimè minitans, ni pareret. Non destitit illa tamen ab opere, quod Cęlestis iussu sponsi susceperat, universos hortari pergens, ut Evangelica in lege permanerent, illam parati, si res posceret, profiteri etiam armatis dexteris adversus eos, qui in impij Friderici, romanę Fidei infensi, potestate essent. Comprehēdere hac de causa ROSAM Hæretici; ac verberavere sęvissimè: quam ipsa iniuriā æquissimo tulit animo; nec tamen abstinere ab Apostolico munere potuit ab divini Amatoris charitatè nulla vi separabilis. Quod, cum nimis grave Hæreticis esset, in eam, ut interficerent, irruerunt, sed inani conatu, interitum ab ea divinæ Protectionis clypeo propellente: adeunt nihilo minùs Præsidem; deque ROSÆ contumacia monent: veritus ille, ne administrationem sibi abdicaret Cęsar, si verę Fidei Viterbij progressus, & Schismatis, quod propugnabat ipse, detrimenti fama ad eum pervenisset, ROSAM, & parentem eius utrumq. accersit; edicitque, ut in exiliū

Ab Hæreticis vapulat.

Pellitur

Viterbio abeant exulatum intra illius præcisè diei spatium; aliter bonorum publicationem, & capitale supplicium comminatur. Qua sententia pronunciata, statim eius iussu apprehensa est ROSA; & extra Civitatem deducta, eam, interea, dum iret, exibilantibus, ac variè exagitantibus Hæreticis, omnia illa non invicto modò, verùm hilari etiam animo perferente.

CAPVT XIII.

Sanctæ ROSÆ in itinere ad exiliũ Ærumnæ.

VT Viterbii portis exivere, ROSAM cum parentibus montem versus iter capere compulerunt initio Decembris anni a partu Virginis millesimi ducentesimi quinquagesimi, hyeme, qua non alias experti frigidiorem fuerant, et calamitatum multitudine pessum irent (quemadmodũ significaverat Præses Ioanni, & Catharinæ prorogationem discessionis, tempestatis incommodæ, nateque constitutionis gracilis nomine flagitantibus). Itaque ingressi iter sunt ignotos, asperosq per tramites: obrutus erat mons nivibus lapsis, labentibus etiam eo tempore continenter: quare

Itineris labor & calamitas.

quare gelu gliſcebat acerbitas, & rigor borealis: viæ aut nullum apparebat veſtigium; aut ab ea perſępè aberrabant huc illuc palantes iugi cum diſcrimine vel ex rupe aliqua corruendi, vel reperiendi in illis nivium voraginibus tumuli concidendo: incedebat ROSA inoperto capite, excalceatis pedibus (qui etiam itineris proceſſu duris offendiculis fauciati copioſo fluebant cruore) cilicio incincta, unius tantùm ad nuditatem tegendam tunicæ indumento amicta: calamitates ęquo animo tolerabat omnes genitores laſſos mærentesq. conſolans, atq. ad concipiendam in Deo fiduciam excitans, qui ſibi adhærentes perdi non ſinit. Inter hęc eos in medijs illis inhoſpitis nemoribus ſub dio moraturos occupavit nox, dum indeſinenter ningeret. Aquilonari obrigentes frigore ROSÆ parentes, & occurrentium ſub illo noctis horrore Ferarum metu exareſcentes ſuper gelidas nives prælaſſitudine ſe proiecere, quin liceret ipſis ea nocte ne modicā quidem quietem capeſſere: prohibebantur enim uno in loco diù conſiſtere, ne continuè decidentibus nivibus, eoſque aſpergentibus opprimerentur: ſolicitos habebant Ioannem, & Catharinam filiæ

Viterbio abeant exulatum intra illius præcisè diei spatium; aliter bonorum publicationem, & capitale supplicium comminatur. Qua sententia pronunciata, statim eius iussu apprehensa est ROSA; & extra Civitatem deducta, eam, interea, dum iret, exibilantibus, ac variè exagitantibus Hæreticis, omnia illa non invicto modò, verùm hilari etiam animo perferente.

CAPVT XIII.

Sanctæ ROSÆ in itinere ad exiliũ Ærumnæ.

VT Viterbii portis exivere, ROSAM cum parentibus montem versus iter capere compulerunt initio Decembris anni a partu Virginis millesimi ducentesimi quinquagesimi, hyeme, qua non alias experti frigidiorem fuerant, ut calamitatum multitudine pessum irent (quemadmodũ significaverat Præses Ioanni, & Catharinæ prorogationem discessionis, tempestatis incommodę, nateque constitutionis gracilis nomine flagitantibus). Itaque ingressi iter sunt ignotos, asperosq per tramites: obrutus erat mons nivibus lapsis, labentibus etiam eo tempore continenter:

Itineris labor & calamitas.

quare

quare gelu gliscebat acerbitas, & rigor borealis: viæ aut nullum apparebat vestigium; aut ab ea persępè aberrabant huc illuc palantes iugi cum discrimine vel ex rupe aliqua corruendi, vel reperiendi in illis nivium voraginibus tumuli concidendo: incedebat ROSA inoperto capite, excalceatis pedibus (qui etiam itineris procellu duris offendiculis fauciati copioso fluebant cruore) cilicio incincta, unius tantùm ad nuditatem tegendam tunicæ indumento amicta: calamitates ęquo animo tolerabat omnes genitores lassos mærentesq. consolans, atq. ad concipiendam in Deo fiduciam excitans, qui sibi adhærentes perdi non sinit. Inter hęc eos in medijs illis inhospitis nemoribus sub dio moraturos occupavit nox, dum indesinenter ningeret. Aquilonari obrigentes frigore ROSÆ parentes, & occurrentium sub illo noctis horrore Ferarum metu exarescentes super gelidas nives prælassitudine se proiecere, quin liceret ipsis ea nocte ne modicā quidem quietem capessere: prohibebantur enim uno in loco diù consistere, ne continuè decidentibus nivibus, eosque aspergentibus opprimerentur: solicitos habebant Ioannem, & Catharinam

filiæ

filiæ angustiæ magis, quàm suæ: ipsa contra tam vehementer illorum angebatur malis; ut nisi ad Dei se arbitrium, ac nutum omninò accommodasset, fuisset dolore interitura: suadebat ipsis, ut omnia Christi causa superarent; nullos enim ab ipso huiusmodi causa passos absq. remuneratione dimitti: illa tamen cruciatibus proprijs non modò tangebatur minus, quòd noctem illam totam in Christi tormentorum consideratione transigeret; verùm etiam graviora experiendi studio inflammabatur.

Christi pœnarũ meditatio optabiles facit maiores pœnas ROSÆ.

CAPVT XIV.

Suriani populum avocat ab errore; & Friderici Secundi mortem prænunciat.

NOcti tam atræ pulcher, serenusque successit dies, qui iter illis ostendit: qua propter Surianum versus, quod est oppidulum in Cimino monte positũ millia passuum octo Viterbio distans, perrexerunt. Quò ubi tot post casus, ac tanta discrimina semiuivi pervenerunt, cũ egissẽt Deo liberatori suo gratias, vires more pauperum aliquantulum refecerunt. Continuò ROSÆ adventum fama Suriano per-

pervulgavit: & populus, qui antea miracula, virtuteſq. eius perceperat auribus, ad ipſam oculis uſurpandam, atq. ut Beatam Cæli Mentem in humum delapſam honore afficiendam advolavit. Et verò cæleſtis Civis ROSA ſpeciem præbebat ore, inceſſu, ſtatu: nullus eius, niſi de Deo, ac Dei Fide ſermo: cunctos hortabatur, ut Hæreticorum, qui Friderici Secundi ſequebātur partes, erroribus renunciarent; nec fruſtra divini Verbi iecit ſemina: ſiquidem & admirabilis exemplo vitæ, & miraculorum perſpicuitate firmans verba perfecit, ut ingenti cum lætitia populus ille ad Romani Pontificis obſequium reverteretur, ſanguine catholicam Fidem paratus defendere. In hoc pago, noctu ipſi, dum orationi navat operam, conſpiciendum ſe exhibens Ales Divinitatis Nuncius indicat, eius preces cum Piorum precibus coniunctas a Deo exauditas: Eccleſiam enim, quæ tamdiu exagitata hæretica pravitate fuerat, pace potituram brevi, Hæreſi extirpata, veraq. Religione Italia tota, ubi ſui cultus damnum fecerat, exuſcitata; Sanctiſſimum Patrem Innocentium Quartum ad ſuam Romanam Sedem incredibili cum Fidei cultorum exultatione revectum iri

Angelus Eccleſiæ pacem, Pontificis Romani reditum, & Friderici mortem ei ſignificat.

Gallia, preterea, ne desineret oves devias ad Universalem Pastorem reducere, eam monuit, ac de futuro intra octo dierum intervallum Friderici Secundi interitu fecit certiorem. Gratias pro officio immensae Dei bonitati egit Sancta; ac die inse-
Decem quenti tertio nonas Decembris millesimi ducentesimi quinquagesimi proximum & Innocentij Quarti ex Gallia reditum, & Friderici maximè obitum populo in concione predixit in hæc verba: Hujus Christo
„ Iesu fideles, hujus vos, qui spem in infi-
„ nita ipsius & Sapientia, & Potentia col-
„ locatam habetis, aurem adhibete mihi
„ omnes; mecumq. lętaminor, nuncij, vo-
„ bis optimi sum auctor, nuncij, qui so-
„ latium afferet maximum, & quietem
„ universis, ac totiChristianæ Reipublicę.
„ Visum est Deo de medio tollere Frideri-
„ cum illum Imperatorem, hostem catho-
„ licæ Ecclesiæ acerbissimum, & insecta-
„ torem sęvissimum: nunciabitur vobis
„ post paucos dies certissimum id, cujus
„ hodie sum ipsa prænuncia; triumphum
„ potest iam agere Dei Ecclesia suam re-
„ cuperans libertatem adversarii sui exi-
„ tio: exultemus; atq. usura non falsi gau-
„ dij cuncti fruamur; agamusq. Divinæ
Clementiæ

„ Clementiæ gratias, quæ post errores tā „ multos consolari suum populum est di- „ gnata, eumq. tot ex calamitatibus ex- pedire. Vaticinium utriusq. rei compro- bavit eventus: cum & ad Vaticanam Se- dem Romanus Pontifex remigrarit ex Gallia; & Fridericus tertio idus Decem- 13. bris Farentini, in Apuliæ Dauniç pago iā Decem. excidio, ac ruinis dato extinctus sit, vel fe- bri, ut quidam opinantur; vel toxico, ut alij; vel, ut nonnulli, a Manfredo filio patris locum occupandi libidine percito, pulvinari dormientis ori imposito, prçfo- catus Sed, ut ut sud acci erit, parvi refert: illud exploratum est, quòd iuxta ROSÆ prçdictionem, haud multis post diebus e- ius certæ mortis allati sunt nuncij, maxi- mo equidem cum Fidei amatorū gaudio: nam maximè impius persecutorum fuit, quos per plura sçcula contigit sustinere Ecclesiæ.

CAPVT XV.

Viterbiensium motus audita Friderici morte; Viturchlanum se transfert ROSA: eiusprç- dicationibusplur mi rescipiscunt; eiusdem inibi miraculum

Viterbienses, accepto de Friderici Se- cundi obitu nuncio minimè dubio, statim

statim Imperatoria vexilla discidere; Signumq. Sanctæ Ecclesiæ extollentes Præsidem, atq. Imperatori faventes eiecere Civitate. Dum hæc aguntur, Sancta Virgo Viturchianum in castellum quatuor millia passuum a Viterbio disiunctum, iter direxit: eo quod fama, & auditione acceperat, perversum illic fuisse populum Sagæ, eiusdemq. hereticę pravitatis magistræ opera, quæ falsis institutis, ementitis miraculis, & Sanctimoniæ simulatione oppidanos ita Hęreseos veneno imbuerat, ut cum ab omni Ecclesiastico ritu, tum ab omni catholicæ Fidei pręceptione aborrerent. Huc ingressa ROSA ardentis, lucētisq. facis instar illasceperit Perfidiæ tenebras disijcere, perditæ Sagæ captiones patefaciens, Pugno Crucifixi vexillo apprehenso conciones per plures horas Viturchlani habebat quotidianas, non sine accessione Animarum ad Christum ingenti: hortabatur incolas, ut ad sanctæ matris Ecclesiæ gremium remearent, propinquam in eos Dei animadversionem, si differrent, comminans. Ex adverso Saga, ut in Friderici Secundi obsequentia, præscriptisq. a se legibus perstarent, ijsdem suadebat. Quare populo, utri earum habenda fides esset,

esset, vera vera esset Ecclesia, vehementi erat in dubio. Verùm illi dubitationem auferre exorsus Deus est re admirabili: siquidem ROSÆ puellam cęcam ab ortu, nomine Delicatam, ut visum ei largiatur; ipsa oratione præmissa, super orbę oculos Crucis exprimit signū & illos Delicata cōfestim aperuit. Ob miraculum tam conspicuum, fuit nemo, cui non constaret, Catholicam veram esse Ecclesiam; & quē ab ea deerrasse non pęniteret, Saga excepta quæ, etiam si toties explosa, atq. convicta, rationibus tamen, quas proferebat ROSA, Evangelicæque doctrinæ, quam exponebat, acquiescere tunc noluit, ad signa mox alia, & prodigia creditura.

Cæcam matris utero lucem…

CAPVT XVI.

Miraculo maximo Sagam convertit.

Sentiens ROSA, factis opus esse ad abigendam Viturchlano Sagam, quę ibi sanctæ Fidei erat offendiculo, Dei afflatu pacta est, se viginti dierum jejunium servaturam, sumpta interim, vel ad cibum, vel ad potionem re nulla, ut sic, a Deo, cuius edocebat Fidem, se retentam in vita patefieret:

pateſieret: retulit Saga, ſupra Naturæ vires id non eſſe: tùm quia Grues, Lupiq. viſi ſunt vitam ultra menſem eſca prorſus nulla propagare; tum quia eiuſmodi ipſa eſſe poterat corporis habitudine, ut facere id poſſet, quin ſupra Naturæ ordinem operaretur. Hoc obtentu eam Virtutis opinionem tueri niſa eſt, qua florebat apud Viturchlani populum, quem captioſarum demonſtrationum fuco deceperat. Sed aliud cepit ROSA conſilium: lignorum ſtruem iubet in platea erigi; campanarum pulſatione populú convocari, ut ad ignis probationem aurum veræ Fidei comperiret. Haud mora, pyra ſuccenditur; & flamma iam gliſcente, brevi precatione priùs ad Deum fuſa, in medium rogum Sancta Heroina inſiluit; inibique tres horas permanſit, ſcilicet quandiù ſtrues conflagravit, huc, atq. illuc ſe inter flammas verſans, tanquam ſi ſe inter flores obiectaret, nunc ſacra Deo pſallens carmina; nunc ſpectatores ad amorem in Deum igneis adhortationibus incitans. Deniq. redactis in cinerem lignis, egreditur admiranda Virgo, prorsùs intacta, illæſo non corpore modò, ſed etiam veſte. Ad miraculum eiuſcemodi Saga ipſa veram eam agnovit Fidem,

Pyram inflammatam conſcendit.

ſine læſione rogo deſcēdit

Conuertitur Saga.

Fidem, quæ a ROSA docebatur; & coram ipsa, coramque, qui circa erant, turba disseminatos tanto cum animarum detrimento errores madefacta lachrymis ejuravit; ac pœnas vitæ nefariè actæ consentaneas pendere firmo consilio statuit, efficiente Deo, ut magis Evangelicæ segeti hoc fletu proficeret, quam, doctrinæ fallacis Lolium diù interserendo, nocuerat.

CAPUT. XVII.

ROSÆ Viterbium reditus, edito priùs animarum fructu in pagis Viturchlano adiacentibus. Concionandi potestas ei a Summo Pontifice data.

CÆlestium virtutum, ac rerum mirificè gestarum merito, ut antea Surianensium; ita nunc Viturchianensium corda adeò sibi ROSA devinxerat, ut eam hi venerari, & colere, atq. ad eam afferre munera non desinerent: illa contra contemptus avida, applausibus, ac donationibus adversa omnia recusabat, eleemosinis alii solis gaudens. Quare, illo populo in Pietatis iam studio roborato, Viturchlano omnium cum oppidanorum mærore

rore

Viterbio abeant exulatum intra illius præcisè diei spatium; aliter bonorum publicationem, & capitale supplicium comminatur. Qua sententia pronunciata, statim eius iussu apprehensa est ROSA; & extra Civitatem deducta, eam, interea, dum iret, exibilantibus, ac variè exagitantibus Hæreticis, omnia illa non invicto modò, verùm hilari etiam animo perferente.

CAPVT XIII.

Sanctæ ROSÆ in itinere ad exiliũ Ærumnæ.

VT Viterbii portis exivere, ROSAM cum parentibus montem versus iter capere compulerunt initio Decembris anni a partu Virginis millesimi ducentesimi quinquagesimi, hyeme, qua non alias experti frigidiorem fuerant, [illegible] calamitatum multitudine pessum irent (quemadmodũ significaverat Præses Ioanni, & Catharinæ prorogationem discessionis, tempestatis incommode, natæque constitutionis gracilis nomine flagitantibus). Itaque ingressi iter sunt ignotos, asperosq; per tramites: obrutus erat mons nivibus lapsis, labentibus etiam eo tempore continenter:

Itineris labor & calamitas.

quare

quare gelu gliſcebat acerbitas, & rigor borealis: viæ aut nullum apparebat veſtigium; aut ab ea perſępè aberrabant huc illuc palantes iugi cum diſcrimine vel ex rupe aliqua corruendi, vel reperiendi in illis nivium voraginibus tumuli concidendo: incedebat ROSA inoperto capite, excalceatis pedibus (qui etiam itineris proceſſu duris offendiculis ſauciati copioſo fluebant cruore) cilicio incincta, unius tantùm ad nuditatem tegendam tunicæ indumento amicta: calamitates ęquo animo tolerabat omnes genitores laſſos mærentesq. conſolans, atq. ad concipiendam in Deo fiduciam excitans, qui ſibi adhærentes perdi non ſinit. Inter hęc eos in medijs illis inhoſpitis nemoribus ſub dio moraturos occupavit nox, dum indeſinenter ningeret. Aquilonari obrigentes frigore ROSÆ parentes, & occurrentium ſub illo noctis horrore Ferarum metu exareſcentes ſuper gelidas nives prælaſſitudine ſe proiecere, quin liceret ipſis ea nocte nè modicā quidem quietem capeſſere: prohibebantur enim uno in loco diù conſiſtere, ne continuè decidentibus nivibus, eoſque aſpergentibus opprimerentur: ſolicitos habebant Ioannem, & Catharinam

filiæ

filiæ anguſtiæ magis, quàm ſuæ: ipſa contra tam vehementer illorum angebatur malis; ut niſi ad Dei ſe arbitrium, ac nutum omninò accommodaſſet, fuiſſet dolore interitura: ſuadebat ipſis, ut omnia Chriſti cauſa ſuperarent; nullos enim ab ipſo huiuſmodi cauſa paſſos abſq. remuneratione dimitti: illa tamen cruciatibus proprijs non modò tangebatur minus, quòd noctem illam totam in Chriſti tormentorum conſideratione tranſigeret; verùm etiam graviora experiendi ſtudio inflammabatur.

Chriſti pęnarũ meditatio opta bilesfacit maiores pœnas ROSÆ.

CAPVT XIV.

Suriani populum avocat ab errore; & Friderici Secundi mortem prænunciat.

NOcti tam atræ pulcher, ſerenuſque ſucceſſit dies, qui iter illis oſtendit: qua propter Surianum verſus, quod eſt oppidulum in Cimino monte poſitũ millia paſſuum octo Viterbio diſtans, perrexerunt. Quò ubi tot poſt caſus, ac tanta diſcrimina ſemiuivi pervenerunt, cũ egiſſet Deo liberatori ſuo gratias, vires more pauperum aliquantulum refecerunt. Continuò ROSÆ adventum fama Suriano per-

pervulgavit: & populus, qui antea miracula, virtutesq. eius perceperat auribus, ad ipsam oculis usurpandam, atq. ut Beatam Cęli Mentem in humum delapsam honore afficiendam advolavit. Et verò cęlestis Civis ROSA speciem pręb bat ore, incessu, statu: nullus eius, nisi de Deo, ac Dei Fide sermo: cunctos hortabatur, ut Hęreticorum, qui Friderici Secundi se, quebatur partes, erroribus renunciarent; nec frustra divini Verbi iecit semina: siquidem & admirabilis exemplo vitæ, & miraculorum perspicuitate firmans verba perfecit, ut ingenti cum lætitia populus ille ad Romani Pontificis obsequium reverteretur, sanguine catholicam Fidem paratus defendere. In hoc pago, noctu ipsi, dum orationi navat operam, conspiciendum se exhibens Ales Divinitatis Nuncius indicat, eius preces cum Piorum precibus coniunctas a Deo exauditas: Ecclesiam enim, quæ tamdiù exagitata hęretica pravitate fuerat, pace potituram brevi, Hęresi extirpata, veraq Religione Italia tota, ubi sui cultus damnum fecerat, exuscitata; Sanctissimum Patrem Innocentium Quartum ad suam Romanam Sedem incredibili cum Fidei cultorum exultatione revectum iri

Angelus Ecclesiæ pacem, Pontificis Romam reditum, & Friderici mortem ei significat.

Gallia, pręterea, ne desineret oves devias ad Universalem Pastorem reducere, eam monuit, ac de futuro intra octo dierum intervallum Friderici Secundi interitu fecit certiorem. Gratias pro officio immensæ Dei bonitati egit Sancta; ac die inse-
5. Decem quenti tertio nonas Decembris millesimi ducentesimi quinquagesimi proximum & Innocentij Quarti ex Gallia reditum, & Friderici maximè obitum populo in concione prędixit in hæc verb: Hujus Christo „ Iesu fideles, hujus vos, qui spem in infi- „ nita ipsius & Sapientia, & Potentia col- „ locatam habetis, aurem adhibete mihi „ omnes; mecumq. lętaminor, nuncij, vo- „ bis optimi sum auctor. nuncij, qui so- „ latium afferet maximum, & quietem „ universis, ac toti Christianæ Reipublicę. „ Visum est Deo de medio tollere Frideri- „ cum illum Imperatorem, hostem catho- „ licæ Ecclesiæ acerbissimum, & insecta- „ torem sęvissimum: nunciabitur vobis „ post paucos dies certissimum id, cujus „ hodie sum ipsa prænuncia: triumphum „ potest iam agere Dei Ecclesia suam re- „ cuperans libertatem adversarii sui exi- „ tio: exultemus; atq. usura non falsi gau- „ dij cuncti fruamur; agamusq. Divinæ Clementiæ

„ Clementiæ gratias, quæ post errores tã
„ multos consolari suum populum est di-
„ gnata, eumq. tot ex calamitatibus ex-
pedire. Vaticinium utriusq. rei compro-
bavit eventus: cum & ad Vaticanam Se-
dem Romanus Pontifex remigrarit ex
Gallia; & Fridericus tertio idus Decem- 13. Decem.
bris Farentini, in Apuliæ Dauniç pago iã
excidio, ac ruinis dato extinctus sit, vel fe-
bri, ut quidam opinantur; vel toxico, ut
alij; vel, ut non nulli, a Manfredo filio
patris locum occupandi libidine percito,
pulvinari dormientis ori imposito, prefo-
catus Sed, ut ut sud acci erit, parvi refert:
illud exploratum est, quòd iuxta ROSÆ
prędictionem, haud multis post diebus e-
ius certæ mortis allati sunt nuncij, maxi-
mo equidem cum Fidei amatorũ gaudio:
nam maximè impius persecutorum fuit,
quos per plura sęcula contigit sustinere
Ecclesiæ.

CAPVT XV.

Viterbiensium motus audita Friderici morte: Viturchlanum se transfert ROSA: eius prędicationibus plurimi resipiscunt; eiusdem inibi miraculum

VIterbienses, accepto de Friderici Secundi obitu nuncio minimè dubio,

statim

ſtatim Imperatoria vexilla diſcidere; Signumq. Sanctæ Eccleſiæ extollentes Præſidem, atq. Imperatori faventes eiecere Civitate. Dum hæc aguntur, Sancta Virgo Viturchlanum in caſtellum quatuor millia paſſuum a Viterbio diſiunctum, iter direxit: eo quod fama, & auditione acceperat, perverſum illic fuiſſe populum Sagæ, eiuſdemq. hereticę pravitatis magiſtræ opera, quæ falſis inſtitutis, ementitis miraculis, & Sanctimoniæ ſimulatione oppidanos ita Hęreſeos veneno imbuerat, ut cum ab omni Eccleſiaſtico ritu, tum ab omni catholicæ Fidei pręceptione aborrerent. Huc ingreſſa ROSA ardentis, lucẽtiſq. facis inſtar illaſcępit Perfidię, ſuras diſijcere, perditæ Sagæ captiones patefaciens, Pugno Crucifixi vexillo apprehenſo conciones per plures horas Viturchlani habebat quotidianas, non ſine acceſſione Animarum ad Chriſtum ingenti; hortabatur incolas, ut ad Sanctæ matris Eccleſiæ gremium remearent, propinquam in eos Dei animadverſionem, ſi differrent, comminans. Ex adverſo Saga, ut in Friderici Secundi obſequentia, præſcriptiſq. a ſe legibus perſtarent, ijſdem ſuadebat. Quare populo, utri earum habenda fides

eſſet,

esset, vtra vera esset Ecclesia, vehementi erat in dubio. Verùm illi dubitationem auferre exorsus Deus est re admirabili: sistunt ROSÆ puellam cęcam ab ortu, nomine Delicatam, ut visum ei largiatur; ipsa oratione præmissa, super orbę oculos Crucis exprimit signũ & illos Delicata cõfestim aperuit. Ob miraculum tam conspicuum, fuit nemo, cui non constaret, Catholicam veram esse Ecclesiam; & quẽ ab ea deerrasse non peniteret, Saga excepta quæ, etiam si toties explosa, atq. convicta, rationibus tamen, quas proferebat ROSA, Evangelicæque doctrinæ, quam exponebat, acquiescere tunc noluit, ad signa mox alia, & prodigia creditura.

Cæcam matris utero lucedonat.

CAPVT XVI.

Miraculo maximo Sagam convertit.

SEntiens ROSA, factis opus esse ad abigendam Viturchlano Sagam, quę ibi sanctæ Fidei erat offendiculo, Dei afflatu pacta est, se viginti dierum jejunium servaturam, sumpta interim, vel ad cibum, vel ad potionem re nulla, ut sic, a Deo, cuius edocebat Fidem, se retentam in vita

pateficret:

pateficeret: retulit Saga, supra Naturæ vires id non esse: tùm quia Grues, Lupique visi sunt vitam ultra mensem esca prorsus nulla propagare; tum quia eiusmodi ipsa esse poterat corporis habitudine, ut facere id posset, quin supra Naturæ ordinem operaretur. Hoc obtentu eam Virtutis opinionem tueri nisa est, qua florebat apud Viturchlani populum, quem captiosarum demonstrationum fuco deceperat. Sed aliud cepit ROSA consilium: lignorum struem iubet in platea erigi; campanarum pulsatione populú convocari, ut ad ignis probationem aurum veræ Fidei comperiret. Haud mora, pyra succenditur; & flāma iam gliscente, brevi precatione priùs ad Deum fusa, in medium rogum Sancta Heroina insiluit; inibique tres horas permansit, scilicet quandiù strues conflagravit, huc, atq. illuc se inter flammas versans, tanquam si se inter flores oblectaret, nunc sacra Deo psallens carmina; nunc spectatores ad amorem in Deum igneis adhortationibus incitans. Deniq. redactis in cinerem lignis, egreditur admiranda Virgo, prorsùs intacta, illæso non corpore modò, sed etiam veste. Ad miraculum eiuscemodi Saga ipsa veram eam agnovit Fidem,

Pyram inflammatam conscendit.

Sine læsio ne rogo descēdit.

Conuertitur Saga.

Fidem, quæ a ROSA docebatur; & cordi ipsa, eorumque, qui circa erant, turbæ disseminatos tanto cum animarum detrimento errores madefacta lachrymis ciulavit; ac pœnas vitæ nefariè actæ consentaneas pendere firmo consilio statuit, efficiente Deo, ut magis Evangelicæ segeti hoc fletu proficeret, quam, doctrinæ fallacis Lolium diù interserendo, nocuerat.

CAPVT. XVII.

ROSÆ Viterbium reditus, edito priùs animarum fructu in pagis Viturchlano adiacentibus. Concionandi potestas ei a Summo Pontifice data.

CÆlestium virtutum, ac rerum mirificè gestarum merito, ut antea Surianensium; ita nunc Viturchianensium corda adeò sibi ROSA devinxerat, ut eam hi venerari, & colere, atq. ad eam afferre munera non desinerent: illa contra contemptus avida, applausibus, ac donationibus adversa omnia recusabat, eleemosinis ali solis gaudens. Quare, illo populo in Pietatis iam studio roborato, Viturchlano omnium cum oppidanorum mæ-

rore

pateficeret: retulit Saga, supra Naturæ vires id non esse: tùm quia Grues, Lupq. visi sunt vitam ultra mensem esca prorsus nulla propagare; tum quia eiusmodi ipsa esse poterat corporis habitudine,ut facere id posset,quin supra Naturæ ordinem operaretur. Hoc obtentu eam Virtutis opinionem tueri nisa est, qua florebat apud Viturchlani populum,quem captiosarum demonstrationum fuco deceperat. Sed aliud cepit ROSA consilium: lignorum struem iubet in platea erigi;campanarum pulsatione populū convocari, ut ad ignis probationem aurum veræ Fidei comperiret. Haud mora, pyra succenditur; & flamma iam gliscente, brevi precatione priùs ad Deum fusa, in medium rogum Sancta Heroina insiluit; inibique tres horas permansit, scilicet quandiù strues conflagravit, huc, atq. illuc se inter flammas versans,tanquam si se inter flores oblectaret, nunc sacra Deo psallens carmina; nunc spectatores ad amorem in Deum igneis adhortationibus incitans. Deniq. redactis in cinerem lignis, egreditur admiranda Virgo,prorsùs intacta,illæso non corpore modò, sed etiam veste. Ad miraculum eiuscemodi Saga ipsa veram eam agnovit Fidem,

Pyram inflammatam conscendit.

sine læsione rogo descēdit

Conuertitur Saga.

Fidem, quæ a ROSA docebatur; & cont ipsa, eorumque, qui circa erant, turba disseminatos tanto cum animarum detrimento errores madefacta lachrymis ejulavit; ac pœnas vitæ nefariè actæ consentaneas pendere firmo consilio statuit, efficiente Deo, ut magis Evangelicæ segeti hoc fletu proficeret, quam, doctrinæ fallacis Lolium diù interserendo, nocuerat.

CAPVT. XVII.

ROSÆ Viterbium reditus, edito priùs animarum fructu in pagis Viturchiano adiacentibus. Concionandi potestas ei a Summo Pontifice data.

CÆlestium virtutum, ac rerum mirificè gestarum merito, ut antea Surianensium; ita nunc Viturchianensium corda adeò sibi ROSA devinxerat, ut eam hi venerari, & colere, atq. ad eam afferre munera non desinerent; illa contra contemptus avida, applausibus, ac donationibus adversa omnia recusabat, eleemosinis alii solis gaudens. Quare, illo populo in Pietatis iam studio roborato, Viturchiano omnium cum oppidanorum mæ-

rore

tore se Viterbium transtulit. Verùm animarum quæstus cupidissima, antea pagos finitimos peragravit: nec ab eorum quoquam priùs discedebat, quam illum aut ab Hæresi ad Fidem, aut a precipiti vitiorum via ad rectum virtutis callem traduxisset. Annus erat a Christipara Virgine millesimus ducentesimus quinquagesimus primus, ętatis ROSÆ undecimus, cum ad patriam pervenit, a qua triumphantis in morem fuit recepta: sed ipsa in sui limi cognitionis imum sese immergens; Civiũ suorum obsequiis, & acclamationibus adnixa est se surripere sub pauperis domus suę tectum confugiens una cum parentibus: incedebat verecunda adeò, modestaque, ut Beati Alitis in humana facie speciẽ exhiberet: innumera comitantium multitudo videndę eius cupiditatem explere nõ posse videbatur. Interea eius vitæ Sanctissimæ, fructusq. animorum uberis per cõciones relati pervaserat fama ad Pontificẽ Innocentium Quartum iam ex Gallia in Italiam reversum: isq. hac fama inductus anno millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo pręd-icandi verbi Divini Sacrarumq. litterarũ exponendarum ei facultatem motu proprio est largitus. Neq

Innoc. 4 Rosę concionandi & sacra Oracula interpre-

enim

enim vetatur Christi Vicarius hæroicæ Sanctitudinis Feminis huiusmodi facultatẽ concedere; cum eam ipse Christus Dominus mulieribus dederit, ipsas ad erudiendos de suo ad vitam reditu Apostolos amandando. *interpretandidat ultrò facultatẽ.*

CAPVT XVIII.

Idem Summus Pontifex ob Cœlestes ei Honores ritè constituendos eius adhuc viventis acta cognosci iubet.

CVm ROSA, supra quam cuiq. credibile est, Sanctitate excelleret, ut ei etiam extra ordinem honor haberetur, par erat. Quo circa eodem anno millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo octavo calendas Decembris idem Pontifex Innocentius Quartus Viterbium ad Cœnobitarum Sancti Dominici Præpositum in præclaro Sanctæ Mariæ ad gradus Cœnobio, atq. ad Sancti Xisti Archipresbyterum Apostolicas misit litteras, mandans, ut ROSÆ tum duodecim annos natæ acta cognoscerent; quæq. usque ab infantia supra Naturæ vires operata esset, universa describerent, (Honor præcipuus, & *Nardus l. 2. vit: c. 13. 24. Nov:*

usq. ad hoc tempus, quod' noverim, Sanctæ ROSÆ Viterbiensi collatus unicè ( ) Quod' si quis obijciat, Pontificias litteras post Sanctæ Virginis obitum datas; obijcientem monitum velim, plures annos vixisse Innocentio superstitem ROSAM: compertū est enim ex eiusactis iussuCa illi Tertij Pontificis Maximi cognitis, eam Sanctissimi Patris Alexandri Quarti tempore ad Cœlum migrasse. Præterea a Maioribus traditum accepere perpetuò sine ulla prorsus dubitatione Posteri, inter vivos numeratam fuisse, cum diploma Pontificium transmissum est, ROSAM. De examine vero super Sanctæ actis ob eam inter Sanctos referendam ab Innocentio Quarto Viterbij demādato loquuntur Vuadingus Frāciscanæ Familiæ clarus Historicus, & Ciacon vir Prædicato. ū Ordinis apprimè eruditus: at Vuadingus, ROSAM curę examinis ab Innocentio commissę Viterbij morte præreptam credidit. Verùm, cū hosce per Auctores exploratum sit, Pontificale diploma supra indicatum a summo Pastore Innocentio Quarto datum; perq. eius in Sanctorum Ordine reponendę causam Beatissimi Patris Calisti Tertij imperio cognitam (quod latuisse Vuadingum, fateri

Process. c. 1. pag. 58 in fine

2. tom. Annal: Min. an. 1252. n. 14. in vit. Innocet. 4. in vit. Pontific.

fateri necesse est) liqueat, Sanctam Virginem Innocent j superfuisse vitæ, dicendi sunt lapsi opinione librarij in transcribendis ab exemplari Apostolicis litteris, eam arbitrantes extinctam, eo quod in more sit positum, ob illos, qui ex corpore iam excesserint, edi talia diplomata, qui error Vuadingo, aliisq. deinde scriptoribus, ita opinandi occasio fuerit, quemadmodũ in huius non æquiparabilis Virginis vita, quam patria dictione accurate descripsit Pater Camillus Maria Rinaldus Florentinus nostræ Societatis argutè disseruit. *lib:3 extra ord: pag:234*

CAPVT XIX.

ROSA in sacrarum Virginum collegium cooptari rursus flagitat: non cooptatæ Vaticinium.

Eius diplomatis fama Viterbij divulgata: cum ea iam ipsius ROSÆ circumsonarent aures, ad hominum existimationem, quæ, progrediente ætate, magis, ac magis increscebat, evitandam animum adiecit: idcircò Sanctæ Mariæ rosarum Virgines deprecata est iterùm, ut se suum in convictum reciperent, sese ad earum

pedes

pedes abijciens, ac genibus flexis ad infima Monasterij munia exercenda promptissimâ pollicens: verùm respondere illę, a se nobio suum haberi numerum; nec ulli superesse locum; neque super numerum posse ipsam admitti: quippe quę indotata ali nequaquam posset, se verò nullam addere ijs, quæ tunc inerant, statuisse omninò. Sensit ROSA, his nominibus celari repulsam suam egenæ, incomptę cultu, ac nullius æris in speciem; attamen divinæ obsecundans Voluntati, hilari, ac „ ridenti vultu ijsdem hæc vaticinans est locuta, Si ipsis vivens minus placeret; nec adscribere se in suum numerum vellent, ipsam ad eas venturam esse defunctam, „ tunc esse lætaturas, quod se acciperent; „ semper apud ipsas moraturam; nec inter „ easdem laboraturum contemptu nomen „ suum. Quibus prędictis, tranquilla frōte, ac motu concinno digressa est geminato cum gloriæ incremento, vel quod se Deo, cui optatum pro dato est, obtulerat; vel quod repulsam acceperat ęquo animo, sacras Virgines conturbatas relinquens, deq; dimissa tot virtutum thesauris locupletissima puella tristes.

Vaticinatur, se apud monastrias futuram mortuã

CAP.

CAPVT. XX.

Oratorium instituitur, ubi Sanctitatis cultu aliquas Viterbienses puellas ROSA instruit, quod Monasterij Sanctæ ROSÆ nomen acquirit.

MIcabant Viterbii, in cęteris, morum laudabilium radijs Virgines nonnullæ, quas ROSA decennis erudire inceperat, & Sanctę discipulas ab eius Vitę imitatione vulgò nominabant: ut cum his ipsa Dei obsequio, & animi cultui operam cōmodius navaret, Petrus Capitosto supra memoratus, qui ROSÆ confessiones excipiebat, cum ipsa omnes in æde, quam instar cęnobij magis, quàm oratorij exstruendam locaverat, conclusit: ibi sub ROSÆ, annum iam quintum decimum egressæ disciplina Cęlestem ducebant in Terris vitam; superna meditabantur; Psalmos concinebant; ieiunijsq. singulorum dierum, & verberationibus membra conficientium crebris, magis expeditus in dies ad Deum menti parabatur accessus; vigilationes eis sacræ erant in delicijs: nulli, quocumque eventu, a recessu permittebatur exemptio. Quo vitæ instituto *ROSÆ discipularũ vita*

ædem

ælem Viterbienses *Sanctæ ROSÆ Monasterium* passim appellabant(ut ex quodam Alexandri Quarti Pontificis Maximi, de quo mox meminerimus, ad Episcopum Viterbiensem Diplomate, perspectum est) Fututum erat, ut omnium ferè Viterbiensium puellarum magistra in Pietate fieret ROSA, ni hostis tartarei astu; obtrectationibus improborum, atq; invidia, contra eius Collegium concitata tempestas esset a S. Mariæ rosarum Ascetrijs. Per pontificales Sanctissimi Domini Alexandri Quarti Litteras concessum his privilegium fuerat, nequod aliud aperiretur Ascterium circa suum, prętęr quam mille passus ultra: igitur privilegii servandi studium pretexentes, Divi Matthęi Paręciæ Sacerdotem rogavere, ut eiusmodi pontificalium Litterarum vi congregationis ROSÆ inhiberet progressum: quod illo, & propter puellarum eximiam virtutem, & propter fructum, quem inde maximum Civium animę decerpebant, aggredi recusante; ipsæ libellum supplicem eius rei obtinendæ gratia ad Pontificem Alexandrum tunc Ananiæ residentem miserunt, qui Pontifex, diplomate, sexto calendas Quintilis millesimi ducentesimi quinquagesimi

Dæmonis fraude oratoriū dissipatur.

26. *Iun:*

gesimi quinti dato, Viterbiensi Episcopo earum in Privilegio tuendarum curam commisit: paruit ille mandato Pontificis ROSÆ oratorium abolens: quia nimirū divina Providentia, quas ROSÆ moribus informandas ibi designaverat, puellarum numerum iam collegerat.

CAPVT. XXI.

In angusta suæ domus cella condit se ROSA. Vita ibi acta, morsq. ab ea obita.

ID eventi ROSÆ argumento fuit, Deo placere, ut ea sibi non amplius tali in munere deserviret; ideòq. in consuetum suæ domus recessum, qui ei parvulæ fuerat eremi loco, & carceris, contulit sese. Ibi annos binos, qui reliqui ei fuerunt Vitæ, austeris adeò se ieiunijs dedidit, ut interdum dies tres, interdum octo sine cibo prorsus ullo protraheret; quamquam cibus ipse, & potus, quo raró utebatur, tā tenuis erat modici panis, & aquæ pauxilli, ut ieiunium potiùs dici posset. Verum, quantum sibi de ventris esca detrahebat; tantum cœlestis ei Sponsus deliciarum reponebat Mentis, quibus perfusa integras in

Admirandaie iunia.

Precatio

Somni modus, Verberationes & voluntarij corporis cruciatus.

in precibus conficiebat noctes, genibus humi nixa: somno se permittebat brevissimo super asserem: carnem dilacerabat usq. ad ossis aspectum flagello, ferreis cuspidibus rigente: cilicium, quo asperrimo cinctos gerebat lumbos, ne deponebat quidem eo tempore quo lateris furiali dolore torquebatur, corde ei ex dolorum Christi consideratione propè liquescente: ferè assiduè eius animus avocabatur à sensibus; & collocata semper in Deo mente nec gelu sentiebat aculeos, nec æstus impressiones. Tot corporis exesam afflictationibus, præsentisq pertæsam vitæ ad æternā invitarunt requiem alati Cœlites, qui ei sese pulcherrimis sub imaginibus ostendebant. Hac de causa enixè sacrosanctum Christi Corporis Viaticum postulavit, cui

Angeli eā visitationes.

Sacramentis Ecclesiæ uult foveri.

accipiendo quo se pro dignitate compararet, ut in genua subsidens humi poneretur, obtinuit; petijtque, ut e cubiculo egrederentur cuncti. Post sacrum Viaticū sumptum, in excessu mentis a corpore parvam temporis moram immobilis perstitit: dein ad sensus reversam adortus est maximus languor ex amore Dei vehemētissimo, & gravissimo profectus morbo: quare super lignum, ubi exiguam carperet

quietem

quietem consueverat, se prosternens, extremęq; Viatici nis mysterio est munita sui semper compos;deinde Christi Domini in Cruce suspensi effigiē inter iunctas tenens palmas,modò in illā,modò in Cęlū oculos cōjiciebat;& commendato postremum in monitum parentibus, & auditricibus suis *Dei amore*, atq; *animi demissione*, bene precata ipsis est super omnes signum Crucis efformans, elevata ea, de qua supra, Christi effigie, quam inter brachia sua in decubitu m compositis est amplexata. suavissimaq; repetens nomina Iesus, & Maria, D.vosq. Ioannem Baptistam,Franciscum, ac reliquos invocans tutelares Sanctos, Cęlestium Ephęborum accita concentibus, divini Lateris in dicta Christi Domini in Cruce suspensi effigie vulnus exosculans expiravit pridie nonas Martias anni à Deipara Virgine millesimi ducentesimi quinquagesimi octavi, annos septemdecim, & decem circiter menses nata, absq; ullo cum morte luctamine, quæ in Christi Fidei testimonium sanguinis, & vitæ per horrendos cruciatus effundendæ cupiditate exarserat. Miro splendore rutila eius præstitita facies est, suavique odore cadaver fragrans.Quia verò,iam morte advenien-

Mortis modus.

6. Mart.

Mirabilia in Cadavere.

I te,

adventante, convenerat ad eius domum innumerabilis populus, ne ipsius Reliquię multitudinis pietati inconsultæ paterent, celata est, quamdiù fieri potuit, de eius exitu Civitas; & quam maximè occultè licuit, in Sanctę Marię in podio exportarunt Corpus, ubi propè Aquæ lustralis concham, ad ingredientium lævam effossa humo, & supra iniecta, Capite recentibus rosis, quæ repertæ tunc sunt, & aliis floribus redimito, tumulatum est. Inventum quoq. est in libello memoriali cuiusdam eorum temporum Parochi, in Sanctę Virginis excessu æra campana, quæ gemina erant eius Templi Sanctæ Mariæ in podio, sonum reddidisse, nemine impellente, ultra unum diem. Vbi eius mors Civitati innotuit, immedicabilibus deflenda est lachrymis tanta iactura. Quodq. maiorem Civibus mærorem attulit, fuit, aspectu, atque piis defunctę deosculationibus caruisse.

V. Præfat: ad Lector: Paræciæ cāpanæ ultrò sonant.

CAPVT. XXII.

ROSÆ corporis dotes, & animi Virtutes.

FVit ROSA statura, quam vocares humilem, facie reliquis partibus consentanea, inter longam, & orbicam media, plena

plena tamen; spectabilibus lineamentis; colore candido, ac rubicundo, sed a voluntarijs tormentis pallescente, cętorequi venerabili; oculis viuidis, quorum colorē modestia, illos per iugem palpebrarum demissionem occulens fortasse internoscere non permisit (ferunt fuisse cęru[illegible]m); naso e resimo in leviter aduncum; totius corporis gestu gravi, & submisso. Sancta corpore, & spiritu virginitatem perpetuò ita coluit, ut ad pudicitiæ studium se aspicientes alliceret: &, quemadmodum spinæ rosam præcingunt; haud secus eius Virginitatis Lilium sepsere deliciarum omnium odium, & horror; amor, amplexusq. pœnarum: oculos in virili facie nunquam est visa defigere: submissione animi tam sublimi fuit, ut creatarum rerū abiectissimam se putaret; singulari sibi gloriæ duceret sperni ab omnibus; & malè vel ab inferioribus haberi. Sui contemptum in ipsa comitata est par in alios humanitas: Facillimi erant ad eam aditus universorum, quos cælesti quadam benignitate excipiebat, mirè affabilis, præsertim in miseros, quos pijs consolandi rationibus miserans demulcebat: nunquam mentita est, ne ioco quidem: adibant autem

autem eam omnes, ut animi fructum aliquem caperent. Nunquam irata est ulli toto vitę suę curriculo: ærumnas, labores, pęnas innumeras, iniurias, persecutionesq. non ferendas intrepidè pertulit. In operibus misericordiæ omnibus exercuit sese strenuè, charitati, ac studio alieni boni admirandam prudentiam, atq. æquitatem admiscens tantam, ut non minus adiumēti alij ab ipsa, quam ipsa ab aliis venerationis ferret. Porrò ex RO ÆI in Deum amoris exuperantia rubor ille igneus, qui eius Vultum inter orandum inflammabat, emanavit; & vigor ille tam fortis in eius Fidem, ut, illius propugnandę causa, toties digladiata sit cum Hęreticis, iniuriarū, quæ sibi ob idipsum inferebantur, secura; pro illa martyrio affici quam sępissimè exoptaverit; pro illa peffundata, & crudeli exilio sit mulctata, Deo tamen, in quo spē omnē firmiter habebat sitam, semper eā tutante, ac mirificè eripiente. Scientia pręditafuit infusa divinitùs: cum enim Litteras non didicisset; imò nec libri ullius paginam evoluisset, nihilominus tamen fuit in dicendo disertissima; in edisserendis Litterarum sacrarum dificillimis rebus acutissima; in disputationibus cum Hęre-

ticis

Hæreticis perſpicax, & evincens. Dono prophetici inſtinctus nō minùs, ac Miraculis a prima ętate clara, longinqua proſpexit; abdita, & arcana intellexit, & aperuit; multa, ante quam fierent, eventura prædixit, illius non ancilla, ſed ſponſa innoteſcens, qui de ſuperno Parente audita non celat neceſſarios.

LIBRI PRIMI FINIS.

SAN-

S. ROSÆ

Viterbienſis Virginis Vitæ.

LIBER SECVNDVS.

Eius e Cęlo in Mortalium utilitatem deſcenſiones; Miracula, quibus poſt obitum eluxit; ac de eiuſdem Sanctitatis opinione teſtimonia continens.

CAPVT I.

Videndam ſe præbens Alexandro Quarto Pontifici, Eum de ſui corporis ad Sanctæ Marię roſarum translatione commonuit.

Acuerat ROSÆ Corpus, ubi humatum fuit, menſes octodecim iuxta cauſam de ea in Sanctos referenda Caliſti Tertij Summi Pontificis mandato cognitam: ſi quis enim, menſes triginta iacuiſſe ROSAM ibi, ſcripſerit, ſi annum, quo ipſa ſublata morte eſt cum anno, quo eſt e tumulo tranſlata, conferas, deceptus, neſcio

procef. c. 12 pag 65.

nescio quo pacto, ostenditur: anno enim millesimo ducentesimo quinquagesimo octavo animam edidit pridie nonas Martias; millesimo autem ducentesimo quinquagesimo nono anno transportata est pridie nonas Septembris. Nullum per hosce menses miraculum per Sanctam Virginem Deus patraverat, donec sub millesimi ducentesimi quinquagesimi noni Augusti exitum quodam die, circiter Auroram Alexandro Quarto Viterbij per id tempus residenti conspiciendam se obtulit Sole splendidorem, quem allocuta in hunc modum est: Ego illa sum Viterbiensis ROSA, Iesu, & Mariæ famula, quę, ut Schisma, & vitiorum sentes meis prædicationibus extirparem, valde laboravi; & Viterbium patriam, atq. alia Patrimonij loca, quæ labefactauerat heretica pravitas ad catholicę Ecclesiæ obedientiam revocavi. In cuius laboris mercedem Divina Majestas Virginibus, quas ad ęternas advocavit nuptias Amator cęlestis, me infinita clementia sua annumeravit: &, quia abiecto in loco, ac sine pompa Corpus meum terra est conditum; propterea mandat tibi Deus (neq. alijs ipsa manibus me tangi permitto)

Mors 6. Mart. 4. Sept. Translatio

Alexan: Quarto apparet.

,, permitto) ut illud in Sanctæ Mariæ re-
,, podio refodias; transferasque ad Sanctæ
,, Mariæ Rosarum, ubi quiescendum ei
,, est, quoad Mundi postremo die huic a-
,, nimę ad Regni cęlestis gloria una per-
,, fruendum, iterum coniungatur. Scilicet
,, obtemperandum Dei mandatis estataq.
,, ne imperata actutùm facere negligas.

Rursus ab Alexandro videtur. Hactenus ROSA. Somnium habitum est a Pontifice id visum: quapropter nihil illud moratus est: verùm delapsa ad eum e Cęlo iterùm ROSA post triduum; & austeriori ore mandata repetente, visis habere fidem cępit; & super iis aliquot Pur-

Consulūtur Cardinales. puratorum Patrum in consilium adhibuit, qui ei suasere, ne iussa prius exequeretur, quàm indicijs clarioribus proderet se Dei voluntas; quę quidem indicia ab ipso Deo indictis populo precationibus, essent postulanda. Alexandro id consilium placuit; edixitq., ut ab omnibus tanti momenti res divino Numini sedulò commendaretur,

Tertio aspititura Pontific: 3. Septē: cunctis ipse prę lucens exemplo. Quare tertio nonas Septembris ipsi Alexandro nocte, nec dormienti penitus, nec omninò vigilanti conspecta tertio est Sancta Virgo eius in divino Mandato perficiendo tarditatem increpans; eiq. significans

co

eo in loco suum cubare Corpus, ubi florē ROSÆ recentem erupisse humo reperiret. Adeò Flores a Virginitate, quæ iis semper comparatur, videntur quodammodo affici. *Viridis Rosæ indicium datur.*

CAPVT. II.

ROSÆ Corporis ad Sanctæ Mariæ rosarum translatio; quo tempore eius de Jug domus in unum cum Sanctæ Mariæ rosarum monasterio coniunctione impleta sit prædictio.

HVius modi Veri argumentis permotus Pontifex Alexander, quarto Septembris die vix illucescente, cogit, ut translationi intersint, Cardinales, & Viterbiensem Clerum; atq. ad Sanctæ Mariæ in podio pariter processere, comitante illos Viterbiensi populo penè universo. Templum ingredientibus ecce tibi è solo pullulars rosa, florem ostendit, mirùm, quantū pulchrū: statim ligonē arripit ipse Alexander; ac terram dimovens integrū invenit, formosum, coloratum, flexibile Beatæ Cadaver, quod natura putrescere, a Templi, luce, auraq. necessaria, carentis madore debuerat: ex eo loco Pontificis *Coporis inventio*

iussu est sublatum in feretrum, cuius, propter pretiosos ornatus, erat species triumphalis currus. Subiere humeris loculo eiusdem Pontificis nutu ex precipuis Cardinalibus quatuor; & sacras illas ROSÆ Reliquias ad Sanctę Mariæ rosarum contulerunt, Viterbio toto prosequente. Manna locus, unde illas extulerunt, scatebat odorifero, quod ęgris corporibus adhibentes, qui varijs morborum generibus afflictabantur, omninò convalescebāt. Quare est effectum, ut Alexander extemplo, ROSAM in Sanctorum ordine reposuerit; sacrisq. Virginibus eius monasterij receperit, eidem se Sanctorum honorem, cultumq. postea ritè decreturum, quod pręstare cita est morte prohibitus. Gratum adeo sacratis illis sodalibus fuit hoc Cęleste depositum, ut Divi Benedicti institutū, quod sub titulo Ordinis Sancti Damiani tenebant, dimittentes, Divi Francisci leges, quibus se ROSA subiecerat, & Sanctæ Claræ amplexatę sint Ordinem; atq. Asceterium, Templumque veteri Sanctæ Mariæ rosarum cognomento mutato, Sanctę ROSÆ appellarint. Quę sanè res ROSÆ vaticinium celebrat, quo non admissa ab ipsis vivens, se iisdem gratam, accep-

Liquor odoratus & sanatiuus sub lati cadaveris loco manat.

acceptamque esse futuram post obitum, prędixit: nec immeritò quidem: hic enim summa ab omnibus veneratione colitur Sancta; & supra Naturam plurima operatur, ac maxima, egregiè in vulgus grata.

Forsitan ex me, Lector, quæras (quando esse is locus videtur, eo quòd coniunctę & sui Corporis translationem, & futuræ suæ domus cum eo Cœnobio connexionē præviderit) quonam tempore cum Sanctę Mariæ rosarum Monasterio consociata fuerit ROSÆ domus. Factum idest anno millesimo sexcentesimo sexagesimo primo circiter nonum, aut octavum calendas Maias, ut supra innuimus, nec sine miraculis quidem: ex eo enim die, nimirùm duodecimo calendas Maias, quo coempta ad continuandum clausttri parietem fuit, ad biduum, triduumve, quo domum iungere parietibus cogitabant, quàm plurimis tum Viterbiensium, tum externorū illuc piò domus videndæ studio concurrentibus, per olfactus omnium permanare cępit suavissimus rosarum odor, quo impulsa multitudo auferebat, ut sacratas res memoriæ, & cultus causa retinendas, rudera ipsa, & lateres, e quibus odoris eiusdem suavitas afflabatur. Itera id etiam tempus,

Quando coniūcta S. Rosæ domus monaste- rio suo.
23. ant 24 Apr:
20 Apr.
c.4. l. 1.
Rosarū odor supra Naturam.
Turbæ pietas.

terretur parum modesti. tempus, cum adolescentuli nescio q i parùm verecundè nugari in horreo, quod super lacunaria erat, incępissent; fragor ingens auditus est super tectum, quo consternati omnes in fugã sunt. Discere præterea cupias, Lector, quisnam sit hujusce domus nunc status. *Sanctæ Rosæ domus habitudo.* Undecim annis postquam inclusa Cęnobio est, videlicet anno millesimo sexcentesimo septuagesimo secundo, cum arcum quemdam domus ei adhęrentis demoliuntur, Divę ROSÆ domus parte, qua ad ipsius Templi viam vergit, proruente ejusdem etiam cellępars concidit; reliqua manent integra, ut capite quarto superioris bri fuere descripta, aucta veneratione tamen; licatę enim *Reverētia.* Deo in hoc Cęnobio Virgines super Divę cellam sacellum erigendum curavere, in quo Christi Domini effigiem, ut a Peside ostensus quondam fuit Hierosolymæ populo, sentibus coronatus, & chlamide contectus purpurea, celebris artificis penicillo elaboratam exposuere superaram; *effigies à Josephi no picta.* ad quod sacellum ineundumq; dificatę sunt scalę, ligneæ tot gradibus, quot constant Romæ scalæ, quas, ea quòd per earum gradus Judex Orbis Terrarum supremus, cum judicandus esses, ascendit, Sanctas appel-

appellant; & harum sunt similes. Flexis genibus gradus Afeetriç scandunt, in graduum singulis precando immorantes: omnibus deinde in hunc modum excursis, per cancellos nuceos ingrediuntur sacellum: inde per ostiolum graduum geminorum descensu ingressis est in conclave, quod fuisse horreum diximus, super latius ex duobus Sanctæ ROSÆ domus cubiculis, quæ aula nuncupatur; illo in conclavi religiosæ sorores, ut Sanctæ Patronæ sint aliquo modo consimiles, pro facultate ab animi Moderatoribus accepta, privatis verberationibus ita severè indulgent, ut sanguine & pavimentum, & parietes conspiciantur aspersi: illo e conclavi ligneas per scalas in aulam Sanctæ ROSÆ domus descenditur, unde in cubiculum minùs latum, quod cellæ Sanctæ Virginis iunctum docuimus, transeunt (& illuc post sanctorum graduum conscensionem semper ad orandum proceditur) ibique in precibus, pro eo, ut cuique collibet, perstant ante aram, ubi Sanctæ ROSÆ iacentis, qualis in Templi ę licila: cernitur, imago colitur, ante quã lychnus argenteum super vasculum pensile indesinenter lucet; nec aliud quidpiam, præter

scabellum ad genua ponenda formatum in eo habetur. Atque hic Sanctæ ROSÆ domus his temporibus habitus, & veneratio est.

CAPVT III.

Incenditur Sanctæ Sacellum simul cum eius Corporis loculo, ipso Corpore intacto: aliud eiusdem sacelli incendium a ROSA præpeditum.

AB eius sacri Cadaveris translatione addo subinde sacelli, & conditorij, in quo ingenti cum honore servabatur, incendium, quod nonaginta annis post excitatum est; alterique incendio aditum a ROSA obstructum divinitùs, ut earum rerum, quæ propiùs ipsam contingunt magis connexa succedat narratio. Anno igitur millesimo tercentesimo quinquagesimo septimo, cum Innocentius Sextus præesset Ecclesiæ, seu a scintilla, quæ aliunde emicuerit; sive a candela propè relicta ardente, sacri Corporis conditorium, quod ex arido iam erat ligno, deflagravit; inde grassans flamma sacelli pretiosa ornamenta absumpsit; argentea, aureaque monilia, & vasa conflavit: & visa est ipsum

ipsum Templum, & Cœnobium totum exhaustura incendij amplitudo; incendij signum sua sponte monasterij campanę dedere, per se sonum emittentes: accurrere Ascetriç, cunctaq. Civitas: conspectoque ignis furibundo impetu, mœrore confecta est, quod sacrorum Lipsanorum iacturam metuebat; neq; ulli ad vim flammarum opprimendam erat accedendi locus, donec alimento deficiente, ipsemet ignis resedit, & restinctus tandem est. Accessere, argentumq., atq aurum una cum gemmis ac torquibus, murenulisq.; quin ipsos etiã Digitorum ROSÆ liquefactos annulos invenerunt; resoluta in cineres indumenta ipsa, Cadaver tamen Sacrum indelibatum excepto, quod ad miraculi memoriam immortalem Sacrum Corpus cute antea nivea, fumo relictum est infuscatum: metalla, liquatæq. gemmę sub Sanctæ renes dilapsæ confluxerant in laminam. Quod autem est lachrymis dignius, libellũ quoq devoravit ignis, in quo pręclariora Sanctę Virginis habebantur gesta atq. miracula, qui apud sacras eiusdem Reliquias asservabatur.

Ascetrij campanę sine pulsante dãt sonum.

Rosę corpus in offensum sed in prodigij testimonium denigratũ.

Iam vero, quando ad rem facit, Sacelli, & loculi Sanctę Virginis ab ea prodigialiter

extincto

extincto incendio aliud attexamus ab eadem septuaginta duobus, post illud, annis mirè prohibitum. Invisere advenę quidā Religionis ergo sacrum ROSÆ Corpus anno millesimo quadringentesimo vicesimo nono: loculum reserarunt Margarita monasterij Antistita, eademq. sacri depositi custos; & alia ex monasterijs Clara nomine, binasq. cereas faces, alteram propè Sanctæ Virginis faciem, alteram ad pedes, ut moris erat, accenderunt: ubi satis est factum ab advenis pietati suæ, facem Antistita sibi propinquam extinxit, idem a socia factum iri opinata de accensa ab ipsa face: verùm hęc opinionem eius fefellit: aliud enim movens animo, tęda flagrante loculum occlusit. Horę unius exacto spatio Claram Antistita rogat, extinxerit ne candelam, quę ad se pertinebat: respondente illa sibi in mentem non venire; illorsum ambæ videndi gratia se proripuere: tęda ardebat quidem; sed nihil omninò damni creaverat, quāvis flamma à propèad sacri Corporis tunicā accessisset ut nisi miraculo Deus præpedijsset, incendi omnia debuissent. Adde, quod, priusquā de candela tantum depasta esset flamma, loculi operculum ex tot annorum exicca-

Loculi arcet incendium

exiccato ligno, atq. ad succendendum a-ptissimo propemodùm lambens, non nisi perexiguum in eo signum reliquit. Pro qua re egere Deo, & Sanctæ Virgini gratias maximas, hinc magis ad eius observantiam inflammatæ.

CAPVT IV.

Corpus tuetur suum a furibus; ac turris campanariæ sui Templi ruinam inhibet.

ANni a Deipara Virgine millesimi quadringentesimi quinquagesimi primi nocte quadam, cum Sacratæ Virgines iam somno uterentur, Margaritę Petrucciæ tunc Antistitæ, alijsq. quatuor sodalibus Angelæ Petrucciæ, Catharinæ, Seraphinæ, Drusianæ seorsum copiam sui e Cęlo ROSA faciens: Custodite me (dixit) ,, vermes enim duo humerum mihi dexterum corrodunt. Solutæ somno sunt ipsę quatuor; & in sociam unaquæque incidit per conclave dormitorium, quin alia alius visionis esset conscia; atqui etiam mirarētur, cum factum sibiinvicem denarrarunt, quod eadem singulę eodem tempore per quietem vidissent: idcircò properavere *apparet quinque virginibus.*

coniunctim dexterum sacri corporis humerum detectum; nec vermes ibi, nec signum aliud perviderunt: obstupescentes, ad quod in verbis ROSÆ mysterium con ecere: Itaque Monastrias convocant reliquas, & genua simul flectentes orationi ad mane usq. insistunt, ut ipsis aperire Sancta visionis dignetur arcanum. Insequenti nocte unius ex quatuor supra recensitis Virginibus Drusianæ nomine in conspectu ROSA iterùm fuit; eiq. Drusiana, inquit, si cras maturè „ mihi te supplicem exhibueris, eius, quod antecedenti nocte tibi commonstravi, occulta revelabo, Drusiana quam maximè alacriter summo mane ad orandum se cōtulit ante Sanctæ corpus, ut promissi fidē ea sibi præstaret. Non multo post Templi valuas recluserunt: eòq. ingressi duo quidam sunt, qui Ascetriam nomine Magdalenam cognatione contingentes alloqui illam vellent: hi ad Sanctę sacellum propius accedentes lima perfractos ferreos deprehenderunt clathros a dextero Sanctę humero, & propè e pariete prorsus exectos: indicavere id oranti Drusianæ. ac Magdalenæ ipsorum propinquæ, a quibus nunciatum Antistitæ est, Sanctæ verò

dictorum arcanum intellectũ est hoc pa-cto, quod ea nocte, qua ab illis eadem conspecta supernè fuit, homunciones duo sacrilegi exciderant limis duabus (quas vermes appellavit Sancta) cancellos ferreos a Sanctæ dextera, ut sacrum furarentur corpus: verùm Antistitæ, & quatuor illarum sodalium sacratarum adventu a facinore deterriti pedem retulere; & a Tẽplo sese fuga abstulere.

Verborũ ROSÆ mysteriũ edisseritur.

Hac vice e Cęlo delapsa Virginum sacratum consolationi tantummodò consuluit; alia autem etiam multarum vitæ: nam quo tempore (ignoratur annus distinctus) quędam Viterbiensis virgo prognata summo genere, nomine Maria (cognomen eorum temporum obliteravit incuria) monasterio prçerat, turris, e qua Tẽpli campanę pendebant, ingentis molis, fundamentorum infirmitate eam egit rimam, qua parte Cęnobio imminebat, ut alter lapis alteri non hęreret; qua de re nullum erat, & turris, & alterius parietis Asceterio coniuncti ruinæ remedium, non sine complurium e sacratis Virginibus ea parte dormientibus oppressione, ac nece, vel adlevem ęrium campanorum motum, cum Psalmodiæ matutinæ signum esset edendum

De ruinâ impẽdẽ-tes monet. edendum: sed Ascetriç cuidam Claræ nomine spectabilis adstans ROSA, festina „ voce: Clara inquit, fac citò surgas: quid „ stas? viden, ut campanarum turris cum „ pariete ruit? Claræ videbatur Sancta ruinam sustinere manibus: qua propter cum e strato surrexisset, eo procedens, parùm abesse invenit, quin turris, paries q. corruerent: monasterij Præsidem, aliquotq. ex monastrijs expergefecit; ostensoq. discrimine, ut periti ad subveniendum homines advocarentur, egit: atq. ita depulsum est periculum, ROSA, vel occultè, duce.

CAPVT. V.

Monasterio suo maximè opis indigenti subvenit; illud, aliosq. complures a pestilentia vindicat.

CAlamitates innumeras anno millesimo quadringentesimo decimo Viterbium acceperat a bello, ac pestilentia: quã ob rem ad vivendum necessaria dicatas Deo virgines defecerant, & in dies magis
8. Octob. augescebat inopia: ad hæc octavo idus Octobris, excitatum repente est incendium, ubi nocturnum eædem somnum capiebant

quo

quo ſanè tempore quieſcebant univerſæ; & ita invaluit, ut obſiſtente nullo, dormitorium cum maxima Monaſterij parte combuſſerit, cuncta utenſilia, & indumēta exhauriens: vix incolumi vita evaſere Monaſtriæ abdentes ſe in quādam Clauſi partem, cui ignis pepercerat, nihil reliqui, niſi ſolam in Sanctę tutela ſpem habentes, ad quam experiendam, atq. exercendam conſuevit quādoque Deus talia cultoribus ſuis immittere. Muſſatum eſt, an e Monaſtrio diſcedendum eſſet: quia ſtipes collectitia ad ſarcienda detrimenta minimè ſuppeditabat: ipſam enim met Civitatem annonę caritas habebat ſollicitam: ſed, cū ad deliberandum conveniſſent, unus omnium ſenſus fuit, magis penuria confici, quàm Clauſtrum deſerere. Nec verò ſpes, quam ſibi in Sancta poſuerant, in irritum cecidit: nam tranſeuntes Viterbio non exigui momenti viatores, & Sanctę Lipſana inviſentes copioſa illis, & opima ſufficiebant ad acceptum damnum reparandum ſubſidia, quæ aucta etiam ſunt, eo quod renunciato Summo Pontifice in Conſtantienſi concilio Cardinali Columna (qui Martinus Quintus eſt appellatus) anno milleſimo quadringenteſimo decimo ſe-

ptimo

septimo, nobilium virorum complurium transitus Viterbio fuit, qui ad Sanctę Corpus venerationis causa adventantes non modicam pecunię vim eleemosinæ nomine largiebantur. Sed, quæ extrema suas Alumnas eripuit e penuria, num ijs in pestilentiæ periculo defuit? Anno millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo pestisacerrima lues, multis Italiæ locis occupatis, Viterbio quoq. dirum in modum ingruit;& ad annum millesimum quadringentesimum quinquagesimum primum usq. inhęsit, nec Sanctæ ROSÆ monasterio abstinens: nam ipsius Pręsidē Margaritam Petrucciam, & quinque alias virgines exulceravit; sed illis ad tutelarem Sanctam se supplices conferentibus, pestilens morbus evasit; nec Cęnobio nocuit amplius: immò Cives etiam innumerabiles, qui Sanctę pręsidium poposcerūt, ex peste convaluere. Quoniam verò alijs quoq. temporibus ab innumerisContagio Sanctæ ope discessit, duorum huc exempla præcipuè revoco, ne extra propositi ordinis limites narratio evagetur. Petro Dominico Nicolai, & Sueviæ ex amplissima Bussiorum familia filio pręcisa vitæ spes erat, cum ob internecinam febrem,

qua ardebat; tum ob mortis notam, qua pestilentia laborare prodebatur: unus supererat ex eorum liberis immatura morte sublatis genitorum solatium, domusq. spes qua propter conficiebatur fletu Suevia parens; movitq. Catharinam Iacobi Gemini, pueri altricem, ut illum Divæ ROSÆ auxilio commendaret, eiusq. ad Monasterium procurreret aquam petitum, qua Divę lotę fuissent manus: ad alumnū reversa illius os clausum adeò offendit, ut ad stillam in illud infundendam adhiberi vim oportuerit: adhibita vis est; haustaq. a puero stilla, repente tum febris flamma restincta; tum pestis lues diluta prorsus in ipso est. *Gutta ablutionis Sanctæ manuum salutem reddit.*

Anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo quarto, sexto calendas Ianuarias animam iam pestis vi amittebat adolescens tredecim annos natus Vincentius Nicolaus Petri Hispani filius: Perna mater dolore propè enecta illum suscepit in sinum, ut spiritum inibi ederet: verùm, hæc inter, campana Sanctę ROSÆ Asceterij ęra pulsantur: tunc se Perna ad supplicandum Sanctę convertit, ut significationem daret aliquam, unde viueret suus natus, nec ne, deprehenderet: e vestigio *27 Decem* *Mulieri signum postulatum concessum*

oculos ille patefecit: illúq. cohortata mater est, ut vitam à Sancta ROSA deprecaretur: cumq. ipsamet preces nato dictasset, somnus huic oculis obrepsit, & placidè horam dormijt, qua elapsa, integra cum valetudine exurrexit; atq. ad Divæ ROSÆ per se proficiscens, cereum sigillum sacello eius, in facti testificationem, affixit.

CAPVT. VI.

Acerbissimis a doloribus, Elephantiasi, & Comitiali morbo vindicat homines.

ANnum circitermillesimum quadringentesimum quinquagesimum tertium tam acuti doloresGermanam quamdam mulierem conflictabant Agnetem Henrici nomine, ut vitam illi in horas exhausturi viderentur: se ad Sanctę sacellum ut licuit, pertraxit Agnes, ac se venerabilis ad Cadaveris Pedes prosternens, ne committeret, ut in tantis esset cruciatibus ab ea efflagitavit. Adfuit Sancta precibus: nam illicò Agnetem solutam sivere in perpetuum dolores.

Anno millesimo quadringentesimo quinto, cum esset Viterbij Summus Pontifex Innocentius Septimus, in pluribus u-

tra

ultra Naturæ vires a Sancta perpetratis, hoc singulare fuit, quod unus quidam natione Saxon, cuius labia, gingivæque ab elephantia emarcuerant, vix opem ab ea suppliciter petijt, cum statim fœdus morbus evanuit.

Iuliam Vrbivetanam, quę morabatur cum Petro parente suo Viterbij, comitiale vitium, cui erat obnoxia, quodam die corripuit, quo in terram decidens, ac spumas in ora agens relicta est animo: ad ei opitulandum fęmina properavit S monulla nomine; ac Sanctam pro epileptica imploravit vouens, cum ea se sacrum ipsius Corpus, ob agendas gratias, genibus incedendo esse adituram. Voto concepto, spiritum recepit Iulia epilepsi perpetuò expedita. *Pro epileptica orans mulier exauditur.*

CAPVT VII.

Quamdam Asceterij sui Virginem, ob unguem e Sanctæ Digito auulsum, ab spe descisentem confirmat.

HAud multo post sacratum Sanctæ ROSÆ Reliquiarum translationē: quia ob famam, quę de ipsius, & Sanctitate, & Miraculis per Orbem terrarum

percrebuerat, augebatur quotidiè magis, ac magis eius ad sacellum omnis hominum generis conventus; ad eas colendas non paruo cum sensu pietatis accessit quidam Teuton generis dignitate insignis: hic alicuius ex eis particulę obtinendæ cupidus, a virgine illarum custodię pręposita unguem unius e Sanctæ Digitis depoposcit: recusavit illa verita, ne sacrilegio se obstringeret; ac per ora hominum traduceretur, ubi facinus innotesceret. Ille contra habendi unguis captus cupidine instare, atantu'ę rei detractione nihil deformitatis emanaturum in Sanctæ Cadaver; nec deprehensum iri furtum, si furtum quis dixerit Sanctæ Reliquias per Vrbes mittere ad eiusdem provehendum cultum: obsistere nihilominus illa: crumenam is tandem aureis plenam deprompsit, rogans, ut eā cōpensationis loco sibi haberet: auri splēdore mentis ei acies est pręstricta: quare nullius rei habita ratione, unguem a quarto ex Dexterę Sanctæ Digitis forficula violenter divulsum Teutoni tradidit: acceptum ille pretiosa in Lipsanotheca reposuit; illatumq. in patriam in opulentissimo collocavit sacello, quod in Sanctæ ROSÆ honorem ædificari iussit. Afcetria ve-

verò timore perculsa, & conscientiæ stimulis agitata ad inspiciendum digitum cucurrit: & (mirum!) illum cruentatum comperit, deformatum, tumidum, ac si vivum esset Corpus; humoresq. illuc submisisset, ubi fuerat læsum: tunc perturbata vim lachrymarum ingentem profudit; reditq. ad digitum iterùm, tertio, ac sæpius: videbaturq. illi semper is esse deformior: quam ob rem horrore externata sursum, deorsum per Cænobium cursitabat nil cibi sumens, nil potionis, ita ut miserationem animis afferrèt sodalium, causam ignorantium, quam ipsa prodere deterrebatur pudore. Sed ad postremum aspiranti Deo obsecundans ad Sanctæ ROSÆ Pedes & se, & marsupium deiecit; utq. sibi à Deo, & Sancta sacrilegæ venditionis cōdonaretur crimen, quam potuit, subiectissimè obsecravit: nec verò irrita obsecratio cecidit: quippe confestim Vnguis novus ab ea in digito visus est priore formosior; Alabastrite candidior, lucidiorq., cùm essent reliqui coloris fusci: diu mirabunda hæsit, incerta, vigilantine id cerneretur sibi, an visum somniantis esset: sed rei veritate perspecta summas Deo, Sanctæq. gratias diserto ore persoluit; mox

Vnguis eimirum in modū renascitur.

(quo-

Cœnobium totum de eventi novitate eruditum, Dei benignitatem, ROSÆQ. merita apud Afcetrias grato est animo prosecuta; advolantes Monasterij Moderatrix, & monastriæ ad sacrum Cadaver, audita de sodali verissima compererunt, album commemorati Digiti aspicientes Vnguem, ceterorum, ut exanguium, nigros quales ille etiam erat antea. Res ultra Naturæ vires effecta Episcopi auctoritate fuit agnita, mandatumq. ut venerandi Corporis loculi geminæ haberentur claves, altera a Virginum Preside, altera ab aliqua e duodecim Virginibus vetustioribus.

CAPVT. VIII.

Transmontanum Præsulem, ex desperatione moriendi certum ad spem excitat, & duos graviter dissidentes in desperandam concordiam redigit.

ELectus a suis Civibus Archiepiscopus Patriæ Præsul quidam Transalpinus, ut rata ab Apostolica sede haberetur sua electio; & initiaretur ipse, Romam venit: at æmulorum a multitudine in suspicionē hæreseos, pluriumq. aliorum criminum apud Pontificem devocatus, tanto mune-

se ducebatur indignus: ut obiecta refelleret, Romę non paucos ei morandum fuit annos: quapropter omnem rem, pecuniamq. confecit; & ita in angustum adductus est, ut ab eo se amici removerint, famuli, coniunctiq. ipsi, atqui etiam, omnibus eum expelientibus, cum angore, ac dedecore ostiatim victum quæritabat; hominum vitabat aspectum. Quid multa? nec spe animum, nec alimento amplius voluit sustinere corpus; cumq. Roma discedens Viterbium se utcumq traxisset, ibi ad cauponam nescio quam divertens in cubiculo se inclusit; in strato recubuit lachrymis ac tristitiæ opprimendum se tradens: verū e lassitudine dormienti visa est in quiete Sanct. ROSA eum alloquens hunc in modum; Amice, nosce te ipsum; statum, curasq. tuas SanctęROSÆ Civitatis huius commenda; votum aliquod in eius honorē suscipe; & opitulabitur, ea deprecante, tibi Deus: quodq. optas, tibi cōtinget. Somno excitus Deum, & Sanctam, ut sibi ferant opem, & salutem, rogat: mane, ubi sit Sanctæ ROSÆ Templum sciscitatur; eo properat; seseq. obstringit voto, si id, cuius desiderio angebatur, obtineret, auream rosam singulis

Præsulē diffidentem rebus suis ultrò inuisit.

annis

annis dono m'ttendi, dum viveret: deinde ſpei plenus ad hoſpitium remeat: ecce ante eius diei veſperam adeſt nuncius, qui ſe Romam revocabat: ibi Pontifex aures ei conceſſit; crimina, quę in eum intendebātur, confutata: inſuper ipſi non modò cōfirmata Dignitas fuit; verùm etiam, quæ opus erat ad peragendam viam, ſuppeditata pecunia. In reditu Viterbio tranſiens tā benè de ſe meritę Corpus veneratus eſt Sanctę; & annis quibusq. cum aurea roſa, quam vovendo ſpoponderat, argenteam etiam ad ipſam miſit.

Non minus deſperandę inter duos paci quam illius vitę ROSA ſubvenit. Mariotto Roccanfuſio ſeſe implacibilem adeò, inexpiabilemq. inimicitijs prębebat Raphael Sanctorus Viterbienſis, ut illum parens Nicolaa expectaret in ſingulas horas conciſum in fruſta exportandum domū, tantum valebat viribus adverſarius; tantumq. ipſi ab eo fiebat inſidiarum ubiq. Quapropter alterius cuiuſuis, rei componendę, modi ſpem deſtituens patronam aſcivit Sanctam huic tam perículoſę ſibi odij flammę extinguendę. Mœrentis fœminę oculis obiecta eſt nocte inſequenti ROSA: „ &, Nicolaa, inquit, cras tuus natus periculo

„ periculo exsolvetur, tu cura: in concor- „ diam redibuut ambo. Ita sanè factum ante expectatum composita repentè discordia est.

Nunciā sæminæ proximā filij cum adversario pacē.

CAPVT. IX.

Magnum extinguit incendium; & puellæ ingenti damno ab igne affectę sanitatē affert.

DOmus quædam Viterbii flammas de nocte conceperat; eoq. flammarum processerat furor, ut omnem prorsus humani remedij spem adimeret incolis: at spem in Divæ ROSÆ deprecatione non ademit: cuius tam præsens experti subsidium sunt, ut vix eam implorarint, cum subitò proximarum ei domui sacrarum Ædium campanę sonitum, quatiente nemine, præbuere: ad quem excitati non pauci ut ignis comprimerent impetum, approperavere: sed prodigij spectatores adfuere magis, quam præsidiarij: siquidem videbatur ignis ab ipsis, ut appropinquabant, effugere, donec, citra domus detrimentum omninò evanuit.

Cāpanā spontè dant signum.

Verum haud minùs, quam fugatum Sanctæ ope ignem, admirabere ignis peracerba deleta vestigia: anno quippè mil-

lesimo

lesimo quadringentesimo quadragesimo quarto habebat Viterbij domicilium Ioãnes Piccinimus Florentię ortus, cuius uxor absente ipso, quodam mane ad Sacrum profecta filiam parvulam Beavenuta nomine propè ignem reliquerat: hæc(ut assolet illa ętas) circa ignem ludens in illum illabitur; facieśq. ei, manus, pedes tam immaniter exuruntur, ut humanę speciei ne vestigium quidem retinuerit, tota tumefacta: regressa mater, ut eam vidit hanc formam, adeò magnos edidit clamores ut viciniratem universam domum suam exciverit, cuius in conspectu nihil alibi spe rans remedij, ad Sanctę ROSÆ benignitatem confugit, ut ipsa, pręterquam quod filiam suam ab interitu eriperet, etiam deformitatem, quam relictura ipsi esset exustio, ab eadem amoveret: nec fuisę in cassum preces: continuò Benvenuta & plagis, & earum cicatricibus caruit, perinde ac si nunquam eam ignis attigisset.

CAPVT X.

Naufragantibus, & in Aqua periclitantibus præsidio adest.

VT Flammę; sic etiam Aquæ Divæ ROSÆ ancillatę sunt glorię. Anno millesimo quadringentesimo vicesimo secundo

secundo, cum Alphonsus Hispanus, qui à secretis erat Cardinali Sancti Eustachij, navigaret(quorsum, haud liquet); navisq. onusta, & hominibus, & mercimonijs esset, atra adeò tempestas excitata est in Mari, ut fluctus illam penè obruerent: in discrimine Alphonso famę, ac miraculorum Sanctæ ROSÆ memoria occurrit; illamq. his vocibus appellavit supplex: Ah
„ Sancta, divinisque cumulata beneficijs
„ ROSA Viterbiensis, si verè, qualem te
„ prędicari toties audivi, Sancta es; si mihi
„ non somnia de tuis miraculis relata sunt
„ ades mihi gratia, qua tantum apud D. ū
„ polles; ades & meis comitibus in tanto
„ indubitati naufragij, interitusq. peri-
„ culo: tuas per preces, beata ch Virgo,
„ salutis nos compotes divina Benignitas
„ faciat. Desierat Alphonsus; iamq. navi, seu difracta, ut quidam scribunt; sive, ut alij, cum ab inundante salo pręgravaretur, demersioni proxima; nauclero, & nautis natatui committentibus vitam; navigantium pluribus unda enectis; paucis, qui reliqui facti fuerant, effugij spem destituentibus, Alphonso iisdem fluctuationibus irretito, tanquam propitium sidus, e Cęlo affulget ROSA; vultu hilari: Ne metuas,

lesimo quadringentesimo quadragesimo quarto habebat Viterbij domicilium Ioãnes Piccininus Florentię ortus, cuius uxor absente ipso, quodam mane ad Sacrum profecta filiam parvulam Benvenuta nomine propè ignem reliquerat: hæc(ut assolet illa ętas) circa ignem ludens in illum illabitur; faciesq. ei, manus, pedes tam immaniter exuruntur, ut humanę speciei ne vestigium quidem retinuerit, tota tumefacta: regressa mater, ut eam vidit natę formam, adeò magnos edidit clamores ut viciniratem universam domum suam exciverit, cuius in conspectu nihil alibi spe rans remedij, ad Sanctę ROSÆ benignitatem confugit, ut ipsa, pręterquam quod filiam suam ab interitu eripere, etiam deformitatem, quam relictura ipsi esset exustio, ab eadem amoveret: nec fusę in cassum preces: continuò Benvenuta & plagis, & earum cicatricibus caruit, perinde ac si nunquam eam ignis attigisset.

CAPVT X.

Naufragantibus, & in Aqua periclitantibus præsidio adest.

VT Flammę; sic etiam Aquæ Divæ ROSÆ ancillatę sunt glorię. Anno millesimo quadringentesimo vicesimo secundo

secundo, cum Alphonsus Hispanus, qui a secretis erat Cardinali Sancti Eustachij, navigaret(quorsum,haud liquet); navisq. onusta, & hominibus, & mercimonijs esset, atra adeò tempestas excitata est in Mari, ut fluctus illam penè obruerent: in discrimine Alphonso famę, ac miraculorum Sanctæ ROSÆ memoria occurrit; illamq. his vocibus appellavit supplex: Ah
„ Sancta, divinisque cumulata beneficijs
„ ROSA Viterbiensis, si verè, qualem te
„ prędicari toties audivi, Sancta es; si mihi
„ non somnia de tuis miraculis relata sunt,
„ ades mihi gratia, qua tantum apud Deū
„ polles; ades & meis comitibus in tam
„ indubitati naufragij, interitusq. peri-
„ culo: tuas per preces, beata oh Virgo,
„ salutis nos compotes divina Benignitas
„ faciat. Desierat Alphonsus; iamq. navi, seu difracta, ut quidam scribunt; sive, ut alij,cum ab inundante salo pręgravaretur, demersioni proxima; naucleio, & nautis natatui committentibus vitam; navigantium pluribus unda enectis; paucis, qui reliqui facti fuerant, effugij spem destituentibus, Alphonso ijsdem fluctuationibus irretito, tanquam propitium sidus, e Cęlo affulget ROSA; vultu hilari: Ne metuas,

Alphonse, inquit, nam tuę non frustra missę ad me voces: illa ego sum; ad quam profugisti, ROSA. Nec plura; & eius apprehensa manu sospitem illum ad littus incedentem super aquas perduxit, non minùs dexteram experientibus ROSAM socijs, qui etiam arreptis Alphonsi vestis fimbrijs, ut alicubi legi; vel, ut alibi, eadem ad tabulam, ubi de submersione dimicabant, revertente, ac manu eos trahente, incolumes appulerunt ad Terram: ibiq. statim curvatis genibus Deum, ac Sanctam suæ salutis vindices pia gratiarũ actione celebrarunt: dein citra moram Alphonsus in viam se Viterbium versus dedit, ubi Sanctę adiens Ædem Sacram, Divinę rei solemni pompa eius opera factę, inclinato semper adstitit capite, pręcipuaque cum demonstratione pietatis: post a re Divina, cum ante Divæ Corpus flexis poplitibus non mediocre tempus, pręduicedine collachrymans constitisset, patefecit eventum, & ad illud mę̨moriæ hominum sempiternæ commendandum perfecit, ut eiusdem tabella picta ipsi suspenderetur.

Naufragum deducit super mare

Huic suppar in eodem Templo prodiit votum reddens, quod in ROSÆ gloriam

conce-

conceperat, decimo sexto calendas Decembris Anni millesimi quadringentesimi quinquagesimi quinti IoannesGræconius Polonus natione: hic siquidem, cum menseMaio millesimi quadringentesimi quinquagesimi quarti Gallæciam versus, Diui Iacobi Maioris Apostoli venerandi gratia cum alijs eiusdem mentis hominibus non paucis Gallicum per mare soluisset, ad Burdegalam certo periclitatus est naufragio, adeò fera tempestas ingruerat! Sed miraculorum, queis Diua ROSA Viterbiensis clarebat, recordatio in spe illum salutis retinuit: quam ob rem voto illius Corporis invisendi, si naufragio evasisset, nuncupatoSanctam demereri conabatur; interea navigium submergitur nautiscum decem, ac peregrinis viginti, unus Græconius ad Terram egreditur sospes, cum manu illum super mare sustineret ROSA presens. 16.Nov. Alijopitulatur presens.

Non eius visere Corpus vovit; ad eam tantum suspiria in Celum direxit quidam Germanus, qui mercatorem agebat Venetijs, naufragio periturus; & appulit ad littus incolumis prodigio, quod inficiari possit nemo. In cuius meriti, suique in Sanctam grati animi monumentum reversus Venetias

Venetias ROSÆ effigiem efformari in tela iussit, quam in cubiculo detineret; ac sępissimè coleret.

In hoc eventu videtur ipsa ROSA, ut ad suum confugeretur auxilium, ante discrimen, monuisse: nam, cum Viterbiensis homo Geminus Turris nomine in Apuliam per causam pietatis anno millesimo quadringentesimo quadragesimo ad Sancti Angeli tenderet, quodam die, postquam altissimo nox eum somno presserat, primo diluculo, somnium inter, & vigiliam videt per tecti spiramentum ingenti in iubare Sanctam ROSAM sic se alloquentem: Gemine, fac Sancti Angeli filius fias. Is contra pavens: Quęnam, ait, es tu? sum, ipsa respondit, Sancta Ciuis tua. Hęc effata, digressa est; at Geminus eam esse Sanctam ROSAM intellexit quidem; verborum verò non assequebatur sententiam: quare cogitabundus lecto exurgens prosecutus est iter, adiungente se illi alio viatore ad nescio quę fluvium usque, in quem, alium ad ripam vado transiturį, cum introissent, auctus aquis, & violentus amnis ambos in preceps rapuit; iamq. deiectos alveus hauriebat, cum illo momento ultimo venit in men-

Ad peregrinũ accedit.

tem

mentēGemino sanctę popularis suę, eiusq. paulo ante spectatę è Cęlo formę: ipsam animo (neq. enim fas erat ore) invocat, & confestim manum sibi arripi ab ea prę- sente sentit, seq. ad ripam perspicit salvũ deduci cum socio, qui eum, qua potuerat apprehensum arctè detinebat experiens, esse cum probis, quanti intersit.

Eumdē in periculo iuvat.

CAPVT. XI.

Visum Cæcis; Auditum dilargitur Surdis.

VIsum, si non quanti vitam pendat Mortalis; certè paulò minoris; nec minimi Auditum, cum uterque, ut Vita, atq. Consuetudo iucunda sit, efficiat: utriusq. facultatem amissam restituit ROSA mirificè. Teutonicus quidam Claris parentibus, & dives grav issimum in morbũ Venerijs lapsus oculorum sensu destitutus fuerat, nec tamen illius per curationes recuperādi spes: verũ attulere ipsę medicatio- nes nocendo desperationem ęgro videndi āplius. Ast, quia Sanctimonię ROSÆ maximę loca iam omnia peragrabat fama; & multa summopere admiranda, sua præsertim in patria ab ea prę̄stita reminisce- batur æger, curam ad eiusdem opem lan-

guori

guori suo exposcendam convertit, voti religione se illigans, ubi nova frueretur luce, ipsi sumptuosi ibidem exędificandi Sacelli. Pollicendi finis Teutonico initium statim rectè videndi fuit. Quod, ut quàm gratum sibi fuisset, ostenderet, voti persolvendi tempus antevertit. Viterbij duodecim puer annorum Laurentij nomine, alterius ex oculis luce, atq. adeò spe eius in posterum videndæ, puippe viduatus pupilla, penitus carens, solis precibus etiã non suis pręsentissimum sensit Sanctę ROSÆ subsidium: Adornina enim Petri Consi Laurentij mater nocte filium conterraneæ Sanctæ commendat; & mane tam bene videntem a quiete accipit, ut, eum ex oculis laborasse, nec indicium appareret.

Altero oculo capta pariter erat Romæ Rita quędam e Sabina gente Manlianensis, hæc Sanctæ ROSÆ miraculis, quæ fama nunciabat, auditis, oculi sanitatem ab ipsa, nescio cuius voti susceptione suppliciter depoposcit, & exaudita statim est; remq. admirandam multorum in conspectu confessa, pręsertim Salvati Basilicę Lateranensis, & Ioannis e Tibure Liberianę sacerdotio pręditorum.

Non preces cunctata est; itaq. nec sui

obliviione

oblivione indignata ROSA alij fæminę Viterbiensi Palocciæ Rieciæ: hæc anno millesimo quadringentesimo trigesimo septimo ob adversam, quæ sibi inciderat, valetudinem, facta oculorum iactura, Lucis aspectum a Sanctorum pluribus precata erat, quin Sanctæ ROSÆ Civis suæ in memoria nomen fuisset: ipsamet ei adfuit eâ facie, qua ipsius imago picta passim cernitur, hunc in modum humaniter incusans: Paloccia, Paloccia Sanctos implorasti omnes, excepta me, quæ tibi planè memoria cessi. Ei: & quænam es tu? ,ait mulier: Beata sum Viterbiensis ROSA, subijcit Sancta: tunc Paloccia Pedibus sese ipsius advolvens, ei pro Luminis acquirendo usu impense supplicavit: & Sancta ter illi in palpebras exsufflans (Poete verbis non poeticè utar) *Lætos oculis afflavit honores*.

Fæminæ eius immemori, exorandam se præbet.

A En. l. 1.

Visum subito a Sancta acceptum in uno ex oculis, quo erat orbata, testata est Maria Antonij Lombardi e Sutrio deferens ad eius sacellum argenteum oculum, quem voverat, cum, ut videret, ROSAM invocauit.

Millesimo quadringentesimo quinquagesimo tertio, post Virginis partum, an-

anno Bartholomeę Angeli e Viterbio utrumq. oculum ægritudo, & copia, & spe videndi everterat: quare illa in Sanctæ ROSÆ præsidium contulit sese voto eius Corporis obsequij causa per mensem quotidie adeundi; atq. ut cælestis in eius ara semel immolaretur Hostia, committendi: & cessavit continuò cæcitas; votumque fæmina implevit.

Angela Ioannis Nardi Palloccij, ipsa quoque e Viterbio, annum iam oculorũ & visionem, & pupillam sibi a morbo ademptam lugens demum optavit à sancta videndi vim tantam solum, quanta ad accedendum ad Templa, quæ colere sana consueverat, satis esset, emisso eius Festi quotannis peragendi voto: optatum Angelæ superatum officio ROSÆ est: quæ enim visionis particulam tantummodò postulaverat, integram est adepta. verum digna profectò, quam admiremur, fuit cuiusdam Philomelæ Iusti Viterbiensis, puellæ quinquennis fides: hæc anno millesimo quadringentesimo quadragesimo octavo oculorum alterum cum amisisset ex capitis distillatione, quæ in oculo labem reliquerat, Sanctæ ROSÆ Lipsana ultrò adiens, ante illa veteres querelas rationalis

rationalis Philomela dulciter integravit; pro sua facultate miserationem rogaus, certè, eius consequendæ spe inita, a Lipianis ad Margaritã Petrucciam Asceterij Præsidem properat; eamq. funiculum albo filo complexum, qui Sanctæ contigisset Corpus, flagitat; ab eaq. curam, in tam parvula, tantæ maturitatis, demirante traditum pupillæ admovit: & evanuit labes, quę oculo lucem pręcludebat, statim

Puella quinquẽnis Diuæ Rosa funiculo oculum illuminat.

Duo, quæ sequuntur, diversa fuere prodigita, sed eodem effecta huiæ articulo: sacra Virgo in Sanctæ Monasterio dolore oculorum gravissimo vexabatur; & mulier nescio quę alibi surditate fuerat affecta: eodem tempore, ut morbis mederetur suis, ambæ oravere ROSAM; & ambæ exoravere.

Triplici malo, & maxime periculoso Teutonem quemdam ROSA liberavit anno millesimo quadringentesimo qninquagesimo: gravi hic morbo, cum oculorum & aurium sensu, loquendi etiam usu privatus est, salsis defluxionibus in linguam a cerebro distillantibus, adeò ut humani remedij expes esset: ad cęlestem obtinendam medelam, Sanctæ ROSÆ Viterbiensis rerum mirabilium memor, eam, cum

ore non posset, menre duas horas obtestatus est, ut ipsam sui misereseeret, voto se eius Corporis invisendi adstringens, ubi convaluisset: protinùs & visus, & auditus & loquelæ promptioris factus est compos eodemq. anno, qui fuit secularis sacer, votum solvens, Divæ ROSÆ in perpetuum devinctissimus vixit. Quandoquidē verò huius etiam linguæ vidimus medicatam ROSÆ benignitatem fuisse: ad eiusdem in sermone mutis reddendo facilitatē ostendendam, quasi pro suo iure, procedit Historia.

CAPVT. XII.

Mutis vocem restituit.

VIterbiensis puer, Ludovicus nomine, a natali origine captus lingua, natus est anno millesimo quadringentesimo quadragesimo quinto bonos pro se apud ROSAM patronos, aviam maternam, aliamq. religiosam mulierem Angelulam appellatam, quæ ab illa nepotis infortunium fando audierat, eiq: consilium dederat precandæ pro illo Divę dederat: nocte enim proxima in somnis utraq. visa est sibi videre Sanctam ori pueri suum Os apponere:

Videtur a duabus fæminis eadem hora.

apponere : cum velut obstupefactã utrãq. rei novitas tenuisset; postea sermonem super visis conferentes, & eadem eodem tempore, eademq. ratione ambabus ostensa intelligentes, Ludovicum ad Sanctę Reliquias, Deo impellente, adduxerunt; atq. ibi post oblatas Deo, Sanctęq. precationes, ut intra sacellum inducerent puerum, a sacris Virginibus impetravere: eius os ad Os ROSÆ adiungunt; & locutus est puer statim.

Petrula Paridis Viterbiensis Antonio e Verentano nuptę duo erant filij, quorum alter Franciscus nomine ex morbo erat omninò orationis expers; alter, qui Iacobus nuncupabatur, clamosus nimium identidem furiosè vociferans; ac ferè semper obdormiebat: maximè anxia parens utrumq. Sanctæ ROSÆ commendavit, ab ea petens, ut alter vocalis fieret; alter pacatus: eius diei nocte per somnum vidit Petrula invisentem se ROSAM, hortantemq. ne metueret: namq. exaudita a se erat, addens: Ego Sancta ROSA sum. Id a muliere viro relatum est; & ipse ex certà fide auctus fiducia Sanctę funiculum quem apud se gerebat uxor, arripuit; liberisq. adhibens, & muto vocem attulit,

qua

qua subito aliquam piscis partem postulavit; & dormitori, eidemq. clamatori vigilantiam, atque silentium.

Francisca ex Iovio, quæ Viterbium incolebat, a Dæmonibus occupata, modis horribilibus adeò exagitabatur, ut aliquãdo vociferans, infremensq. linguam sibi momorderit, unde linguę usu relicta est penitus expers: deniq. a diuturnis cruciatibus, quibus immundi eam spiritus exercebant, nescio quo anni millesimi quadringentesimi quadragesimi noni die parumper feriata, Sanctæ ROSÆ, ut se sospitaret, ex animo supplicavit; adstitit ei Sancta eiusdem diei nocte splendore, velut aureo, circumvestita; eamq. his verbis affata: Francisca, num me agnoscis? mulier, & si muta, sic respondit: Tu Sancta ROSA nostra es: optimè te agnosco: succurre, quęso mihi; & spondeo, me tuum funiculum, quamdiù vixero, gestaturam. Suscepit ROSA. Libera es, ne dubites: & illicò sibi ex ore videt Franciscea erumpere sub atri, teterrimiq. monstri quadrupedis larua Cacodęmonem, quod monstrum in solum cadens non amplius est visum; verumtamen sine usu linguę illa permanebat, donec eius, ad obsequendum

obsequendum, adeunti Corpus, eamque mente deprecanti, linguę solutum est vinculum. Verùm promissi oblitę aspecta est nocte quadam ROSA pulla veste amicta sic increpans, Francisca, funiculus ubj est? His illa exterrita, ut sibi ignosceretur, flagitavit à ROSA; & mane, quęsito funiculo, illum semper magna cum veneratione gestavit, animo Divę magis devincta.

dictis nō manentē mulierē arguit.

CAPVT. XIII.

Energumenos liberat.

QVod proximè supra enarratum est, monet nos, eorum, quos à Dęmonibus vexatos ROSA liberavit, exempla subiungere. Nonum igitur iam annum opprimebant septem Dęmones Andream Franciscanum Fratrem ex Minoribus, domesticis addictum ministerijs, qui, antequam in religiosam familiam susciperetur Antonius Schlavus est vocatus: quam plurimos inter cruciatus, inferni huic tortores faciem cum manibus, brachijsq. evolverant, & ad res eum belluarum proprias ac summè ferinas adigebant, pręsertim cũ ad devota Deo loca propinquaret: hunc

anni

anni millesimi quadringentesimi quinquagesimi quinti Septembri alius ex eodem Franciscano Ordine cum vellet ad Sanctæ ROSÆ perducere, vociferantem audivit se nolle inimicę sibi Corpus aspicere: nihil ominùs illuc sunt conati pertrahere colligatum, ac detrectantem maximè ad sanctum sacellum accedere, in cuius ferreos clathros ingenti impetu sępius prę rabie caput incussit. Adiurans energumenum Sacerdos Dęmonibus affirmavit, a se non dimissum iri eum sacro ex loco prius quā ex eo egrederentur ipsi. Respondit ipsorū Dux, universos egressuros esse postridie: hac promissione permissum Andręę est, ad Cęnobium ut rediret. Nocte, cum laxamenti aliquantum ei nefandi spiritus dedissent, eumdem ROSA convenit Lauro coronata dicens: Frater Andrea, vicimus: fac animo intrepido sis, cras emittere manu. Postridie manè illum denuo vinxere, ac vi ad Sanctam duxere innumeris, ab Dęmonibus, molestijs interim afflictatum, maximèq. horrendum in modum, cum sacello appropinquaretur, ululantem: cumq. ante illud haurire iuberent aquam, unde ablutę Sanctæ manus fuerant; & renuerit; in os ei magnum intrusere baculum

energumeno se ostendit.

baculum, quem ter dentibus refregit, instrepentibus Dęmonibus: *Væ nobis, in profundum migramus*: admouit eius ori Sacerdos Divæ annulum, ut exosculaeretur; verum refugiens osculum, mugitibus formidandis abire illinc nitebatur, donec per vim ab illo annuli osculum extorsere: hinc subitò in pavimentum est lapsus, tanquam mortuus humorem atramento similem ore eiectans, qui humor continuò inter primos aspectus evanuit: mox, tanquam si somno evigilaret: *Ferte mihi opem*, exclamat, *ut exurgam*; surrexitq. liber; & plures annos ipsius Sanctæ Monasterio inservivit.

Occupaverat puellam Viturchlanensē Dęmon, quæ, eo quod invitam parentes nuptui collocarant, consilij inops ipsi sese emancipaverat, a conturbatione animi nil secum ipsa reputans, cuius in se futurum esset imperium, qui, simul atq. & animi, & corporis mulierculę possessionem adijt, ad innumerabiles eam, & inusitatas ineptias impellebat: comportarunt illam Viterbium reluctantem ad Sanctæ Corpus, ubi, cum sese illis, a quibus detinebatur, eripere, furiali more contendisset, ex conatu fatigata potum petijt: e sacratis Vir-

Fœmina Sanctæ Manuũ ablutiõe hausta a Dæmon: eripitur.

Virginibus quędam audiens, divino instinctu, aqua Sanctę Manus abluit; eamq. illi potui dandam curavit: statim a potu tranquillata puella voluit, animi sordes confessione abstergere, quod assecuta, libera, & sospes ultrò ad coniugem est reversa; cumq. eo citra repugnantiam, molestiamq. degit in posterum.

Duo ad S. Corp. aspectũ ab spir: deseruntur.

Non alio opus fuit duobus fanaticis, quos maximis conflictabant molestijs Dęmones, quàm ut ante Sanctę Corpus uno, eodemq. tẽpore ducerentur: protinus enim ab ambobus depulsi tortores inferni sunt.

Minori labore illos a filia depulit ROSÆ per opem anno millesimo quadringẽtesimo septimo Margarita Angeli Tineosini: sola siquidem Sanctæ pro filia imploratinoe ipsam illicò vindicatam habuit ab Spiritibus, queis ab improviso pauore aditus in eius corpus patuerat; quiq. eam ità vehementer vociferari cogebant, ut vicinitatis totius aures obtunderet, ac si infestissima esset inferni clamoris Echo.

CAPVT XIV.

Debilitatos roborat; soluit neruicos; insanabilia ulcera presanat.

IAcobus de Vulpe Viterbiensis, Disciplinatis, ut nominabant, & Charitati

Viterbij

Viterbij Prefectus, equo, dum his ruri precipitanter excurreret, prolabens, mancus, ac debilis est relictus: festo Sanctæ Claræ die ad Sanctę ROSÆ Cadaver subalaribus fulcris accedens, diù illic, multumq. piè supplicans est moratus: post preces nequaquam cunctata est ROSA illum pristinis viribus restituere. In cuius admirandi beneficii fidem subalaria fulcra ad eius ille sacellum appendit.

Sola oratione debilis soli datur.

Viterbiensi fęminę illustri loco natę Laurę Castaldensis nomine manuum officium reddidit, quo priuata fuerat hoc eventu: Laurentium eius parentem barbarum in modum trucidaverant, qui illi infensi erant: qua de re, ut cognovit Laura, dolore oppressa, ac terrore adeò est, ut, accurrente e cęteris corporis partibus ad cordis pręsidium sanguine, manuum ipsi, digitorumq. nerui remanserint deinde contracti: voti se religione adstrinxit Sanctæ ROSÆ habitum induendi, si convalesceret: mox ad eius Reliquias aduehi se iussit; eisq. contractas imponens manus, hę continuò robur amissum recepere.

Tactu sac: corp: attractę manus explicātur.

Alium quemdam ex Neapolitano Regno, ut omnium membrorum contractione explicaretur ad balnea Viterbiensia

devexere: sed nihil illis proficientibus, immedicabile suum malum is arbitratus, reditum meditabatur ad patriam: nec tam citò tamen, ut aliquot Viterbij dies in taberna diversoria non substiterit: ibicū multa ex operibus a Diva ROSA supra omnē Naturę vim perpetratis audisset; statim ex animo supplicem se illi pro sanitate exhibuit, sperans fore ut exaudiretur: haud cunctanter illi membra remissa ab contractione sunt. In animi grati signum sacra is ROSÆ Lipsana invisit: ac postea, ne ābigii de miraculi veritate posset, ad paternam domum voluit pedibus remeare.

Sola invocatione ROSÆ membr: omne contractio solvitur.

O insanabilem cruris fistulam Matthęus Sciacca Viturchlanensis pedem sibi recidi mandaverat: dum instrumenta expediret Gentilis chirurgus, aderat adolescens Iulianus Mutij appellatus (de quo alio loco non pauca) adolescens quondam effrenis: hic percensens; quę expertus in se fuerat, ROSÆ miracula, hortatus ipsumest, ut sanitatem ab ea peteret, ipse a Iuliano Sanctę funiculum, quem is gestabat, poscens, illo ęgrum pedem, Sanctam, ut opitularetur, vocans contigit: & procul mora, chirurgo obstupescente, sanus apparuit.

Rosæ funiculi applicatione fistula sanatur.

Philip-

Philippa è Sutrio octo annos in crure perpessa erat fistulam in duodevigiati divisam ora, tandem malum intelligens nulla esse medicabile hominum arte, Sacramento se arctissimo obligavit, si sanitatem sibi ROSA afferret, in ipsius Monasterio Religiosæ familiæ nomen dandi: subito allata Philippę sanitas a ROSA est; & illa ad eius Asceterij profitenda instituta sese traduxit, non varia, & mutabilis fœmina.

Horrendæ fistulæ medicatur.

CAPVT. XV.

Quosdam e Mortis extremo discrimine extrahit, qui in illud ex diversis & naturalibus, & violentis causis inciderant.

PEtrula Valentini Serfredi uxor ita ex faucibus laborabat, ut glutire nihil, præter stilatitii Sacchari exiguum, & magno cum nisu, posset: septimo, quam ita occęperat angi, die ad mortis deducta est fauces: hic eius oculis obversata est ignotę forma mulieris veste candida coopertæ, quæ illi, ut a Sancta ROSA efflagitaret salutem, persuasit: efflagitavit Petrula votum addens, ubi eam recuperasset, cereum ad ipsius Corpus afferendi, faciend[i]que

Angina grauiter laborãti medetur

endique, ut unum, ante illud, fieret Sacrum. Hinc repente e morbo emersit, & voti exoluit religionem.

Britanni Italiam excursionibus infestabāt.

Anno, a Christo nato, millesimo tercentesimo septuagesimo, bellum gerente cum Viterbiensibus Britanno, cum se illi post quandam in hunc eruptionem, reciperent, Matthęum Trasmondum insecutus ad męnia usq. est eques Britannicus, collapsumq. in humum tamdiu equi ungularum pulsu proculcavit, quoad sensus, ac motus penè omnis exortem censuit interemptum: Sanctam is ROSAM ad se juvandum invocavit suppliciter: eiusdem diei nocte illa se piæ mulieris Dominicæ nomine oculis obtulit; &: Dominica, inquit, Matthęi Trasmondi matri dicito, ut sublatum suum filium extra męnia properet, dum vivit; nec eum amplius exire pugnatum sinat: etenim si non occidit modò; alia vice non abibit incolumis. Executa est ROSÆ mandatum mulier; & mane una cum Matthęi parente illo profecta, ipsum respirantem invenere; intulere in Civitatem; & ROSÆ monito obtemperavit mater.

Ab offifragio iuvenem liberat.

Viterbiensis puer, cui nomen Dominico erat, paribus edito colludens in loco ruit;

ruit; obtritusq. est: sustulere illum agnati semimortuum; eiusq. patrocinium Sanctæ ROSÆ mandavere: hæc, nocte, per speciem se illis ostendit; nunciavitque, salvum puerum esse: salvumq. revera illi mane repererunt; ac Sanctæ se esse magnopere devinctos fassi sunt. *Contritũ puerum redintegrat;*

Millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo, a Virginis partu, anno Catharinę Philippi Viterbiensis filię pedem in agro ante ora matris perstrinxit morsu anguis; virusque acre eam humi stravit: occludentem oculos, & propè moribundam in ulnas mater sublevat; ac Divam invocans ROSAM ei recipit filiã, si revalescat, a se Divino cultui in eius Monasterio dicatum iri;& protinus omni defuncta periculo est adolescentula. *Veneno percuntẽ servat.*

Viterbii, Hieronyma Antonii e Lathermiano, vulgo Civitate Castellana, sacrarum Virginum numero in Sanctæ claustris adscripta, sanguinis profluvio ex ore mensem totum vexata fuerat absq. intermissione, ac requie: huic mortis ictum in horas singulas ex desperato morbo prętolanti, quadam anni millesimi quadringentesimi quinquagesimi secundi nocte, cum vim sanguinis profunderet maximam,

fuit

fuit in oculis facies ROSÆ dicentis : Mè nostin', Hieronyma ? Respondit ægrota, a se quidem ipsam uon raró visam ; verum (eo tempore) animo ac memoria comprehensam non haberi : suscepit Sancta : Ego Beata ROSA tua sum. Hæc inter, lectulum suum respiciens Hieronyma, illum cernit, sanguine in terram defluente redundare : quam ob rem DEVM, & Sanctam implorans ROSAM, statim valens exurrexit, aliis, quæ pro eius prospero excessu Cęlites precabantur, mirantibus : eo quod fieri nequaquam posse ijs videretur, ut, quæ vacaret sanguine, cuius tanta copia ex ea effluxerat, vitam spiraret.

Sanguinis defluxione agens animam ope Rosæ convalescit.

Gemmę Dominici e Monte Leone Viterbii septem immedicabilia alterius ex uberibus ulcera teterrimos perspeciebāt cruciatus, quibus coacta est aliquando tādem cum morte confligere : tunc vitàm suam Sanctę ROSÆ admandavit, quæ nocte illi se videndam per quietem exhibens : Gemma, quando te mihi commendasti, ait, somnum excute ; & sanam te comperies : somno excusso, verissimum experta est Gemma, non sine admiratione circumstantium, & sua, quod locuta

A morte graviter ulcerata eripit

ROSA.

ROSA fuerat; eiq. obſequioſa, dum vixit fuiſſet

CAPVT. XVI.

Ab ijs, quos febris in extremum Vitæ momentum adduxerat, mortem arcet.

ROmæ anno milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo quinto, ex acuta febri agebat animam Alphonſus Borgia Valentinus Cardinalis tituli Sanctorũ Quatuor, qui poſtea Pontifex creatus, Caliſtus Tertius appellatus eſt: hic, poſtremo illo Vitæ articulo Sanctæ ROSÆ reminiſcens vovit, ſi, per eam, reciperet valetudinem, roſam e ſolido argento ſe ipſi miſſurum; & ſtatim depulſa febri liber evaſit: roſam verò, quæ etiam nunc extat anno poſteriore milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſexto miſit.

Caliſto III. tum Cardinali febrem adimit.

Anno milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſecundo in Vitæ, mortiſq. verſabatur confinio Aquilanus Præſul, cognomento de Amico, Viterbii, & Provinciæ Patrimonii Gubernator: hic, ſimul ad Sanctæ perfugit opem; multorum in ore, maximè Petruli Buſſii Patritii Viterbienſis in Statum valetudinis priſtinum reſtitutus eſt.

Patriæ ſuæ Gubernatori in extremo vitæ verſanti fert ſanitatẽ.

Palo-

Palocia, Cæci molitoris agnomine, eiusq. nata Ioanna, capitali, ac pestifera pressæ febri anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo, ab omnibus; quia pauperes, derelictæ fuerant: nocte quadam, cum alteri altera adminiculo esse in rebus necessariis non posset, iam præcipites in mortem erant: sed mater dupliciter mœrens, & suo, & filiæ malo, petiit a ROSA, ut suppetias ferret; & in medijs doloribus consopita est: Sanctam sopor in conspectum dedit ita solantem: Palocia, sic habeto, te, tuamq. natam ab interitu vindicatum iri; & grabato cras consurrecturas firmas. Ita factum utrique est, universis id prodigij loco habentibus.

Duabus miseris vitam amittentibus donat salutem.

Habebat Viterbii domicilium Catharina Aretina, cum ipsius nepotulus, qui semiannum supra bimatum agebat, ab exitiali febre iam propè erat, ut evolaret ad Superos: tunc illa susceptum in sinum ad Sanctæ Corpus parvulum asportavit: illic ultimum ducenti spiritum quædam ex Ascetrijs aquæ modicum, unde ablutę ROSÆ manus fuerant, instillavit in osculum; morsq. actutum ab illo, morbusq; discesserunt.

Infantē ablutionis manuum Rosæ stilla morientem recreat.

Ferrariæ millesimo quadringentesimo quinqua

quinquagesimo quinto, a Christipara Virgine, anno Mariæ Laudianę Pellegrinę periculum intulerat vitę febris mortifera: votum hæc nuncupavit, si pristinam ad valetudinem revocaretur, eundi ad Sanctæ Corpus venerandum: postea obdormiscens experrecta est incolumis; votumq insequentis anni Octobri persoluit.

Lethalē febrim afęminā expellit.

CAPVT. XVII.

A mortis extremo periculo vnumquemdam pluries, demq. etiam a morum corruptęla retrahit: aliumq. in ipso mortis limine sanitati redaidit per suum funiculum ROSA.

IVlianus Mutij ex Tuscania, cui agnomen indiderant Horologio, adolescens, quo de supra, cuius cum ætate progrediebatur improbitas, anno millesimo quadringentesimo trigesimo sexto magis laxaverat fręna licentiæ. quapropter, illum ut compesceret; eiusq. animo mederetur Numen, longissima eum mensium tredecim obsedit febri, donec ad vitę extremū pervenit: redintegrata tunc illi casu est Sanctę ROSÆ memoria; ad eiusq. con-

c. 14.

Mortem a iuvene depellit semel. confugit opem, concepto semper ferendi eius funiculi, si morbo relevaretur, voto: morbo ipsum abiecta omni cunctatione ROSA relevavit; & funiculum circumligavit ipse sibi: verùm post menses tres illum uxori tradidit, sibi ampliùs non esse opus iactans. Non multo post febris eum tam gravis, tamq. immanis capitis dolor invasit, ut iterùm de vita dimicaret: eo tempore anim ū ipsi tetigit memoria voti, atq. funiculi: hunc statim assumpsit; ac sibi vix circumdedit, cum & febri, & dolore penitùs dilabente, sanitati redditus e *Iterùm* strato surrexit: at post menses circiter quatuor illum prę ira deposuit statuens numquam posthac resumere: tum verò regressa est acerrima, & lethalis febris: & hac tertia vice iam concertabat cum morte: votum gerendi funiculi, donec sibi *Tertiò* quicquam superesset virium, emittit, & continuò confirmatus ex morbo est: quinis elapsis mensibus funiculum abijcit: uxor, & vota, & prętérita pericula viro in memoriam redigit, verbis eum insuper castigans: ille excandescens hunc in modum respondit: Nec Virgo Maria, nec Sancta ROSA efficiet, ut hoc funiculo unquam ampliùs me pręcingam.

Finierat,

Finierat, & proximè a maledictis febris eum exitialis cum cruciatibus adeò asperis occupavit, ut post paulo actum esse de eius salute medici declararint; & verò argumenta mortis indubitata in ipso apparuerant. Id temporis illi sacrilegiorum memoria pectus fodit; demittensq. se, ut habebat, moribundum e lecto, manantibus lachrymis a Diuino Numine, Deipara Virgine, Sanctaq. ROSA, precatus est veniam, quę data illi confestim fuit: namq. & ad pristinam valetudinem, & (quod est magis optabile) ad æternæ salutis curam revocatus est illicò: voti pręstitit fidem; Diuamquę ROSAM perpetuo cultu, & obseruantia est prosecutus.

Denique etiam improbitatem ab illo amovet.

In valetudinario animam exhalabat iam inter sacerdotales preces Bartholomæus Lambardus Viterbij incolens, cum forte fortuna illac puer, qui Sanctæ ROSÆ gerebat funiculum, transiens ad spectandum accedit; Deiq. afflatu funiculum super expirantem proijcit: subitò hic oculos adaperiens grabato omni liber a morbo se abstulit.

Solus funiculi ROSÆ contactus a pręsenti morte vindicat

CAPVT XVIII.

Trium extinctorum, atq. etiam Equi mortui vitam ROSA restituit.

DOminicum Marci Gualdi Viterbiensis grauissimus abstulerat morbus; fueratq. in feretro iam compositum eius corpus, ut exportaretur ad tumulum tempestivè. Interea, dum eius morti cæteri sanguine coniuncti illachrymant, Couella coniux, dolore nimio extimulante, ad Sanctę corpus effugit; ibiq. tantum de viri morte fleuit, ut Sanctam ad commiserationem inscia commoverit: nam inde ad coniugis cadauer funus emissura regrediens, ipsum ad vitam rediisse, omniq. ægritudine carere videt. Miraculo aderant plurimi, cum euenit; Deoque, ac Sanctę se magis hinc obstrictos conclamarunt. Multos deinde annos vixit Dominicus: & factum uxoris impensa in Ipso, ubi Sanctę Corpus recubat, conditiuo effictum licet aspicere.

Lachrymis fœmina vitã mortui coniugis obtinet.

Catharinę Petri e Basulo ex Tuderis Diæcesi Romæ commoranti morbo absumptus est coniux; paulo post capitali paucorum dierum febri extinctus est etiã trimulus puer Iacobus nomine: hunc de-

flens

flens iam miſſura ad humandum erat; cum Diva ROSA, totq. beneficia, quibus opem invocantes ſuam afficiebat, eius memoriæ occurrunt: Cumque illius cultui eſſet ſummoperè addicta, illi ipſa ſuas quoque curas exponit confidens fore, ut puerulum eius deprecatio vitæ compotē faceret, votum addens Viterbium cum eo petendi, tum ut reuerentiam eius Corpori exhiberet; tum ut afferret Sacello cereum: lætitiam lugenti attulit Sancta continuò, dum puerum vidit, & mirata eſt Catharina in lucem revocatum. Propter quod factum obnoxiam ſe quidem Deo, Sanctæq. mox eſt atteſtata: verùm voti memoriam haud quaquam conſervavit: qua de cauſa nocte quadam in lecto vigilans Diuam vidit hæc ſibi loquentem, Catharina, tuus natus manet in vita: in memoriam promiſſi redi: Viterbium tende domum meā inuiſum; quodq. debes, refer to. Stupor Catharinam, & mandati, & viſi parumper defixit; mox, ecquænam eſſet, percontata eſt. Reſpondit illa, ſe eſſe Sanctā Virginem ROSAM, ab Epiſcopo Romano approbatam. Condonationem rogat negligentiæ Catharina: Sancta ab eius conſpectu abijt; & mane proximo ea cum

Infantē amortuis excitat.

Exprobrat obliuionem promiſſi.

filio

filio Viterbium est profecta:dicatoq. cereo, prodigium verbis, ut perlectum est, expressit.

Anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo; cum prope adesset, ut pareret Paulina de Vetere, viribus fracta, & nunquam antea expertis doloribus afflictata, quod partum edere non valebat, ad mortis limina iam perlata fuerat: Sanctæ se, quod in illis mortis angustijs fas fuit, pro valetudine; fętum, quem quintum decimum iam diem a se frigentem gestari in utero senserat, pro vita commendavit. Nec frustra enim verò: subito namq. ex morbo recreata est marem enitens, qui sine spiritu a domesticis aspectus omnibus, mox ab ortu spiritum resumpsit vitæq. particeps menses non paucos fuit.

Fętui sine vita egresso uitam largitur.

Sed non Homines tantum; adhuc etiã (quod coronatus Psaltes de Deo pręcinuit) iumenta salvavit ROSA: millesimo enim quadringentesimo trigesimo sexto anno, Angelulo e Porchlano in arduo prolabẽs transitu sarcinatus Equus interijt: erat hic Angelulo unicum vitæ subsidium, quippe tam egeno, ut aliud nihil ille haberet, pręter eius vectiones ad victitandum: quare ex Equi, & sarcinę iactura multò magis

magis desperationem trahens, in lamentis luctuq. multum diei spatium iacuit: menti denique Sancta ROSA subeunte, preces ad eam summis pro ęrumnis suis fudit, vouens, modò Equus reuiuisceret, commissurum, ut semel augustissima Euch ristia in eius Templo offerretur. Vix verba expedijt, cum vivus insurrexit Equus, omniq. impedimento solutus. Pro quo Deo, Sanctęq. maximas agens gratias profecutus est iter; votumq. persoluit.

CAPVT XIX.

Fęcunditatem sterilibus impetrat; difficulter enitentium adiuvat partum.

FElix Marco Bussio Viterbij apprimè nobili nupta, cum concipere neutiquam posset, Sanctæ ROSÆ spopondit si ea deprecante conceptum sibi indulgeret Deus, se illi in lucem perlato, seu virilis, siue muliebris esset sexus, eius nomen imposituram: concepit; & consueto temporis curriculò interiecto masculum peperit, eiq. nomen dixit Rosato. *Mater quomodo Mari nomen imponit ROSÆ*
Vir Germanus familiæ claritate insignis, orbatus liberis fuerat ? insuper & spe illos

in posterum suscipiendi: eo quod coniugem vis concipiendi defecerat: voto sese obstringit, si masculum acciperet Sanctæ ROSÆ nummi aurei offerendi annui, quamdiù viueret: uxor concepit; & solito interposito tempore masculi fecit partum; dissoluitque coniux votum.

Sed, ut magis necessarium fuit ROSÆ auxilium difficultate pariendi laborantibus; ita fuit præsentissimum. Francisca Nardi Malcempi Viterbiensis, transversa in aluo prole prohibebatur parere, cum tempus iam appetijsset: quare atrocissimi eam aggressi dolores per quatuor solidos dies, noctesq. ad mortis angustias perpulerunt: a Sancta tunc opem Francisca flagitavit; deq. ipsius Manuum ablutione combibit: ea vix degustata, egressa est insueto modo proles ex utero in terram procidens, quin vitę haberet signum: sed obstetrice Sanctam inuocare non desinente, visus est halitare puer, ac sese mouere; itidem parens lecto sana, & vivens descendit; multosq. annos inter vivos ambo superfuere Sanctę ROSÆ nunquam immemores.

Anno millesimo quadringentesimo quin-

quinquagesimo tertio Luminata e Viterbio doloribus perquàm diris cruciata, eo quia edere fętum non poterat, Sanctæ ROSÆ pollicita est, si pręsidio sibi ad puerperium esset, ubi fęminam eniteretur, ei nomen ROSÆ positurám: enixa feliciter est puellam statim: sed promissionis oblita aliud ei nomen imposuit: hinc incępit exarescere planè ad interitum usq. puellula; ac tunc excitavit ad cogitationē voti memoriam Luminata; tulitq. ad Sanctę Corpus filiam: atq. ibi sacrarum cęremoniarum cultu adhibito, prioris nominis facta ei mutatio est in novum ROSÆ; & nulla interposita mora, eadem se planè recreavit.

Oblita promissi mater ia cturapro lis accepte periclitatur.

Millesimi quadringentesimi quinquagesimi quinti Maio, cùm utero gravi esset Constantia Masculini e Viterbio uxor, illisit casu se dolio vinàrio: utq. sibi ab irato coniuge caveret, illud, cum devolueretur, sustinere voluit: proinde doloribus ferocissimis correpta per quinos continenter diès, sine ulla quiete, ad vitæ finem accessit: in quo periculo Sancta ROSA Constantiæ fuit suffugium, a qua statim & sedati dolores; & prohibita in ipsa abortio est: quin etiam effectum, ut marem pau-

paucis post diebus felicissimo partu daret, qui ROSÆ ab ea fuit bis referendus acceptus: nam quadam a partu nocte somno solutavidit sub Felis immanis specie monstrum infantis gulam interstringere: & quia pauor exitum voci præcluserat, animo Sanctæ opem imploravit; ac protinus monstro evanescente, natum reperit, & si ob discrimen vehementer vagientem, sospitem tamen.

Sobolem datam, etiam a Lemuribus servat.

Millesimo quadringentesimo trigesimo anno Angelam Furlani e Viterbio in aluo gestantem, cum sola in sua vinea esset, impetiere dolores, & una cum intolerandis sanguinis fluxionibus sæuissima tormina: quam ob rem subsidij expers omnis peritura iam erat, cum Sanctæ ROSÆ ipsi in mentem venit; simulq. ad eam supplici perfugit prece, confirmata ex morbo repente est citra abortum, fœtum maturo tempore faustè edens, ROSÆ obstetricante ope.

CAPVT XX.

Insonentes, Sontesq. ad eius confugientes opem carcere ROSA liberat.

Millesimum quadringentesimum sexagesimum circiter annum, iussu Ioannis e Reate, qui Præsul Viterbio moderabatur

moderabatur, coniectus in custodiam est, obstrictusq. compedibus ob crimen pro certo ipsius sumptum Vginus Albanensis, viri nobilis Angeli Ronconij penus procurator: apud Sanctam ROSAM suas deposuit querelas Vginus valdè ex animo: quæ ipsi eiusdem diei nocte clara in luce ante oculos refulsit; prehensoq. manu: Ne „timeas, ait, Vgine; namq. ego tibi dux, „& patrona adero in iudicio, in cuius „confirmationem dimitteris e carcere die „crastino. Reddito die inter interrogationum tricas tàm sagax, & acuta dux fuit Vgino ROSA, ut eius explicata innocentia, sine ulla mora missus factus sit. Diuæ officium maximis gratiarum actionibus Vginus agnovit; studioq. illam semper coluit incredibili. *Vincto apparet.*

Anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo, cum Romę versaretur ad pontem Ælium Guillelmus de Boxinetura ex Arelatensi Diæcesi, Cęnobij Manlianę Vrbis Monachus, & Vembreni Moderator, in vincula ductus innocens est propter indicia pro non dubijs putata sub causa, quòd peregrinatorū quorumdā, qui despoliati fuerant, latrocinio interfuisset. Cum tandem post varias discussiones ventum

ventum ad tormenta esset, in ipsorum conspectu exclamat Guillelmus: O Sancta Viterbiensis ROSA, fama inclita: si ea, quæ de te celebrantur, falsa non sunt, innocentiam tuere meam: mihiq. noli nunc deesse. Eiusmodi exclamatio tantum terroris Iudici, lictoribusq. incussit, ut alter in alterius defixus hæreret obtutu, quin eum quisquam ausus sit alloqui, ne dum tangere. Itaq. ut innoxius, qualis reuera erat, solutus a vinculus est.

Solum inuocata statim liberat.

Sed ad omniũ in suo auxilio fiduciã alliciendã, non solùm insontibus vinctis, ast sõtibusquoq. rogata succurrit ROSA. Annos aliquot Viterbij moratus fuerat, visendiq. Sanctę Corporis officium sępè pręstiterat Iuvenalis Antonij illustri loco Narnię natus: hic in imã suę patrię turrim trusus cũ duobus socijs fuerat ob grave admodũ, & capitale crimen: ut de miris beneficijs a Diua suos in supplices collatis memoriã acceperat, eius assequẽdi patrocinij in spem venit: idcircò salutem ei suã intimo ex animo commendavit: ipsa verò Iuvenalem hac ratione de vinculis exemit: sensit sibi js manum a ROSA capi, seq. e compedibus, catenisq. extrahi, quin earum relaxarentur serę; nec non & usq. ad cellissi-

Insolita clementia reum in libertatem asserit.

celsissimam turris fenestellam elevari, inde exportari procul Narnia eo, ubi servãdi sui copia ipsi suppeditavit. Res tam noua, ac repentina oculis obiecta immobiles animis duos reliquos penè reddidit, qui satellitibus vocatis euentũ enarrarunt: inspexere ipsi compedes, catenas, seras, carceris ipsos angulos, si quid forte perfractum, aut motum invenirent: utq. omnia integra, & immota sunt visa, rem pro miraculo habuere. Porrò Iuvenalis effigiem facti votiuam ad Sanctę ædiculam attulit, quę etiam num extat prisco more expicta.

Quòd superest, innumeri sunt, quos & a pestilentia; & ab exitiali, ignotaq. febri; morbo pleuritico insanabili; coli doloribus: heteroeranea; apoplexia; sanguinis profusione; aqua intereute; atque ab omni alio ægrotationum genere ROSA mirabili modo vindicavit, siue ipsius tantum auxilio implorato; sive perpotato de ipsius Manuum pretiosa ablutione modico; siue ipsius tum gestato, tum infirmis partibus admoto funiculo, quorum exempla singula commemorare breuitatis gratia mittimus; alioquin benè amplum implendum esset volumen, cuius-

modi

cuiusmodi est illud, in quo eius consecrationis relata sunt acta, ubi eorumdem plurima percensentur. Verùm prętereundum silentio enim verò non est eius Cadaueris ultra quatuor sęcula incorrupti, flexibilisq perenne miraculum, in cuius laudem eiusdem Sanctę Illustrissimus Ciuis Iulius Comes Bussius, perargutus nostri seculi Cycnus italico metro, quod ego ex fide hic verto, sic cecinit:

Hęc, cui Styx, & Opes, & Amor cessere, labores
Cum vitæ inter, adhuc parua puella foret:
Vt viuens tria Monstra immania strauit; & annis
De rapidis Vita functa Trophæa locat.
Vtq. notam nunquam illi ullam graue crimen inussit;
Sic modò nulla Æui tabe subacta, viget:
Sincerusq. Sinus, cui Mens tam casta iugata est,
Delusos astus Regna docere manet.
Et Superum si viua auxit tam sedula cultum;
Vel gelida in cunctis excitat usque Fidem.
Cerne ROSAM, inficians Numen, *mirabere clamans:*
Huius, Inoccidnum, Membra caduca probant.

CAPVT XXI.

Testimonium Diuæ ROSÆ Sanctitati a Summis Pontificibus, Imperatoribus, Regibus, ac Dynastis, qua dictis, qua obsequijs præstitis datum.

OMisso, quod in octauo decimo libri primi huius Vitæ capite recensuimus

recensuimus, ab Innocentio Quarto in ROSÆ Sanctimoniæ testificationem factum; & ab eius proximo successore Alexandro Quarto, quod in Libri secundi capite secundo commemoratum est, ne dicta repetam, Innocentius Septimus tertio nonas Augusti millesimi quadringentesimi quinti Viterbium vectus, ibiq. usq. ad tertium idus Martias millesimi quadringentesimi sexti commoratus Diuæ sacra Lipsana venerationis ergo crebro reuisit; admisitq. admiranda omnia, quæ magno tunc numero diuina per eam patrauit Virtus. Martinus Quintus, cum in Constantiensi Concilio ad Petri Nauis gubernacula regenda euocatus, Romam contendens Viterbio transisset, Sacrum ROSÆ Corpus visitare una cum splendido Comitatu suo voluit anno millesimo quadringentesimo vicesimo primo, eius Monasterium donis non vulgaribus cumulans. Millesimo quadringentesimo quadragesimo tertio anno Eugenius Quartus Romam Senis revertens, cum Viterbium pervenisset, Sanctæ ROSÆ sacellum adijt, ut ipsius Reliquias coleret; singularisq. pretij reliquit munera: iterumq. anno millesimo quadringentesimo quadragesimo

Inn: 7. Rosæ Reliquias veneratur.

5. Aug.

13. Mar.

Itē Martinus 5.

Eugen 4 bis diuerso tempore.

quadrageſimo ſexto Viterbium, ut Divā ROSAM veneraretur, venit unicè, tum quia pręcipua eius religione tenebatur; tum quia ex plano Cleri, Communiſque Viterbienſis relatu perdoctus de eiuſdem & Sanctitate, & Miraculis fuerat; pręterea eidem Clero, Communiq. ſupplicanti annuit (quippe Alexandri Quarti mentem didicerat) effecturum ſe, ut ROSÆ Nomen aliarum Sanctarum Virginum adſcriberetur Nominibus in Romano Martyrologio: ſed rei euentum voto non reſpondit: quia Viterbienſes a Sanctæ cultus provehendi ſtudio curis maximis retardantibus, Eugenius perfunctus fato eſt, qui tamen Sanctæ titulum ROSÆ attribuerat in Diplomate, quo Chriſtianorum arcebat Sacris Aſceterij bona occupantes quod Diploma pridie idus Septembris milleſimi quadringenteſimi trigeſimi ſeptimi datum fuit Bononię. Hoc titulo etiam Nicolaus Quintus, qui Eugenio ſuffectus eſt, eam cohoneſtavit in illis Pontificalibus litteris, quibus Viterbienſi Univerſitati edixit, ut ſingulis annis, Purificatę a Puerperio Virginis die ſacro ad Sanctæ ROSÆ Templum tres ex candida cera funales faces afferret; quę Litteræ

Idem eam in Martyrologio Romano ſe iuſſuram deſcribi ſpondet.

Sanctæ titulum Roſæ dedit 12. Sept.

Item Nicolaus 5.

ad

ad tertium nonas Aprilis millesimi quadringentesimi quadragesimi noni sunt datę Sanctę nomine item eam dixit Calistus Tertius, qui in Nicolai locum subijt, Diplomate, quod decimo septimo calendas Iunias millesimi quadringentesimi quinquagesimi quinti prodijt; qui & in Sanctorum catalogo describi eam iussit: de qua quid senserit idem, cum esset Cardinalis, Libri secundi sexto decimo capite scriptum est; & quam eiusdem Sanctae studiosus Petrus Ludouicus Borgia eius nepos fuerit, postremi capitis initio perspicietur. Pius secundus, qui Pontificatū post Calistum gessit, Viterbium ebiit ... tùm, ut venerationem Sanctae ROSAE exhiberet, se bis transtulit, semel anno millesimo quadringentesimo sexagesimo; iterùm millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo, statimq. Romam rediuit. Sanctam appellauit ROSAM Xistus Quartus etiam, Pontificijs litteris, quae nonis Nouembris millesimi quadringentesimi septuagesimi primi editę sunt; ratumq. effecit Festum, quod ei agebatur, agiturq. pridie nonas Septembris Romę, Viterbijq.: & mandavit idem ipse, ut supra tria funalia cerea ab Nicolao Quinto indicta

3. April. Item Calist. 3. 16 Mai: & in catalogo Ss. connumerari iussit. Pius 2. bis, ut so... eam ... Viterbium ivit. Item Xistus 4. 5. Nov. Rosam vocauit Sanctā. 4. Sept. Approbauit Festum,

quadragesimo sexto Viterbium, ut Divã ROSAM veneraretur, venit unicè, tum quia pręcipua eius religione tenebatur; tum quia ex plano Cleri, Communisque Viterbiensis relatu perdoctus de eiusdem & Sanctitate, & Miraculis fuerat: pręterea eidem Clero, Communiq. supplicanti annuit (quippe Alexandri Quarti mentem didicerat) effecturum se, ut ROSÆ Nomen aliarum Sanctarum Virginum adscriberetur Nominibus in Romano Martyrologio: sed rei euentum voto non respondit: quia Viterbienses a Sanctæ cultus provehendi studio curis maximis retardantibus, Eugenius perfunctus fato est, qui tamen Sanctæ titulum ROSÆ attribuerat in Diplomate, quo Christianorum arcebat Sacris Asceterij bona occupantes quod Diploma pridie idus Septembris millesimi quadringentesimi trigesimi septimi datum fuit Bononię. Hoc titulo etiam Nicolaus Quintus, qui Eugenio suffectus est, eam cohonestavit in illis Pontificalibus litteris, quibus Viterbiensi Vniversitati edixit, ut singulis annis, Purificatę a Puerperio Virginis die sacro ad Sanctæ ROSÆ Templum tres ex candida cera funales faces afferret; quę Litteræ ad

Idem etiam in Martyrologio Romano se iussuram describi spondet.

Sanctæ titulum Rosæ dedit 12. Sept.

Item Nicolaus 5.

ad tertium nonas Aprilis millesimi quadringentesimi quadragesimi noni sunt datę. Sanctę nomine item eam dixit Calistus Tertius, qui in Nicolai locum subijt, Diplomate, quod decimo septimo calendas Iunias millesimi quadringentesimi quinquagesimi quinti prodijt; qui & in Sanctorum catalogo describi eam iussit: de qua quid senserit idem, cum esset Cardinalis, Libri secundi sexto decimo capite scriptum est; & quam eiusdem Sanctæ studiosus Petrus Ludouicus Borgia eius nepos fuerit, postremi capitis initio perspicietur. Pius secundus, qui Pontificatũ post Calistum gessit, Viterbium cibitatem, ut venerationem Sanctæ ROSÆ exhiberet, se bis transtulit, semel anno millesimo quadringentesimo sexagesimo; iterùm millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo, itatinq. Romam redijt. Sanctam appellauit ROSAM Xistus Quartus etiam, Pont ficijs litteris, quæ nonis Nouembris millesimi quadringentesimi septuagesimi primi editę sunt; ratumq. effecit Festum, quod ei agebatur, agiturq. pridie nonas Septembris Romę, Viterbijq.: & mandavit idem ipse, ut supra tria funalia cerea ab Nicolao Quinto

3. April.
Item Calisti: 3. 16 Mai: & in catalogo Ss. connumerari iussit.
Pius 2. bis, ut so lum eam viseret, Viterbium ivit.
Item Xistus4. 5. Nov. Rosam 4. Sept. vocauit Sanctā. Approbauit Festum,

S indicta

quod celebrabatur. indicta, sex alia offerrentur, tria natali Sanctę Clarę die; tria Feria Sacri Diuę ROSÆ Corporis translatione nobilitata. Quę cuncta hac Feria coniunctè solemni pompa ad Diuæ ROSÆ feruntur quotannis a Magistratu simul cum lectis omnium artium opificibus, non sine plurimorum omnis Ordinis, Sexus, Ætatis comitatu, ab anno millesimo quingentesimo duodecimo, ut in generali Concilio, Roma consentiente, decreuit Viterbiensis Vniversi-
5. Maij: tas tertio nonas Maij eiusdem anni, Iulio Secundo Christianę Reipublicę Principe,
Item S. dixit Rosam Clem:7. 20. Mar ac Parente. Clemens Septimus eam vocauit, & clarè dixit Sanctam in Diplomate decimo tertio calendas Aprilis millesimi quingentesimi vicesimi quinti Romę dato.
Item Pius 4. 13. Nov. Idem a Pio Quarto quoq. est factum in Pontificalibus litteris Romę idibus Nouembris millesimi quingentesimi sexagesimi tertij editis. Hactenus autem memorata Pontificum Diplomata in Diuę Asceterij tabulario asservantur.

Imperator Sigismondus inuisit Nec verò Pontificum exempla sequi pretermisere Imperatores, Reges, ac Dynastę. Sigismondus Imperator anno, qui ab ortu Salutis millesimus quadringentesimus trigesimus tertius vertebatur, iter

Viterbio

Viterbio faciens, ad venerandum Sanctæ Corpus contulit sese; & valdè pretiosa Templo impertitus est munera. Anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo, cum quinto nonas Martias Viterbio pertransiret Fridericus Tertius Romam proficiscens, Sanctæ ROSÆ Reliquias colendi causa adijt; & Monasterium thesauro ingenti est muneratus: anno verò millesimo quadringentesimo sexagesimo nono Roma, ubi eum Imperatorio insigni Nicolaus Quintus cinxerat, Viterbium rediens, rursus Diuę Corpus venerabundus obiuit, non paucis & Romanę Ecclesię Patribus Augustis, & Episcopatus gradu decoratis, & Principibus, & nobilibus Viris prosequentibus.

Sanctam

3. Mart.

Item Fridericus Tertius bis.

Aragonię Rex Alphonsus prò ea in Sanctorum catalogo inscribenda suam interposuit operam, quam quis possit, studiosissimè, precibus cum Calisto Tertio quam diligentissimè agens per missam a Vico Principis quarto nonas Maias millesimi quadringentesimi quinquagesimi septimi epistolam, qua ad hunc honorem eius Numini mandandum incitamenta exprimit, ei vocabulum tribuens puellæ Diuinitatem attingentis, & Sanctissimæ.

Aragonię Rex dat operam, ut in Sanctorum catalogo inscribatur.

4. Mai.

Millesi

Millesimo quadringentesimo decimo septimo anno, cum trans montem Volentarium Dominus Contuccius Viterbiensis, Templi Sancti Angeli Canonicus cum alijs pluribus ab Catalauniȩ triremibus, Barcinonis Comite Triarcho, esset captus, Canonici frater Centum cellarum arcis Prȩfectum Petrum Achillam Amerinum de eius infortunio per litteras monuit; qui cum in captiui commendationem ad Comitis coniugem nomine Virginum Sanctȩ ROSÆ Asceterij scripsisset, Comes hoc nomine captiuos dimisit universos; remittensq. tabellarium iniunxit, ut sacras Virgines certiores faceret, se Sanctȩ ROSÆ Corporis invisendi vehementi desiderio teneri. Quanta erat in tanto Duce Diuæ ROSÆ Sanctitatis opinio, a quo eius Alumnarum solo nomine tam celeriter tot hominum reprȩsentata libertas est!

Comes Barcinonis indicat suũ visendæ Sanctæ studium.

CAPVT. XXII.

Quȩ testimonia Ciuitates, Oppida, Pagi, atq. eruditi Viri perhibuerint ROSÆ Sanctitati.

CVm millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo anno, sexto calendas Aprilis Petrus Ludouicus Borgia suprema Ecclesiȩ Prȩfectura ornatus, & Calisti Tertij nepos, auctoritate, quam a

27. Mart

Pontifice

Pontifice acceperat, edictum vulgasset Viterbij, ut Ciuitatum, Oppidorum, Pagorum, Locorumq. omnium sibi, ac Pontificio Imperio subditorum Vniversitates, & Populi uniuersa, quę apud se esset supra Naturæ ordinem Deus ROSÆ merito operatus, aperte indicarent; atq. ut eadem aperirent ad ROSÆ Consecrationem procurandam, reliquos omnes Dynastas, Ciuitates, Communia, Populosq. cohortatus esset: Viterbium urbes cunctas, Locaq. finitima, ad proprias pro Sancta Ciue sua testationes transmittendas, litteris inuitauit: Illas transmisere confertim Balneoregium, Vrbivetus, Tuscania, Cornetum, Falisci, & Aquula conterminę Viterbio Ciuitates, Volsinium, Gradulę, Cryptę Sancti Laurentij, Cryptę Sancti Stephani, Procenus, Lubrianus, Sanctus Laurentius, Surianum, Viturchlanum, Capenę, Oppidaq. alia, Pagiq. Viterbio etiam confines cum hisce pręconijs: Virgo ROSA supremi Regis est sponsa; ardens lucerna; collocata super montem, qui est ipse Christus, Ciuitas; Dei domus, Cęli Ciuis; Thesaurus omni ęstimatione maior, qui nec Teredinum, nec rubiginis iniurias senserit.

Locorũ Viterbio contermi norũ de Sancta ROSA elogia.

Neq. verò

verò post edictum Borgię pervulgatum nulla Ciuitas, Oppidum, aut Locus fuit (modò Virtutum, ac Miraculorum ROSÆ conscius) quin litteras pro eius inter Sanctos relatione dederit ad Ioannem Viterbiensem, & Tuscaniensem Episcopum, ac Nicolaum Hortę, & Larthemiani, nunc Civitatis Castellanę, qui vicarij Curatores erant Cardinalium Bessarionis Niceni, Episcopi Tusculani; Dominici Firmani tituli Sanctæ Crucis in Hierusalem, ut dicunt; & Prosperi Columnæ tituli Sancti Georgii in Velabro, quos causę huic Iudices, & Commissarios Calistus Tertius destinarat.

Quomodo Sanctæ Festum peragitur Viterbij.

Porrò, prius quam, quæ de ROSA litterarum monumentis Eruditi tradiderint, proferamus, dicta mihi sit amplissima supplicatio, & honor, quo Sanctæ suæ Ciuis Festum ornant Viterbienses: nam preter cereorum funalium munera, quorum superiore capite meminimus, inter diuinam Rem, quæ cęremonia solemni cum symphonia celebratur, ad frequentissimum populum de eius laudibus verbà facit Sacer Orator: Festi autem peruigilio, noctis circiter horam primam a Romana porta Diuæ ROSÆ versus pompa ingenti

ingenti supplicationem obeunt longo agmine compositi omnis Ordinis, Ætatisq. homines cereas preferentes faces, collucentibus undiq. per domorum fenestras lucernarum flammulis: pium agmen sequitur gestata baiulorum humeris machina, in qua sublimis apparet statua Sanctę Ciuis aliquod ex admirandis eiusvitę operibus represéntans, quam cereorum luminũ circũfulgent manipuli innumeri Credas triumphare tunc ROSAM in simulacro suo tot omnis, vel Generis, vel Sexus, vel Ætatis, indigenas, advenasque sibi obloquentes in illo ex fenestris, in vijs passim circumspectat! Certè plus imprimere in animis, quam obijcere oculis eo spectaculo illam haud pauci experiuntur: sacrę pietatem Lucis festiui de nocte ignes diurniq. ludi; atq. ad Brauia quadrupedum cursus per dies aliquot (si qua est ea Sanctæ gloria) subsequuntur. Annua hæc egregiè reddit Viterbium Heroinę suę.

Videndum deniq. est, quibus ROSÆ Nomen scriptis Eruditi illustrarint viri. Romanum Martyrologium, quod sacra Rituum Congregatio comprobauit, de ROSA pridie nonas Septembris hęc affert: 4. *Sept.* *Viterbij Beatę ROSÆ Virginis*; hæc verò

in

in additamentis ad idem Martyrologium celeberrimus Cardinalis Boronius: *Accepimus eius acta ab Ecclesia Viterbiensi, cui de ea solemnem diem agere decreto Romani Pontificis concessum est*. Quæ Alphonsus Ciacon, quę Lucas Vvadingus de ROSA litteris consignarint, iam Libri primi capite decimo octauo exposuimus. Abrahamus Bzouius ex Dominicana Familia Scriptor non obscurus ita ROSAM acutè collaudat: *Sancta Virgo ROSA Viterbij habitum Franciscanum induta, inter vepreta sæculi, spinasq. mira Sanctitate enituit*. Ita fere etiam Vvadingus loco supradicto; ita Andreas Victorellius in additamentis ad Ciaconem. Ad extremū actorū eius ad eā in Sanctorum Ordinem reponendam cognitorum coactor, postea quam in ROSÆ commendationem scripserat: *Virgo ROSA inter cunctas Virgines alta sedet*, addidit paulo infra (quo ego, ut accomodatiorē haud potuissem excogitare conclusionem Historiæ; sic utar coronide) *Virgo ROSA cęteras Sanctas præcedit, ut Rosa flores alios*, &c.

In vita Inn: 4.

In Annal: Min: Tom: 3. l. 6.

Tom: 1.

Proces: Canoniz. l. y. c. 1. Pag. 59.

LIBRI SECVNDI FINIS.

CAP.

CAPITVM LIBRI PRIMI

INDEX

in additamentis ad idem Martyrologium celeberrimus Cardinalis Boronius: *Accepimus eius acta ab Ecclesia Viterbiensi, cui de ea solemnem diem agere decreto Romani Pontificis concessum est*. Quæ Alphonsus Ciaconi, quę Lucas Vvadingus de ROSA litteris consignarint, iam Libri primi capite decimo octauo exposuimus. Abrahamus Bzouius ex Dominicana Familia Scriptor non obscurus ita ROSAM acutè collaudat: *Sancta Virgo ROSA Viterbij habitum Franciscanum induta, inter vepreta seculi, spinasq. mira Sanctitate emituit*. Ita fere etiam Vvadingus loco supradicto; ita Andreas Victorellius in additamentis ad Ciaconium. Ad extremū actorū eius ad eā in Sanctorum Ordinem reponendam cognitorum coactor, postea quam in ROSÆ commendationem scripserat: *Virgo ROSA inter cunctas Virgines alta sedet*, addidit paulo infra (quo ego, ut accomodatiorē haud potuissem excogitare conclusionem Historiæ; sic utar coronide) *Virgo ROSA ceteras Sanctas precedit, ut Rosa flores alios*, &c.

In vita Inn: 4. In Annal: Min: Tom 3. l. 6.

Tom: 1.

Proces: Canoniz. l. y. c. 1. pag. 59.

LIBRI SECVNDI FINIS.

CAP.

CAPITVM LIBRI PRIMI

INDEX

errore

CAPITVM LIBRI SECVNDI.

INDEX

caput.

&

vi-

LAVS DEO, B.V. ATQ. DIVÆ ROSÆ.

Errata	Pag:	Verſ.	Corrige
reſcipiſceret	6.	1.	reſipiſceret
in duſtriam	6.	6.	induſtriam
ſexentcſimi	14.	12.	ſexcenteſimi
coho neſtato	15.	17.	cohoneſtato
humnum	19.	5.	humanum
conſuetudines	20.	8.	conſuetudine
incombebat	21.	7.	incumbebat
erudiebant	21.	11	erudiebant
exetci tationes	25.	6.	exercitationes
Dens	25.	23.	Deus
ſeoroſum	27.	9.	ſeorſum
mulieri	27.	24.	mulieris
coacederet	30.	17.	concederet
reiaƈtas	35.	7.	reieƈtas
ſe quebantur	57.	9.	ſequebantur
verbo	58.	9.	uerba
cor	63.	1.	coram
cętorequi	75.	3.	cęteroqui
edicila	85.	25.	ędicula
Innocentiu	86.	19.	Innocentius
calamitatea	92.	18.	calamitates
cędem	92.	25.	cędem
monaſtrio	92.	12.	monaſterio
mluto	97.	23.	multo
ru	103.	1.	tu
perſoluenci	110.	7.	perſoluendi
nihil ominus	118	5.	nihilo minus
ambigii	122.	13.	ambigi
obſtupeſcent	122.	27.	obſtupeſcente
atrotciſſimi	139.	14.	atrociſſimi
Inſonentes	138.	24.	Inſontes
vinculus	140.	9.	vinculis
in quo	142.	1.	in quod

